

په گهه مین گوښاری کارگیری و گه شه پیدانی مړویی

له کوردستاندا

40

له پلناو گهلیکی خاوهن بریاردا

منتدی اقرأ الثقافي

www.igra.ahlamontada.com

مانگانه کی تایه ته به کارگیری و گه شه پیدانی مړویی

سالکی چواره م نهیلوی - ۲۰۱۱

با
سەر له نوو
دهست
پێبکهین!

یادگارییه دووباره کان

مهمودی موعه ززمی،

بو بریار دهویت..

خه زینه ی
خوینده وه

په یوه ندی و متمانه لای مندا

گه رانه وه بو قوتابخانه..

گه رانه وه بو ئاینده

دەبی کوردی
بابه گیان

هه سینیک بو ئیوه

The first Magazine Specialized in Management and Human Development in Kurdistan

بریار

له پلناو گەلیکی خاوەن بریاردا

مانگانهیهکی تایبەتە بە کارگێڕی و گەشەپێدانی مرۆیی

سالی چوارەم - ژمارە 40 - ئیلولی 2011

خاوەنی نێمیتیار

نەندازیار: مەسعود تاهیر پۆژبەییانی

سەرنووسەر

عادل محەممەد شیخانی

sarnosar@bryarmagazine.com

بەرئۆبەری نووسین

بەرزان ئەبوبەکر

دەستەوی نووسەرانی

پەری شیخ کەریم

هاژە شیروانی

محەممەد میڕگەیی

بیگەرد فارس

ئەسکەندەر پەحیم

وەهاب حەسیب

محمد هاشم محمد

بەشی ھونەری و دیزاین

قەیدار پەحیم

راوێژکاری یاسایی

پاریزەر: نازاد محەدین

بەشی پێکلام

07480112787

چاپ: کۆمپانیای پیرھێرد

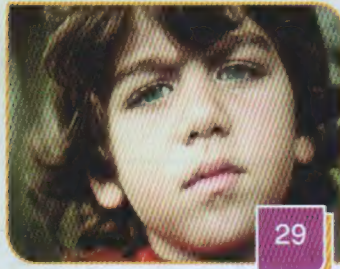
نرخ 2500 دینار

13

7

29

22

34

32

45

40

ناوێشانى گۆڤار

سلیمانی - شەقامی سالم - تەلاری جەمالی حاجی عەلی - نەومی سێهەم

تزیك پردی خەسەرەو خال

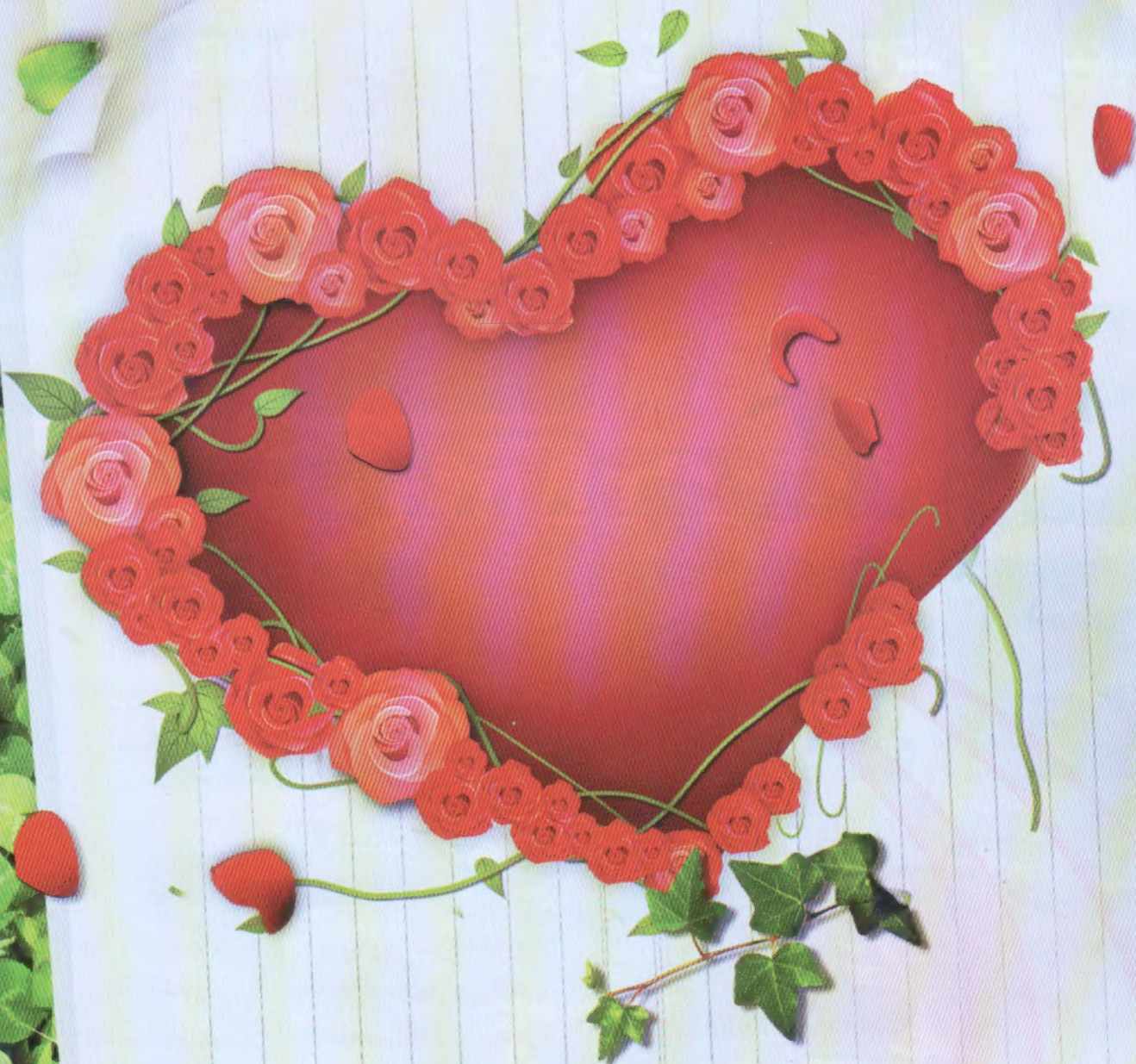
۰۷۷۰۲۱۷۸۶۸۲ - ۳۱۹۳۹۴۶

هەوتیئر ۰۷۵۰۴۴۶۳۲۳۰

E-mail: bryar@bryarmagazine.com

دابەشکردن: کۆمپانیای پەیک

۰۷۷۰۸۶۴۹۲۱۰ - ۳۲۰۴۰۹۶

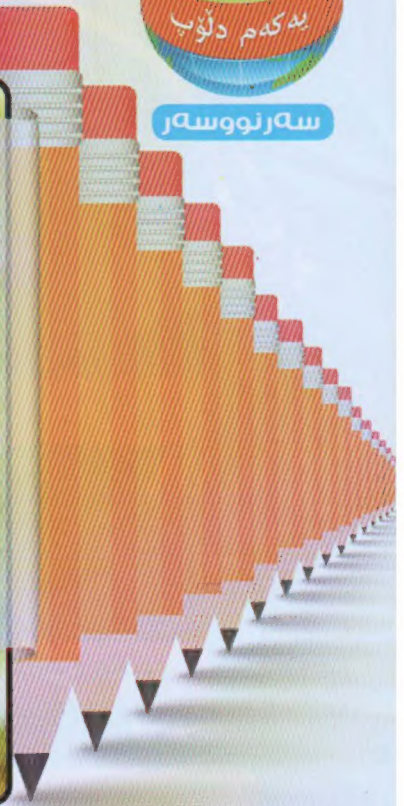
هەرۆل بده له نيوه پاستر
دلەکاندا خۆت هەلبکۆلێت..
نەک لە سەر ئەخێر مەرەمەر!

سەرنووسەر

گەرانبەكەم بۇ قوتابخانە.. گەرانبەكەم بۇ ئايىدە

بەررۇ ژىرى تىگەيشتنو بىرى تىزۇ
بەررەردە بىلەن بىرىن!

گرنىدانمان بە نەمەكانمان دابىنكردى
باشترىن سىستەمى خويندىن پىرۇگرامى
نۆ، دابىنكردى ئايىدە ئەم ولاتەو
پىلوانى دوارۇزى ئەم ولاتەيە!

هيوادارم ئەم رۇزە بىيىن، كە
سىستەمى خويندىن ولاتى مەش، وپراى
شوپىن يەكەم بەشەكانى خويندىن، لە
ولاتانى پىشكەوتوش لە پىشتر بىتو
نەمەكانمان جارىكى تر شىتو شەيداو
عاشقى خويندىن بىن نەمەيەكى داھىنەرو
بەررەمەينى كارا بىتە بەررەم!

ئەم كاتەش دەتوانىن، پىلوانەى
مەوداى گەشەپىدانو پىشكەوتنى
ولاتەكەمان بزانىن كە تەنەا خويندىن
زانستو پىشكەوتنى تەكەنەلۇزى، ھاورى
بە بەررەردەى دروستو نىشتمانەپەرورەو
ياسادۇستو شارستانى دەكەينە پىورەى
گەشەسەندىن پىشكەوتن و ھەموو سالىكى
نۆى خويندىن لىكەل نەمەكانماندا
مىنلەل دەپنەو دەپنەو سەر تەختەى
قوتابخانە يادگارپىيە خۇشەكانى زەمانى
مىنلەلەمان دىتەو ياد!

سالى نۆيتان پىرۇزو سەررەكەوتن و
پىشكەوتن، يارو ياورەتان بىت!

پىرۇسەى خويندىن و پەرورەدە فىركردىن
بىلەم لە پىشەوەى ھەموو كارەكان
دامانبايە!

دەبوايە رۇزى والاكردى دەرگى
قوتابخانە خويندىنكان خۇشترىن رۇزى
نەتەمەى بووايە گەرەترىن ناھەنگى
تىدا بگىردرايە، تا نەمەكانمان بزانى ئەمە
چەندە يارى خويندىن زانستىن!

دەبوا بەشكى زۇرى يودجەى حكومەت
بۇ پەرەپىدانى ئەم پىرۇسەيە تەرەكانرايو
گەرەترىن پىشكى لە پلان و پىرۇزەى نۆى
پىبەخىرايە!

دىارتىن سىماى شارستانىش
گرنىدانە بە پەرورەدە فىركردىن
سوودەرگرتن لە سەرچاوى مەوى!

كە بەداخەو ئەمە كەمترىن سوودمان
لە گەرەترىن و بە نرختىن سەرچاوى
كردو، كە عەقلى تونايو بەھرى
مەقەكانە!

بەلام ئەمە بەداخەو وەكو مەقەكانى
چاخى كۆن تەنەا ھىزو دەسەلات و زەى
خۇمان لە پارەو پولو سامانە مادىيەكاندا
دەپنەنەو، لە بىرمان چوۋە كە سەررەو
سامان و دەولەمەندى، زىدەى ژىرى
بەررەمەندى شارەزايى مەقە، بەلام
ھەرگىز بە پارەو پول، ناتوانىن ھزرى

چەند خۇشبوو رۇزانىك كە سالىكى
نۆى خويندىن دەستى پىدەكرد، بە
ھەستىكى نۆى گوروتىنكى نۆى، بەرەو
قوتابخانە دەكەوتىنە رىو ھەموومان ئەو
ھەلبەستەمان ھەر لە يادە كە دەمانگوت:

براكانم خوشكەكانم
ھاورى خۇشەويستەكانم
دەرگى مەكتەب كرايەو
پشوى ھاورىن بىرايەو
جا نۇرەى قوتابخانەيە
كە بۇ زانين ھىلانەيە
بە يەكتر شاد دەپنەو
پىگى زانست دەگىنەو

ھەموومان لە يەك رۇزى دىارىكراودا،
دەچووينەو نىو ھۆلەكانى خويندىن، كى
دەپتوانى دوابكەوت!

بەلام ئىستا رووداوى كىرەو
دەرگى قوتابخانەو خويندىنكەو تا
زانكۆ پەيمانگانىش، زۇر بە بىدەنگى
سادەى رادەبورى بە چەندىن رۇز
دواى دىارىكردىن وادەى دەستپىكردىن
خويندىن سىستەمى دەوام پىك پىك
نابىت!

دەبوا ئەمە ئىستاو لە زەمانىكە
زانستو ماريەفەت گەرەترىن چەكى
دەستى مىللەتانە، گەرەترىن گرنىمان بە

کارگېرى به گوڤنار

من له خودى خۆم رازى نيم،

ئيدى بۆچى به باسى خراپەى خەلکەو سەرقالېم !
 رەببىمى كۆرى خوسەيم

خەم و خەفەت، نيوەى پىرىيە !

نېمامى عەلى

نېشتەمانپەرورەرى، خزمەت و قوربانىيە،

نەك قەسەى كلۆرو وتارى رازاوه !

پەندىكى عەرەبى

ئەو زەمانەى يارى پىدەكەين، ياريمان پىدەكات !

ليوناردو دافىنشى

چ تاوانىك گەورەترە، لە بەفېرۆدانى كات !

پەندىكى ئىنگلىزى

شكست ماناى ئەو نىيە تۆ دۆراوى،

بەلگە ماناى ئەو نىيە كە تۆ ھىشتا سەرنەكەوتووئىت !
 مالکوم فوربىس

شىۋازى شارسازى مۇدىرن

بەشى
پىنچەم

ئا: بەھەشتى ئەلى

روى دەرەمۇ بەسەر شەقامەكەدا
دەروانىت.

۱۱- گەرچە گشتىيەكان دەكەونە
بەشى پشتموۋى شەقامەكانو دەرئە
بەشى دواۋى بىناكانو عادەتەن لە ناو
كۆلەنە لاۋەككىيەكانەۋە دەيگەيتى.

۱۲- ئەو زەمىيەنە كە هېشتا نەكران
بە هېچ شتەك كە لە كۆتايى شەقامەكە،
يان لە سەنتەرى گەرچەكەدان دادەنرەن
بۇ بىنا گشتىيە گرنەكانى شار ئەم
شۈنە دىارى كراۋەنە بەكاردەھىنرەن بۇ
بىناى ۋەك سەنتەرى پۇشنىرىۋ دىنىۋ
زانستى ۋەت.

۱۳- ھەرگەرچەكەك بەشىۋەيەكى
رەكخراۋ سەرپەخۇيە، ئەنجۈۋەنەكان
پەكەۋە گەتوگۇۋ راۋىز لە بارەى
بابەتەكانى ۋەكو پاراستن، ئەمىيەتو
گۇرەنكارى فېزىيەي دەكەنۋ بېرار دەمەن.

كەنارى دەرياي فلۇرىدا نەۋەنەى
يەكەمىن شارسازى مۇدىرنە كە فراۋان
بوۋنۋ بۇۋوۋەنەۋەى لە سالى ۱۹۸۱ لەسەر
ھېلىكى بارىكى ۸۰ ئەيەكەرى دەستى
پەكرد، ئەم كەنارە لەسالى ۱۹۸۸ زەمانىك
كە تەنھا چەند شەقامەكە دروستبەۋون
ھاتە بوۋن، ھاۋكات لەگەل ئەۋەشدا بە
ھۋى تەلارسازى تايەتو باشى جۇرى
شەقامەكانو ھەزاگشتىيەكەيە لە تەۋاۋى
جىھاندا ناسرا.

تا پىۋىستىيە ھەفتەنەكانى خىزانەكان
دەبىن بەكەن.

۵- ئەو بىنا بچوۋكانەى كە پشتيان
پەدەبەستىرئ ئەو مۇلەتەيان ھەيە كە لە
بەشى ھەۋشەى پشتموۋى مەلەكان جىگىر
بىن، ئەم بەشە دەتوانىت بەشىۋازى
يەكەى كرى، يان شۈنكار، ۋەكو كارگەى
پىشەسازى ھونەرى سودى لى بېيىرەت.

۶- قوتابخانەى بىنەرتى ئەۋەندە نەيك
بەت لە مەلەكانەۋە كە مەلەن بىتۈن بەپى
لە مەلەۋە بچەن بۇ قوتابخانە.

۷- يارىگەى بچوۋكو بەردەۋام كراۋە
نەيك لە مەلەكان ھەيەتو بە لايەنى
كەمەۋە دوۋرىيەكەى ۱۰ مىل بەت.

۸- شەقامەكانى ناو گەرچەكەك بەشىۋەى
تۇرى پەكەۋە بەستراۋن، ئەۋەى ئەم
شەقامەنە بەشىۋەيەكە كە بۇۋەپەكرەنى
ترافىك لە رەگەى جۇرەھا، رەپەۋى پەادەۋ
ئۆتۈمبەلەۋە بۇ ھەر شۈنەك، زۇر گونجاۋو
باش كاردەكات.

۹- شەقامەكان تا رەۋەيەك بارىكنو لە
رەگەى پۇلەك لە دەرەخەۋە سەپەريان بۇ
كراۋە، ئەمەش زىنگەيەكى ئارامو گونجاۋ
بۇ ئۆتۈمبەلەكانو پاسكىل سۈرەكان دەبىن
دەكات.

۱۰- بىناكانى سەنتەرى گەرچەك
دەكەۋە نەيك شەقامەكانەۋە بە جۇرەك
دروستراۋن كە پەنجەرمەكانىان دەكەۋەتە

تەپەى دلى شارسازى مۇدىرن بىرەيە
لە دىزايىنى گەرچەك، كە لە ۱۳ رەگەزدا
جىگىرو دىارى دەكرەت، ناسراۋانى
ئەم بەمەيە دوۋ دىزايەرو پلانسازى
شار (ئەندىرۇز دۈنىۋ اليزابىت پلاتر
- زىبەرت).

گەرچەكەكى مۇدىرن كە پشتي
پەبەستىرئ بە شۈۋەيەكى باش دەبەت
زۇرتىرىنى ئەم رەگەزانەى تەدا بەت:

۱- گەرچەك پىۋىستە سەنتەرىكى تەدا
بەت، بەشىۋەى مەيدانىكۋ فەزايەكى
سەۋزۋ لە ھەندى شۈنەشدا شەقامەكى
گەرچەك فراۋان گرنەگەۋ وىستەكانى
گۈستەنەۋەى ھاۋلاتيان لە ناۋشاردا دەتۈن
لەم سەنتەردە رەزىگرن.

۲- زۇرتىرىنى خانۋەكانى نىشتەجىۋون
لەناۋ سەنتەردە بە دوۋرى ۵ خەلەك، يان
دوۋرى ۲۰۰۰ پى بىناتبەنرەن.

۳- شۈۋازى جىۋاۋز لە خانۋەى
نىشتەجىۋون لە خۇ بگرت، بە تايەتەى
خانۋەى تەك، رەزىك لە خانۋەى، ئاپارتمانۋ
تەۋاۋى چىنۋ تۈۋرەكانى كۆمەلگا لە پىرو
گەنچۋ سەلتو خىزاندارو ھەروەھا ھەزارو
دەۋلەمەند شۈنەى نىشتەجىۋونيان بۇ
دەبىن بەكرەت.

۴- لە كەنارى ئەم گەرچەكانەدا
دوۋكانەكانو نوۋسىنە كارگىرەيەكان
بەپى پىۋىستو بە شۈۋازى جىۋاۋى ھەن،

ئايا دەتوانىت (CV) خۆتم بۇ بىئىرىت؟

كەرىم سىمكو

دەھىن، دەتوانىن بلىن: (بىرىتىيە لە نووسراۋىكى كورت بۇ ۋەسفىكىنى بەھرە شامزايى تاك، ناساندنى تاك، ئەو كارانەى پىشتر ئەنجامى داۋن، ئارمىزۋى كەسى، پەرومردە خۈندەۋارى تاكەكە... ەتد، كە دەنپىرىت بۇ ئەو شوپنەى داۋى دامەزاندنى لى دەكەيت، كاتىك دەتەۋىت دابەزىرىت).

بەشەكانى CV.

- ناۋى خۇت.
- رەگەز.
- ناۋنىشان.
- شوپنى كارگەردن.
- ئامپازى پەيوەندىكەردن (ژمارەى مۇبایل/تەلەفۇن).
- پىگەى ئەلىكترۇنى(ئىمەىل).
- شوپنەى بەروارى لە دايكەۋون.
- ئەزمۈنى پىشۋوت.
- بارى كەسىتى.
- رەگەزنامە.
- ژمارەى پاسپۇرت.
- گروپى خۈپن.
- بېروانامە.

ھەمەو كاتىك كە زانىارىت لەسەر ئەو شتانە ھەبەو كە زۇر پىۋىستەن لە ژياندا، زۇر بە ئاسانى دەست بۇ كىپۇردەكەت دەپەيتە CV ى خۇت پى دەكەيتەۋە، بە كلىكە بۇ ئەو شوپنەى مەپەستە دەپىرىت.

ھەلپىپو، ئەۋانى دىكە چاۋەروانى ئەۋەۋون كە مامۇستاكە (CV) شى بىكەتەۋە وردەكارى نووسىنى سى فى بۇ قوتابىيەكان بەيان بىكات.

ئەۋەى كە ئىمەى ۋاپەتەۋە لەۋەى كە شت فېرنەپىنە شت ئەزانىن ۋە لامان نامۇ بىت، پىرسىار نەكەردنە. زۇرىك لە تاكەكان پىيان ۋاپە ئەگەر پىرسىار شتىك بىكەن كە ئەزانىن عەپەپە، بە پىچەۋانەۋە ئەۋەى كە ھەمىشە پىرسىار دەكات تاكىكى سەركەۋتەۋە ناپەۋىت لە كاتى رۋوبەروۋەۋە پىرسىارىكا توۋشى ۋەشە(نازانم) بىت. ئەو تاكانەش ھەمىشە لە كارەكانىان ئىرادەپان بەھىزە ھەردەم ھەۋلەدەن سەركەۋتەن بەدەست بەپىن.

لىردە پىۋىستە ھەمەو تاكىك بزانىت كاتىك داۋا لە دامەزراۋەپەك دەكات بۇ دامەزاندن، سى فى خۇت بەپى كەمۇكۇرى بىۋوسىتە، ياخۇد بزانىت شىۋازى سى فى نووسىن چۇنە، لەۋانەپە زۇرىك لە تاكەكان ۋاپزانن كە سى فى نووسىن تەنەا ناۋى سىانى تەمەن بېروانامەپە، بەلام لىردە شىۋازى نووسىنى سى فى دەخەپەروۋ:

Cv چىپە؟

Cv پىان resume ، بە كوردى بە ۋاتى زانىارى تەۋاۋى كەسى دىت، لىردە ۋەشە (سى فى) كە زۇرىپەى تاكەكان لە ناۋ كۆمەلگاكەندە بەكارى

ئەگەر كەسىك داۋى لى كەدەيت كە CV خۇتى بۇ بىئىرىت، چى دەكەيت؟ پان ئەگەر رۇزىك ئىمەپەلەكەت كەدەۋە داۋى CV پىان لى كەدەۋىت چى دەكەيت؟ ئايا ھەركىز بىرت لەۋە نەكەدۇتەۋە توۋشى ئەم موفاچەئەپە بىتە ۋاپەپەنە: (ئايا دەتوانىت CV ى خۇتم بۇ بىئىرىت؟).

زۇرجار لە كاتى خۈندەۋەى رۇزنامەو گۇفار، ياخۇد لە كەنەلە بىنراۋەكان، بەرچاۋمان كەۋتەۋە كە كۆمپانىيەك، ياخۇد دەستگاپەكى حكومى رىكلامى بۇ دامەزاندن كەدەۋە لە دامەزراۋەكەپدا، بۇنەۋەى ھەركەسىك بىپەۋىت بەو مەرجانەى كە دەستگاكە، پان كۆمپانىيەكە داپەنەت ھەلپىزىرتە داپەمەزىنەت. پەكەپىش لەۋ خالانەى لە رىكلامەكەدا، پان لە ئاگادارىپەكەدا ھەپە، پەپەۋەندى كەدە بەو ژمارەپەى كە لە ئاگادارىپەكەدا بىلەۋكراۋەتەۋە، ياخۇد تىپدا نووسراۋە(CV) خۇتان بۇ ئەم ناۋنىشانە رەۋانە بىكەن.

تاكو ئىرە لى ھەمەۋمان ئاساپە، بەلام ئەۋەى كە گەرتە ھەندىك لە تاكەكانى كۆمەلگەى ئىمە شامزايەپەكى ئەۋەتپان نىپە لە نووسىنى (CV)، ھەروەك ھاپىپەكە لە زانكۇ بۇ باسكەرد كاتىك مامۇستاكەپان گوتەۋى، كى سى فى خۇت ھەپە؟ ھاپىپەكە ۋتى: كاتىك كە دەستەم ھەلپىرى ۋاتىرىش چاۋم لە داۋەى خۇم كەدە قوتابىيەكە لەگەل مەدەستىان

تا: خنده بهمهزان - زکرا بهمزى

بهشى سيهم

گهندهلى

کارگیری

بهندى يهكهم:

مهترسيهكانى گهندهلى:

گهندهلى مهترسيداره له بهر چهند

هۆيهك هۆيهكانيش:

- بوودجهى سهر ليشيووا.

- نهبوونى خزمهتگوزاريهكان.

- بهرزبوونهوى نرخ.

- رېگره له بهردهم ههنگاوان

بهروپيشكهوتن.

- لاوازيوونى سيستمى ديموكراتى.

- سهقام گيرنهبوونى ناشتو

ئارامى.

- برهودانه به توندوتيزى.

- له برى ئهوى دهولت حاكم

بېت، گهندهلهكان سهرورمن.

- دژايهتيكردن دمهلاتى چوارهم.

- زۆربوونى كيشه

كۆمهلايهتيهكان.

- لاوازيو شكانى بازار.

- بلاوبوونهوى نهخوشييهكانى

سهردهمو ههزاريو هاتو هپى.

- نهبوون و رېگهنهدان له ههندى

شوپن بۆنهوى كهرتى تايبهتى له ناومو

دمرموه رۆلى خويان بگيرن، واته لاوازي،

يان نهبوونى (ومبهرهينان).

- زالنهبوون بهسهر نهخويندهوارىو

نزمبوونهوى ناستى زانست.

- له گهندهلى كارگيريدا

بلاوبوونهوى بهرتيلو ساختهكارى

گۆرپنو دهستكارى له ياساو

رېنماييهكان به مهبهستى رېخوشكردن

بۆ جيبهجيكردى مهرامى تايبهت.

- ونبوونى بهرپرسيارى له ههموو

بهواردكان، واته كهس خوى ناكات به

بهپررس لهبهرئهوى كيشهكان له

نهنجامى گهندهلييهومن، ئهگهر دمهلات،

يان دهسترويشتوووهكان بهشيك بن له

گهندهلى، كهواته بههاكان چاوهرپى

قهدهرن.

- دهستبومردانى بيگانهو كۆمپانيكان

له كاروبارى ولايت.

- مامهلهكردن لهگهڵ ههر ولايتك،

كه به گهندهلى تاوانبار دهكرت دهبه

مايهى ريسوايى.

- شكاندى كهسييهتى تالكو كۆى

كۆمهلهك.

- ئهوى خزمهتگوزاريانهى كه

دهسكرت چ له روى باشو خرابى،

يان گرانيو ههزاني، يان زۆرو كهسى

بتيبايهخن.

- دهبته هوى چاوليكهرى ئهوى

كه توانايهكى ههبيت دهست به گهندهلى

دهكات.

- نهمانى متمانهو بپروا پتيوون.

- نهبوونى پيوانهى لىپرسينهوه.

- تهشهنهكردنى گهندهلى وهك

زنجيره، له نيوان (بازار) كرپنو

هرۆشتن.

- ياساكان بتيبايهخ دهبن.

- لاوازي شيرازهى رېكخستنى

ناوخۆ، كهسى خولھاندنى پلانى نوئ،

(بهپرھوكردنى بهرنامهى لاوازو كۆن

دور له بهرھپيدان).

- رۆتين هاندهره بۆ گهندهلى

نيدارى، ههميشه ئاسانكارى رېگره

له بهردهم گهندهلى، بۆيه گهندهلى

كارگيرى سهرچاوهميهكى سهرهكميه

له گرى كۆيرهو بهرهبهست له رېگهى

بهرپنهكردنى مامهلهكان.

- گهندهلى دهبته مايهى

دابهبوونى چينهكان بۆ دووچين:

چينى مشهخۆر دهولههمهندى بچ سنوور،

دهستبهسهرگرتنى سهرچاوهمكانى

ئابوورى بازارگانى، دووهميان چينى

كهمدهرامهتو ههزار، كه چاوى له

دهستى چينى يهكهمه كه دمهلاتى

بهدهسته.

بهندى دووهم/ بهرتيل:

ئهم دياردهيه سهرجهم ئاسته

جياجياكانى بهرپرسه حكوميهكانى

گرتبووهوه، ئهمهش به وهرگرتنى

پارەى كاش، يان بەش، لە پرۆژەى ئابوورى، يان كەل و پەلى عەينى، وەك ئوتومبىل و بەرووبومى كشتوكالى و شتى تر، بەرامبەر كارىك كە بەرپرەسە حكومىيەكە بۆ كەسى بەرتىلەر ئەنجامى دەدات، وەك: (پىدانى مۆلەت، دامەزراندن، ناردنەدەرەو، وەرگرتنى زەوى، گۆرپنى شويىنى زەوى، بەردانى گىراوان، ...هتد).

دياردەكانى گەندەلى:

دياردەكانى بەرپۆمەردن و حكومى لە كوردستان بەشپۆمەيەكى گشتى لەم قۇناغەدا:

۱- دياردەى رۆتین لە فەرمانگەكانى حكومەت.

۲- واسیتەو لایەندارى (المحسوبيه والمنسوبيه).

۳- تىكەلاوبوونى دەسەلاتى حیزبو حكومەت.

۴- نەشارەزايى و بێتوانايى لە بەرپۆمەردندا.

بەندى سێيەم: لاوازی لە بوون و

و مەپهینانى شەفافیەتدا:

بە پێى یاسا بە مەبەستى بە فەرمدى ناساندنى (لایەنى تاکە کەسى) هەر ئەندامىكى کۆمەلگە لەهەر ئاستىکدا، ناوەندە یاساییە بریار بەدەستەکان، وەك تۆمارگەى تۆمارکردنى ناسنامەى بارى کەسایەتى و فەرمانگەى تۆمارکردنى کۆمپانیاکان، لەسەر بناغەى بەلگەو مەدارىك و بە گۆرەى ناوینشان و زانیاریەکانى ئەو کەسە. مۆرى پەسەند و پەزەمەندى لە دەستىشانکردنى ناسنامەى تاکە کەسى، ژمارەىكى تاپەتەى بۆ دیارى دەکەن، کە بەدەرکردنى کارت و کۆدى نەتەوەى، ئەو کارە مەودایەكى زیاتر دەتەنێتەو.

سەرەکیترین ھۆکار و بوارى ھاتنە کایەى گەندەلى لە ھەر وڵاتىکدا، دەشێ بریتى بێت لە بوونى خالى لاوازی زۆر و جۆراو جۆر لە بەلگە سازى چالاکیە سیاسى و ئابوورى بارودۆخى دارایی خەلگانى یاسایى و ئاسایى دا. سەرۆشتیە لە وەھا بارودۆخىکدا ئاست و چۆنییەتى چالاكى کەسە چالاکەکان لە ئاراستەى ئەرپنى و نەرتیندا، بە پشەبەستن بە بەلگەکان لە ئاستى نیشانەدان و بەرگریکردندا نابێت. ئەنجام و ئاکامى راستەوخۆى ئەم کەم و کورپە

(بەلگەنامەى دروست نەکردن) ڕیگرتنە لە و مەپهینانى شەفافیەت لە چالاکیە ئەنجامدراوەکان و بارى دارایی کەسەکاندا، کە ئەم کارەش (نەبوونى شەفافیەت لە چالاکیە ئابوورى، سیاسى، بەرپۆمەردن، کۆمەلایەتى و فەرھەنگیەکاندا)، ھۆکارى سەرەكى سەرھەلدانى گەندەلیە لە ھەر وڵاتىکدا، بۆیە پێویستە لەو راستیە ئاگاداریین کە (شەفافیەت) بەبێ (بەلگە سازى) دەست ناداو بەشپۆمەيەكى گشتى ئەم دووانە، تەواوکەرى یەکتەرن، واتە لەھەر جیگایەك شەفافیەت ھەبێت بەلگە سازى ھەموو بەپێچەوانەشەو.

دوو پۆلى و شێوازەكانى

یەكەم: پێناسەى دوو پۆلى:

دوو پۆ و ئەو کەسەى بە وەفای نییە و شایەنى متمانە نییە، ھەموو ئەو رەوشتە خراپانە دەگرتە خۆى کە دەخړیتە پال کەسێك، بەبێ بەلگە.

- دوو پۆلى بەبیانوو: ئەم جۆرە دوو پۆلیەش لە پال جۆرى یەكەمدایە، دوو پۆلى بەبیانوو، لەسەر چەند ھۆیکى گونجاو و مستاو کە زۆر لەگرتەکان بە ھۆیەو پوونادات، بەلگە ھۆیکە بۆ پوونەدانى بالاکان، چونکە زۆرجار دوو پۆلى بە بیانوو باشتەرەو چارەسەرە بۆ گرتەکان، بەلام پێش ئەو ئەم جۆرە دوو پۆلیە پوون بەکەیتەو، بە ئارەزووى خۆت دەست بەکەیت بە فیلکردن لە خەلک دەبیت ھەمیشە لە بیرت بێت کە ئەمە دوايىن ڕیگایەكى رەوشتیە بۆ ئەو بەگرتەبەر لە چارەسەرکردنى گرتیك، لە ھەمان کاتدا پێویستە دوورکەویتەو لە درۆکردن، تاكو بە کەسێكى کەم لە ھەلەم نەدرییت، ئاراستەکردنى رەخنەو چەند رەوشتیك کە تێیدا نییە. بۆیە (دەستپاکى - پاستگۆیى) سیاسەتیکى سەرکەوتوو لە سەدا سەد، باشتەرە لە شارەندەوى ھەستەکان، دەبیت وەكو بەرتوکیكى کراوە بێت، پاستگۆبیت بۆ ئەو دەوورکەویتەو لە ھەلەکردنى رەشەبا بە روتدا، سادەترین ڕیگا بۆ دوورکەوتنەو لە دوو پۆلى بێدەنگ بوونە. ئەگەر ھەسەکردن ئالتوون بێت، ئەوا بێدەنگى مروارپیە. ئەمەش وادەکات نەکەویتە ئیوان سەر سوورمانى شیرین و خۆشەووست، پاستگۆیى

تال و ناخۆشى.

- کەى دوو پۆلى بە بیانوو رەوا خۆشەووستە؟ زۆرجار ھەندىك بارودۆخ وات لیدەکات مجامل بیت و دوور لە بەکارھێنانى وشەى (دوو پۆلى بە بیانوو) ئەو کاتە دەردەکەویت، ھۆیەکانى ئەم جۆرە دوو پۆلیە لە لایەنى تۆو کەسانى تر، بەلام لە ھەمان کاتدا ئایا تۆ ئامادەى بۆ ئەو پاستگۆ بیت، لە ھەموو کات و شوێنێکدا ئامادەى بۆ ئەنجام و ئاکامەکانى! گەر باو مەرت و ابوو کە باشتەرىن ڕیگایە، گۆیش بەو نادەیت بۆ ئەو گرفتەنەى کە بۆ خۆتى دروست دەکەیت، یاخود ئەو کاتە کاتە سەر تەندروستیت، لە ھەمان کاتیشدا واز لە پاستگۆیى ناھێنیت بە ھەر نرخێك بێت، دەتوانیت ھەندىك ئاکارى بۆ زیاد بەکەیت، کەوا لە شتە ھۆرس و زەحمەتەکان ئاسان و نەرم بەکەیت لە کاتى مامەلەکردن و ھەلسوکەوت کردندا.

* چۆن دوو پۆ و دەناسیتەو؟

یەكەم رەوشتیان گواستەو و ھەوال و گیرانەوى ھەر زوو کە ھەستى کرد ھەز دەکەیت گۆیت لە ھەوال بێت، ئەوا دللى خۆیت بۆ دەکاتەو ھەموو متمانەى خۆیت پێدەدات، کەسى دوو پۆ و دوور دەکەویتەو لەو ھەو چاوى پیت بەکەیت بە تەنیا لە کاتى بوونى گرتیك کە خۆى ھۆکاریەتى لەگەلندا دابینیش، تەنھا گەر شتىكى بە دژى بەرامبەرى ھەبیت بە بیری بێنیتەو.

بۆیە گەر کەسێك دى ھاتە بەرامبەرت و پستى ھەوالێكى گرتگ بێت و ھەلە ناكاو بابەتەكەى گۆرى، چونکە نازانى بۆچوونى تۆ چۆنە، بۆ بابەتەكە، ئا یا نەرتنییە، یان ئەرپنى، ئەو بزانە ئەو کەسە دوو پۆ و بە پلەى (۱۰۰٪). دوو پۆ و کەسێكى زمان لووس و ھەسە شیرینە، ھەول دەدات دلّت خۆش بکات بە پاس کردنت بە چاکە، بە ھەمیشەى ھیورت دەکاتەو، بەلام لە راستیدا وا چاکترە واى بۆ بچیت کە ھەر شە کردنە، یارمەتیدانى بۆت پێویست ناکات، چونکە وانیشان دەدات کە لە دواو دەترووخینیت بە تاپەتەى لە بواری کارکردندا.

ئا: نەرىمان بەھرام

بەشى
چۈرەم

كارگىرى ئېلېكترونى

۱- تۇرى ناۋمكى:

تۇرى ناۋمكى برىتېيە لەمۇ تۇردى كە لە پىناۋ زانىيارىيەكانى ناۋمكى كۇمپانىيەكە سازگراۋ، بە ھۆى بەكارھىتائى چەمكەكانو نامىرەكانو تۈۋانكانى ئىنتەرنېت، بە تاپىمەت ھەلدانەۋى ئاسانو بى زۆر لە خۇكرىن، ھەروھە تۇرى پەيۋەندىيەكان كارمەندانى كۇمپانىيەكە دىتۈۋانن ئاگادارى بىرپارەكان بىن، نەخشەكان، پىرسوپراكانو داۋى زانىيارىيەكانو كەپرانەۋى راگەيەندىراۋەكان لە دەستۈۋرى راگەيەندىراۋەكانى كۇمپانىيەكە.

ھەروھە تۇرى ناۋمكى ياساى بەرىدى ئەلكترونى جىھانى دەخاتەرۋو، ھەروھە گەپشەن لە دوۋرەۋ، ئامپازەكانى ھاۋبەش پىكرىنى كۇمەلەيەتىۋ ياساكانى بەش بەشكرىنى، بە مەرجەكانى مەشقۇ راھىنان، كەۋا دەكات كە كۇمپانىيەكە بە شىۋەيەكى چاكتىر ۋەك يەك يەكە كارىكات. تۇرى ناۋمكى تاپەتمەندى دىكەى ھەيە، گرنگىرىنىيان: دەۋلەمەندىكرىنى زىنگەى زانىيارىيەكانى كۇمپانىيەكە بە شىۋەيەكى خىرا، بەش بەش دىكرىت، بە دەنگەتائىكى خىرا لە لايمەن سەرجەم ئەرگەكانو بەشەكانى كۇمپانىيەكە ۋە ئەۋەشەى لەۋى كار دەكەن، كەمتىچۈۋىنى دابەشكرىنى زانىيارىيەكان، تۈۋانستى بەكارھىتائى تۇرى

پىۋىستەمان بە كارمەندى پىۋىۋو شارمزاۋ لىھاتۋو ھەيە، بۇ ئەۋەى ئەم لاپەنە گرنگە دروست بىكرىت ئەۋە دەپىت كەسانى پىۋىۋو شارمزاۋ لىھاتۋو بىنن مەشق بە كارمەندانى كوردىستان بىكەن، بۇئەۋەى بە تەۋاۋى شارمزاۋن لە بۋارى كارگىرى ئەلكترونىدا، باشان دەۋانن بە تەۋاۋى كارگىرى ئەلكترونى دروست بىكەن.

۶- بىكەى زانىيارى (Information center):

بىكەى زانىيارى لە تۈۋانداپە ھەموۋ ئەۋ داتايانە، ۋاتە زانىيارىيە پىۋىستىيەكانى دامو دەزگاپەكى تاپەتى، رېكېخاتو لە رېسى تۇرى كۇمپىۋتەرىشەۋە، ھەموۋ ھەرمەنپەران، زانىيارىيەكان لەگەل يەك دابەش بىكەن، زانىيارىيەكانىش دىكرىت دىمىبارەى ئەم كىرپار، يان فرۇشپار بىت، ئەم قوتابى، يان مامۇستە بىت، شتۈمەك يان نرۇ بىت. ھەروھە...

ھەر بەۋ چەشەنە تەكەنەلۇزىيەى نۆۋ ھەموۋ ھەرمەنپەرىكى كىرۋەتە بەكارھىتەرى تەكەنەلۇزىيەى زانىيارى، ئەمەش ئاۋۇكىيەكى ھۈۋى لە نىۋان شىۋازى كۆۋنۋ نۆۋى بەرپۈمەرىيەتى كىرەندە دروستكرىدۋە.

۲- جۇرمەكانى تۇرى كارگىرى ئەلكترونى:

۵- كارمەندى مۇۋى (Human)

(cadre):

ھىزى كار پىكىدېت لە كۇمەلەك كەسى كارپىكرار بە كىرەر، ئەۋ كەسانەى كارپىيان نىيە، بەلام بە دۋى كارۋە ھەۋلىكى تەۋاۋ دىمەن، دەپتە قالى كارى كۇمەلەك كىركار لە ھىزى چەكدارى، ھەر كەسەك كارىكى ھەپىتە ۋاز لە كارمەكى بىننېت، بە ھۆى لە كارگەۋتەنۋ نەخۇشى، يان بە ھۆى مانگرتن، بىشەسازىۋ خرابى كەشۋ ھەۋاۋە.

ھىزى كار پەكسان ناپىت بە ھەموۋ دانىشتۋان، تەنەمەت پەكسان ناپىت بە نىۋەى دانىشتۋاننىش، لە ۋىلايەتە يەكگرتۋەكانى ئەمەرىكا ھىزى كار، پىش شەپرى جىھانى دوۋە پەكسان بوۋە بە رېۋەى ۴۰%، بەلام دۋى شەپرى جىھانى زىيادى كىرۋەۋ بۇ لە ۴۵%، ئەۋەى جەخت دىمەتۋە لە سەر ھەپۋىنى ھەندىك تاك كە دەپىت دوۋر بىخىتەۋە لە ھىزى كار، ئەۋ كەسانەى كە دوۋر بىخىتەۋە لە ھىزى كار، ئەۋەنە ئەۋ تاكانەن كە بوۋنىيان نىيە لە بازارى كار، يان ئەۋ تاكانەن كە ھىچ كارىكىيان نىيە، بە دۋى كارىشدا ناگەپىن. كەۋاتە نەپۋىنى ئەم لاپەنەش دەپتە ھۆى ئەۋەى كە كارگىرى ئەلكترونى دروست نەپىت، چۈنكە ئەم لاپەنە لاپەنەكى گرنگى بۋارى كارگىرى ئەلكترونىيە، بۇيە

ژماره 40 ئابلولی 2011

و: شقان گوران

نهځنی بریار دانی باش

چهند نمونهمهك:

ههله: په پوښتنه كې له گډل كې نه شياودا.

برپارې نابه چي: په پوښتنوون بهو كسانو څه مبارېوون به هڅاڼه وه له هه مو ژياندا.

ههله: هه لېزاردنې شوېنېك به باسټر زانينې له سهر شوېنېكې تر يو به سهرېردنې ټاڼه نكي سالانه تيايدا.

برپارې نابه چي: گهړان به دواي همرشټيك كې بتوانيت بېدوژيټه وه، يوڼه وه رقت له شوېنېكې يه كم بېټ، تهنه يوڼه وه بېسېلمېنيت تو راست بوويت له باره چوون يو شوېنېكې دووډم، پاشان يو سالي دووډم دهگهړيټه وه شوېنېكې يه كم! (نيزه شوېنېكې چهند خوښه!).

برپاردنې باش ښه ناهه پېټ كې دمرنجامهكان بزانيت پېش ښه وه چهنسي پروودانې هه بېټ. بهلكو ښه پېش ښه وه همر گروډه پېك دهگه پېنيت كې هه ست دهگيت باسټرينه پاشان گرنگيدان بهو وانانې كې دواتر لهگه لېدا دمرېټ.

برپاردنې باش، شاره زايه له ومرگيړانې ښه زانياريانې كې دروستېوون، به هڅي ښه شتانه پروويانداوه هه لېزاردنې

باره دمرنجامه شياوهكان، له كاتيكدا جيهانې دوروبمرت بهر دواوه بې وستان له گورنكاريدايه. ښه راستيېش وهكو خوي دهمېنېټه كې له وانه به هه مو شتهكان له كوتاييدا راست دمرگهون، ياخود هه موويان زور ناراست، گرنگ نيه چي هه لېزاردنې يوڼه وه له كوتاييدا نه پامې بديت. هېچ له مانه گرنگ نين، چونكه نهځني برپاردنې گه وړه كوتنه دواي خوښه ويستيه لهگه له كوتنه. زور له خهلكي هه لېزاردنې برپاردنې خراب له يه كترې جيانا كنه وه، كې چي جيهانېكې له جياوازي له نيوانياندا هه به، زانينې ښه جياوازيانېش به تهاوومتي ناراسته ژيانست دمرگورنو دتېنې يو ريگايه كي تهاو نوئ.

ههله، ښه پامې شټيكې له كاتيكې دپاريكراودا كې تو پېټ وايه باسټرينه، بهلام دواتر دمردهكوتې كې بېرؤكه پېكي باش نه بووه يو تو. برپاريكي نابه چي (خراب)، ښه پامې داني شټيكې يو راستكردنه وه ښه هه لېمو پاشان ريگانده به دمرنجامهكانې ښه هه لېه كې يو سالانېكي دريژي داهاتو پېناسه تو بكنه.

”ښه كېسه كې هېچ جاريك هه لې نه كروډوه، ماناي ښه به كې هېچ جاري هه لې شټيكې نوئې نه داوه“ ښه پاشان.. چهند جاري له ژياندا وازت له نه پامې داني شټيكې هېناوه له بهر نه وه نه پامې دانيوه برپاريديت له هه لېزاردنې باسټرين رقتار، يان كروډوه؟ كسانېكې پلانېان هه بووه يو دمرگهوتن يو ښه خوارديكي خوښ لهگه لېزاردنې، بهلام له بهر نه وه نه پامې دانيوه خويان يه كلايې بكنه وه كې كامه جوري خواردي بخون نيټالي، ياخود چيني، له ماله وه ماونه تهاوه. نايا دتوانيت بېهځنيته پېش چاوي خوت كې هه لېزاردنې له نيوان مانه وه له كارمكانيانو هومارگرن له سهر دمرشټيكردنې ښه كاري كې هه مېشه خهونيان پيوه بينوه، وهك چي وايه؟

ترس له برپاردنې خراب ريگه له خهلك دمرگيت له نه پامې داني هه مو ښه جوړه شتانه كې ښه پامې داني له وانه به باسټر بېټ. راستي مېسه له كېش ښه به كې هېچ ريگايه كې نيه يو زانينې ښه وه كې هه لېزاردنېكي دپاريكراو بهرو چ ناراسته پېك دتوانيت چهندين سال به سهر بېهيت له بېر كروډوه له

مەھمەد ھاشىم

تەبىئەت ۋە كىرىگەزى

يەككە دىمانە يىت

چونكى تېغىكى دوو دەمەو بە ھۇيەو دەردەكەوت كەسىكى بەھىزو دانىيات، يان شەلۋاۋو پارايت. سا بەۋپەرى مەمانەو، لەگەل ئەو كەسەى دىمانەكەت لەگەلدا دەكات، تەۋقە بەكو چاۋىش بە ھەموو لايەكدا مەگىرە، بەلكو بە بزمەو لە ھەر دوو چاۋى پروانە، تا بارى دىمانەكە لەبار بەكەيت.

۴- **ۋەك خۇبۇون:** بەجەشنىك مەيە بۇ چاۋپىكەوتن، كە ۋەلامى زۇرىيەى برسيارە باۋمەكانت لەبەر بىتو ۋەك تۈۋى بىيانخەيتە بەر گۈيى ئەو كەسەى دىمانەكەت لەگەلدا دەكات، بەلكو ھەروەك خۇت بەو راستبۇز بە. ۋا باشتىشە دىمانەكەت بە سلاۋ لە كەسى بەرامبەر ۋە ھەۋالەرسى دەست پىبكات، پاشان بەو پەرى بۇقىزىۋ دەنگى پروۋنەو، بچنە ناۋ ناخى ۋتۈۋىزەكەو.

۵- **شۈۋازى دانىشتن:** بەباشى ھۇشيارى شۈۋازى دانىشتەكەت بىت، ھاج لەسەر ھاج دامەن، يان بەتەۋاۋەتى شىت بەرمە دوا رامەكشىنە، چونكى رەنگە ئەو، ھەستى لەخۇبايىۋون بىبەخشىت.

۶- **ۋادە:** لە كۇتايىدا گەشىتنت لە ۋادەى دىيارىكراۋ، پان تەمانەت لە پىش ۋادەكەشدا، لە بىرت نەچىت، چونكى رىزگرتى ۋادە، يەكەم نىشانەيە، ھەۋالى پايەندىۋ كارچاكىت، لە بەرامبەر پىشە ناپىندەتدا، دەكات.

علاقات ۵۴

كاتىك بۇ پىشەك دەچىتە پىش، بىرەست دىنە پىش، كە پىۋىستە بە پىداگريپەۋە بەسەرياندا تىپەرىت، تا بەو پىشەيەى خەۋنى پىۋە دەبىنىت، بەگەيت. سا بۇنەۋى خۇت بۇ چاۋپىكەوتنۋ دىمانەى كار نامادە بەكەيتو شۈپنەۋارى باش، لاي ئەو كەسەى چاۋپىكەۋتەكەت لەگەلدا دەكات، بەجى بەئىلت، پىۋىستە پەيرەۋى لەم رىنۋىتپىنەى خوارەۋە بەكەيت.

۱- **پۇشاك:** دەبىت باشتىرىۋ جۈانتىرىن پۇشاكى رەسمى خۇت لەبەر بەكەيت، چونكى چاۋ يەكەم ھەستە رۈۋت تىدەكاتو ھەست بە سەلىقەى شارۋەى كەسىتت دەكات. دەبىت خانمان، خىشۋ كەرسەى خۇزازانەنەۋە، زۇر بەكار نەھىن، چونكى سادەى جۈانتىرەۋ بزمەى سەرلىۋىش، باشتىرىن خىشۋ جۈانى ناھىرە.

۲- **ۋەلانانى شىپىزەى:** ئەگەر لەو كەسانە بوۋىت، لە كاتى چاۋپىكەۋتەن، بەدەست شەلۋاۋو پاراىى بىنەنەزەۋە دەنالىنىت، ئەۋا ھەنلىك راھىنانى ھەناسەكەشەن بە كەلكت دىت. ئەۋىش بەۋەى ھەناسەت بە چاۋنۋاۋى سەر بەرمە ناسمانەۋە، بۇ ماۋەى خۈلەكك رابگىرەۋ بەو پەرى نارامىشەۋە ھەناسەكە بەدەتەۋە، پان دەست بە ھەر شىكەۋە بگرە، كە لە بەر دىندا شىرىنە، تا تۈندى شىپىزەۋەنەكەت كەم بەكاتەۋە.

۲- **تەۋقەكەرن:** بە كەم لىى مەرۋانە،

ئەۋەى كە ھەمان كار زىاتر نەنجام بەرىت، يان رىگاكت بۇ تىگەشنى بابەتەكە بەگۈرىت، تەمانەت لە ھەندى بارۋدۇخدا سەر لە نۈى دەستپىكەۋە. بە ھەمان رىگەى ئەۋ ھىۋكەيەى كە نىزىكى شۈپنى مەبەست دەبىتەۋەۋ بەردەۋام چاۋپىرىى دوۋرىى رىگاكان ھەۋل بۇ رىكەستنى ئەۋ دوۋرىيە بۇ كەۋتە سەر ئەۋ رىگەيدا دەكات، ھەمان شىش درۋستە بۇ بىرىاردانى باش.

بىرىاردان لە ھەر شۈپنىك بىت رۈۋداۋىكى يەك كاتە نىيە، بەلكو پىۋىستە ھەرچەند رىان شى نۈى ئاشكرا بەكات، ئەمىش زىاتر بەرەى پىدەرىت. ئىستا بىر لە بىرىرىك بەكەۋە كە نەتۋانىۋە بىدەيت. ئەۋ ھەلۋاردانە چىن كە ھەتە؟

تەنھا بۇ كاتىكى كەم، با بىۋىن بۇ شىكەنەۋەى ئەۋەى كە كامە ھەلۋاردن پىت ۋايە دەبىت ھەلۋىرىتو گۈى لە جەستى خۇتو لە زىرىى خۇت بگرە. ئەگەر بۇ نەۋنە پىۋىست بوو كە بىرىرىك بەدەۋ ئەۋ رىساينەى بەرەۋ ئەۋەت دەبەن كە ھەلۋاردنى يەكەم ھەلۋىرىت، رۈۋت ۋەرىگىرى لە ھى دوۋە، ئەۋا پىرسىارىك دەكەم كە كامە ھەلۋاردن بوو كە بە نەپنىۋ لە قۇلۋى دىنداۋ پىش زانىنى دەرنەجامەكان ھىۋات بۇ دەۋاست؟

تەنھا لەگەل ھەزى سۈۋىتى خۇت بىرۋ شىك نەنجام بەدە تا ۋا لە ھەلۋاردنەكە بەكەيت كە رۈۋىدات. رازىيە كە ھەلە بەكەيت، بزانە كە تاكە بىرىرى خراب كە دەتۋانىت بىدەيت لە پىناۋ ئەۋە نەۋۋە كە شىك نەنجام بەدەيت لە بارى ئەۋ شتانەى كە نەۋىستۈۋە رۈۋىدەن.

ئەگەر شىكەكان بە ناراستەى ھەلەدا چۈۋ، رازىيە كە لە ناراستەكەى تىرىش ھەلەيەك بەكەيت، چونكى، كى دەزانىت، لەۋانەيە لە دۋايدا دەرىكەۋىت كە بە ھىچ شىۋەيەك ھەلە نەۋۋە، بەلكو دەركەۋىتۋ بەدەياتنى خەۋەكانتە.

لە ھەر بارۋدۇخىكدا بىت ھەمىشە ھەلۋاردنەت ھەبىت، نىگەرەن مەيە لە بارى ئەۋەى كە دەبىت بە ھىكەتەۋە ھەلۋىرىن، ئەمە زىاد لە پىۋىست پىاھەلگۈتەۋە زىادەۋىيە.

سەرچاۋە:

www.life-happens.co.uk

مەسعود محەممەد ھانە ژالەیی

ئایا كەسئىكى فزولیت؟

كەست وتوو؟

ا- يەك كەس. ب- بە ھاوړيكانم. ج- بە خيزانو ھاوکارهكانم.

له هه لېزارنى وهلامى (ا) (۲) خال، (ب) (۵) خال و (ج) ۱۰ خال بۇ خۆت دابنخ.

* نەگەر كۆى خالەكانت له ۲۰ خال كەمتر بوو، ئەوا تۆ كەسئىكى فزولوى بە

هسو باس نیت، ھاوړيكانت زۆر بە ختيرابى

متمانەى خۆيانت پېدەبەخشن، متمانەىهكى

بەهتزو ستاندار ومردەگريت، ھاوړيكانت

دەتوانن رازمگانيان لات بدرکيننو دانيان

لاى كەسيتر ناپدرکينيت. تۆ پروپاگەندەى

جۆراوچۆر سەبارت بە كەسەكانى

دمروبهرتو تمانەت ئەوانەى كە كەسايەتى

دياريكراويان ههيه دەبيستىو بلاويشى

ناكەيتەودو گوښى بى نادەيت. لەبەرئەوه له

بۆجوونى تۆوه ئەمانە مافى ژيانيان ههيهو

دەبیت كەسايەتیهكياى ههبيت. بېگومان

هەر كەسئىك له كەسئىكى دى جياوازه.

ههبيت، لەگەل چ كەسئىك لەم بارهيهوه

ا- لەگەل باوكى، يان دايكى، يان

كەسئىك له ئەندامانى خيزانهكەى كە

جياكى متمانەى ئەو بېت.

ب- لەگەل يەكى له ھاوکارهكانى كە

لەگەليان.

ج- لەگەل ھاوړيكانى.

د- بە بۆجوونى تۆ تاجەند ئەو

پروپاگەندەى دمربارەى كەسەجياوازهكانى

دمروبهرت، دەبيستيت، حەقيقەتى

ههيه؟

ا- ۲۵٪. ب- ۵۰٪. ج- ۸۵٪.

د- ئايا تانيستا رازيبويت بە وتنى رازى

ھاوړيكتەو دوايش پيى گەشتبیتەوه؟

ا- نەخېر، هەرگيز. ب- بەلى، يەك

جار. ج- بەلى زياتر له جارېك.

د- كاتيك داواپەك دەخوښتەوه بەبى

هېچ شتېك وابېردەكەيتەوه كە؛

ا- ناتوانم باومرېكەم كە ئەم داواكارىيه

تايبەت بېت بە هېچ كەسئىكهوه.

ب- ئەم داواكارىيه دمربارەى كتيه،

گرنگە بۆ من؟

ج- بە هەر جۆرئ بېت ناوښانەكەى

پەيدادەكەم.

د- دواچار، نەگەر متمانەت لاى

كەسئىك ههيوو، رازى خۆى بۆ گيرايتهوهو

وتى كە بە كەسى نەلېيت، بە چەند

خەلكى سەدەهاجار له نيوان خۆياندا

دمربارەى ئەمو ئەمو و دمورويهريان

قسەدەكەن، لەوانەشە جېز لەو هسانەش

ومرېگرن، بەلام ئەم باسكردنەى رازى خەلكى

لاى كەسانى تر، رەنگە كاريكى نەرينى

بكاتە سەر پەيوەندىيه كۆمەلایەتیهككانو

پېگريپت له رۆمالېكردى دياردەكە.

ئایا تۆ سەر بە كام گروپيت؟ ئەو

تافيكرندنەوى خوارمەوه لەگەلماندا

ئەنجامېدە، تا بزانيٹ ئەو شتەى بەرگوښت

دەكەويت تاجەند پەسەندە لات بۆئەوى

هئلى سور نەبەزېنريت؛

ا- كەسئىك له كۆلانەكەتانداندا نيشتەجې

دەبیت، دمتەويت بزانيٹ؟

ا- ناوى چيپەو له كۆپەوه هاتوو؟

ب- تاج رادەپەك، كۆلانەكەى پېشووى

خۆشدمويت؟

ج- خەلكى كۆپەو بۆجى ئەم

گەرەكەى بۆ مانەوه هه لېزاردوو؟

د- بە گشتى كاتيك كە پرو پاگەندەپەك

دەبيستى؛

ا- ئەم قسەيه لاى خۆت هه لډەگريت.

ب- وازى لى دېنيتو هېچ نرخیكى

بۆ دانانیت.

ج- دەستدەكەيت بە بلاوكرندنەوى

ئەو قسەيه بە گەرەكدا.

د- هەر كاتيك يەككك له ھاوړيكانت

كيشەپەكى ههبيتو پېويستى بە يارمەتى

نا، عىدولههات شهالى

نا نا نهكهن، ئهى مانلان
يارى نهكهن، لهپش مانلان
با ومرزش كهين، له گورهپان
دهستى راستو دهستى چهپان
يهكو دوو كهين، دهست ههلبرين
بروين، بازدهين، با ههلبرين
نا نا نهكهن، ئهى مانلان
به پىخاوسى، نهچنه كوژان
وهرن ههموو، با رابكهين
بۇ خوشيمان سهما بكهين
دهست له نيو دهست، بخوليئنهوه
با گورانى، بلئينهوه
نا نا نهكهن، ئهى مانلان
نا بۇ ومرزش، نهچنه كوژان
له گورهپان، ريز نهبهستين
دائهنيشين، جا ههلهستين
وهرزش نهكهن، تا پاك بيبين
ههتا چوستو چالاك بيبين

شەش سالان و مندا له يەك ساليه كهيان
خهريكوو.

پوژنيكان، له دهره تيكدا (هورتنس)
جووه زوورهوه گوپيستي نمو گفتوگويانه
بوو كه له ديوه خاني باوكي دمران، په كيك
به باوكي دهگوت رووخسارت نهوهنده
جوانه كه وهك مانكي چواره وابه له
شهو زور تاريكا. يهكيكي تر دهگوت تو
بليمهتي سهردهمي، ئهوي تر گوراني به
جواني بالاو چاوكانيدا ههلهدهگوت.

(هورتنس) ئهههه بۇ دايكي گپرياموهو
ليي پرسى، نايه به راستى باوكي بهو
شيومهه قوژو پتكوپيكو زيرمهكه... هتد؟
دايكيشى پتكهنيو پيگوت، ئهى تو رات
چييه؟ كهكهش وهلاميدايهوه، نهگهر
باوكم نهبوو وابه نهوه بهلامهوه نه جوانو
نه بالاريك بوو، نه زيرمكيش بوو!

دايكهكهش گوتى، كهكهه باوكت
ستايشكردنو پيداهاههگوتن مهستى
گردوهوه هيچ له زمانى نهفلوهوش
تيئاكات. له كاتي شهودا (هورتنس) بيري
له رنكهيهك كردموه كه بتوانيت باوكي
بگهريئنهوه سهر رنكي راستو دروست.
كه بهاني بووهوه ديوه خاني باوكي چول
بوو، (هورتنس) ناوئنهيهكي بهدهستهوه
گرتو جووه لاي باوكي پيگوت، باوكي
خوشهويستم، ئهم ناوئنهيه راستگوتره له
هسهكاني ههموو نمو خهلكانهي كه راستى
دهشيوتن، باوكهكه سهرى ناوئنهكهه
كردو نينجا سهرى كچهي كردو هيچى
نهگوت. بۇ پوژى دواتر فهرانپروا چاوي
به خهلكو دمرارمكاني خويدا خشاندهوه،
نهمبوو ههموو خزمهتكاره دروژنهكاني
وهلانو پياواني زيرو هوشمنند- كه
هاوهلي باوكي بوون- له خوي نزيك
كردنهوه، بهمجورده فهرانپرواويهكهه
راست كردموه شادي خوشگوزهرانش بۇ
ناوچهو دهفهرمهكه گپرياموه.

سهرچاوه، گوژاري (الربى الصغير)

ژماره ۲۲۵ - سالى ۲۰۱۱

له سهدهكاني ناوهراستو له ناوچهيهكي
ولاتي نهرويجدا، فهرانپرواويهكي دادگهر
ههبوو، خاومنى رهوشتو روشتيبريهكي
بهرز بوو، ئهم فهرانپرواويه كه ناوي
(هاكون) بوو، ناوچهو ولاتهكهه خوي
كردبووه نمونهه خوشگوزهرانيو نارامو
ناساييش. (هاكون) فهرانپروا تافه
كوپكي ههبوو به ناوي (كوستاف) كه
رووخساري ناشيرينو بالاي كورتو چاو
دهرهپرو بوو، كوپكي زيركهو لئياتوو
نهبوو، دايكيشى بهنازپيدان پهروهردهي
كردبوو. له كاتيكا كه فهرانپرواويه
باوكي (كوستاف) ديويست كورمهكي به
پهروهرديهكي باشو شايسته پهروهرده
ببيت، كهچى دايكي كورمهكه لاوازبوو
له بهرامبهريدا، ههرگيز هيچ داوايهكي
كورمهكي رهنهدهكردموه ههلهكهوته
خراپهكاني كورمهكشيانى له باوكي
دهشاردهوه نهيددهشت پتي بزاني.

زورجاريش ميردهكهه پتي دهگوت
كه (كوستاف) له دواي مردنى دهپته
چينشينو جيگهه من دهگريتهوه، بويه
نهگهر رهفتاري باش نهبيتو ههست به
بهرپرسياريتى نهكات، نهوا متمانهى
گهل له دهستدهدات، كاروباري ولاتيش
تيكدهداتو گهل بهرمو له ناوچوون دمبات،
فهرانپروا ههوليدا خوارىو خيچيهكاني
كورمهكه راستبكاتموه، بهلام نهيتوانى
سهرىكهويتو ههر بهو داخو ههسرهتهشهوه
كوچى دوايى كرد.

پاش نهوهي (كوستاف) دهسهلاتو
فهرانپرواويه كردنى ولاتي گرتهدهست،
هاورپيهكاني لهخوي نزيككردموه پوشتى
بهرزى به ههرهكهياندا كه شايانى
نمو پوستانه نهبوون، نمو هاورپيانهش
پيشبركيان دمكرد كه خويانى لي نزيك
بكهنهوه دهستبهسهر سوژى شهودا
بگرن. تهناهت خيزانهكهشى نهيدموپرا
هسه له نيشوكارمكانيدا بكات، نمو
تهنها به كهكههيان (هورتنس) تهمنه

وہاب حسیب محممد

نہ لُماس

بہاریان ہیناون لہ ہواری چارہ سمرکردنی نہ خوشیدا، بڑ نمونہ لوونلوونیان بہارہیناوه بڑ بہیزگردنی دہماری جاوو لیدانی دل، یاقوتیان بہارہیناوه بڑ نارامکردنہ وہی دہروون لہ ترسو لہرزو بہدہستہینانی شانسو شکومہندی لہ نیوانی خہ لکیداو... ہتد.

لہ رڈزگاری نہ مڑشدا سہرمپای بازارگانیکردن بہ نہ لہماسہود، وەك نیشانہیہکی بازارگانی بہکاردہینریت لہ ہواری نابووریدا، بہ نمونہ لہ ہمریمی کوردستاندا کارگہیہکی گہورہی بہرہمہینانی چیمہنتؤ لہ ناحیہی بازیان (کارگہی ماس) ہہ لگری ناوی نہ لہماسہ کہ لہ دوو توپی ناومکہیدا چہندیں نامازدو واتای نہ لہماسی لہ خڈگرتووه.

بنہمالہی (محمممد عہلی) لہ میسر، یاخود بنہمالہی پادشا لہ بہریتانیا، بہشیومہک تاجی شاژنو خشلہکانی دہگہریتہود بڑ چہرخی حمفدجیممی زاپنی، کہ یہکک لہ گہورہترین بارچہ نہ لہماسی لہ دنیادا تیادایہ.

میسریہ کڈنہکان ۴۰۰۰ سال لہمہوبہر فہیروزو زمورد عہقیقو... ہتد، دہرہیناوه لہ ہواری رازاندنہوہی بہرستگاکانو دارمہیتی پادشاگانو خڈرازاندنہوہی بہاریان ہیناون، لہم ہواردا گرنگترہینان گہنجینہی(توت عنج ناموون)ہ.

بہردہ گرانہہاگان بہہایہکی ماددیان ہہبووہ، سہرمپای بہما مہعنہویہکہی، بہتایہبت لای عہرمبہ کڈنہکان، چونکہ

بہردہ گرانہہاگان لہ ۲ملیار سال پیش نیستاوہ لہسمر زہوی بہ قولای ۲۰۰کیلومتر پمیدابوون، پاشان بہ ہڈی گرکانہکانہود کھوتوونہتہ سہرزہوی، ۲۰۰جور لہم بہردانہ لہ پیشہسازی خڈرازاندنہوہو خشلو تہسبیجدا بہکارڈیت. ہندیکیان ماتریالین وەك، یاقوتو فہیروز، ہندیکی دیکہیان نہندامین وەك لوونلوونوو کہرہمانو مہرجان، بہشیک لہو خشلانہ دہگہریتہود بڑ نہو ژیارانہی کہ نہماون وەك ژیاری نیوان ہہردوو رووباری (دیجلہ و فرات)، یان ژیاری فیرعہونہکانو نہوانی دیکہ، لہ رڈزگاری نہ مڑشدا بہشیک لہو خشلانہ بہوہ ناسراون کہ خانہوادہی پادشاگانو شاژنو سازادہکان بہ کاریان ہیناون، وەك

ئەلماس جىيە؟

ئەلماس بە يەككە لە گىرگىزىش شەش بەردە گىرانىيە ھاگان لە جىيەئە دادىنىزىت، وەك دىيارىيەكى بە بايەخ پىشكەش دەكرىت بە ھۆى گرانى بە ھاكەيمو، بەتايىبەت لە كاتى مارمېرىنو ژنەئەئەئە، بە ئەلماس دەكرىت شەش بەردە بەنرخەگان، لەمىرئەھۆى بەنرخىرەنو بەھىزىرەنو درەشواوتەرىنيانە مەبەست لە بەھىزى بەرگەگىرتى بەردى ئەلماسە بەرانبەر شىكاندن لەم بوارەدا لە پىش ئاسنەھۆى.

مىژووى دروستىوونى دەگەرپتەھۆى بۇ نىزىكە ۹۹۰ مىليون سال بەر لە ئىستا، لە ژەر پەلەى گەرمى ۹۹۰/۱۳۰۰ پەلەى سەدىدا دروست دەپىت، لە كاتى تەقىنەھۆى گىرگانەكانداو پاش نىشتەھۆى بلىسى گىرگانەگان لە زارى گىرگانەكاندا بىنراو و ناسراو بە (كونى ئەلماس).

ناوى ئەلماس لە (ئەداماسى يۇنانىيەھۆى وەرگىراو)، واتا شىكە تىكناشكىت، پان زالبوون بەسەريا مەھالە، وەك ئامازمىيەك بۇ رەقى ئەلماس مەبەستى ئەو رافەيش بەو شىوئە دەگەرپتەھۆى بۇ رەقى مادەگەو گىرانىيەھۆى دەگەننىيەكە. ئەلماس بە يەككە لە ناسراوتەرىنو بەسوودتەرىن ئەو ۳۰۰۰ ماتىرئالە دپتە ئەزمار كە تا ئىستا دۆزراونەھۆى.

پىكەتەئە ئەلماس؟

ئەلماس پىكەتەئەكى بىلورى ھەيە زۆرىيە كات شىوئە شەش پالو دەكرىتە خۆى ھەندىجار شىوئە جىياواز بەشىكى زۆرى پىكەتەكەى برىتتە بە كاربۇن لە ژىر پالە پەستۆو گەرمەيەكى زۆردا دروست دەپىت سەرمەرى لىچوونىكى زۆر لە نىوان پىكەتەئە ئەلماسو گرافىتدا، بەلام ھەرىيەكىيان خاوم تايىبەتەمەندى خۆيەتە ئەمەش دەگەرپتەھۆى بۇ تايىبەتەمەندى پىكەتەئە ھەرىيەكىيان، ئەم پىكەتە كىمىياويە واپىردووە پال بە زانابانەھۆى بىت بۇ گۆرىنى مادەى گرافىت بۇ ئەلماس كە بە ئەلماسى دەستىكرد (الماس الصناعى) ناسراو.

ئەلماس بە يەككە لە بەردەگران بەھاگان دادىنىزىت كە لە پىكەتە ھىزىيايەكەياندا گالتمەيان پىناكرىت، لە راستىدا بەھىزىرەنو رەقتەرىنيانە، ماددەمەكە ھەمان پىكەتەئە خەلوزى بەردى ھەيە، بەلام لە پىكەتەئە ناوەكىدا لەگەل رەزووى بەردا جىياواز، چونكە

پىكەتە ناوەكىيەكەى بەشىوئەھەك بەيوسستە كارىكى كىردووە بەيوسندىيە كىمىيايەگان لە نىوانى يەكتىدا زۆر بەھىزىن.

كانى ئەلماس؟

زۆرىيە ئەلماس لە كاتى تەقىنەھۆى گىرگانەكانەھۆى كەوتوونەتە سەرزەھۆى، پاش ئەھۆى ماوئە مىليۇنەھا سالى پىچووە تا لە ژىر پالەپەستۆو گەرمەيەكى زۆرى ناخى زەھۆىدا كە ھۆلايەكەى دەگاتە ۱۵۰ كىلومەتر پىكەتەكە شىوئە ئەلماسى لە خۆگىرتووە.

شىوئە ئەلماس بە گۆرىدى كات گۆرپنى بەسەردا ھاتووە لە سالى ۱۳۰۴ زانىندا زۆرىيە ئەلماس لە كانەكانى ئەلماس لە ولاتى ھىندىستان دەردەھىنرا، سەرمەرى ئەھۆى ئەو ولاتە لەو كاتەدا سەرمەرى زۆرىكە لە بەردە گىرانىيەھاگان بوو، پاشان لە چەرخى ھەزەمەندا ولاتى بەرازىل لە پىشەھۆى ئەو ولاتانە بوو كە ئەلماسيان ھەناردەى دەرمەو دەكرى. كاتىك سالى ۱۸۶۰ كانەكانى ئەلماس لە ولاتى باشورى ئەفرىقىدا دۆزراونەھۆى، ئەو ولاتە شىوئە بەرازىلى لەو بوارەدا گىرتەھۆى ئىستاش زۆرىيە كانەكانى ئەلماس دەگەرپتە ولاتى باشورى ئەفرىقاو. سەرمەرى ئەھۆى سالانە بىرىكى پاش لە ولاتانى رەوسىيا، كەنەدا، بەرازىل، ئوستىراليا دەردەھىنرىت، كە بىرەكەى ۲۶۰۰۰ كىلۇگرامو بەھاكەى ۹مىليارد دۆلارى ئەمرىكىيە، گەھەرتەرىن پارچە بەردى ئەلماس تا ئىستا دۆزرايىتەھۆى لەسەر ئاستى جىيەن لە سالى ۱۹۰۵ دابوو لە كانى Premier Mine كە كىشى ۷۵۰گرام (زىاتەر لە ۲۰۰۰ قىرات) بوو، لە رۆزگارى ئەمىرۇدا ئوستىراليا لەسەرەھۆى ئەو ولاتانەھۆى كە ئەلماس بەرھەم دەھىن، پاش ئەو، ولاتانى زانئىر، بۆتسوانا، رەوسىيا، دواتر باشورى ئەفرىقا دپت لەم بوارەدا.

قەسو باسى زۆر لىرەو لەھۆى دەربارى دەھىنانو داپەشكرىنى ئەلماس دەكرىت، بەتايىبەت كىردارى (ئەلماسى خۆيىناويى) لە لاينەن گروپە چەكدارەكانى ئەفرىقاو لە دەھىنانو بازارگانىكرىن بە ئەلماسەھۆى، كۆمەلەھۆى (دى بىرىز) كە يەككە لە گەھەرتەرىن كۆمپانىكانى ئەلماس لە جىيەئەئە بارەكەكەى لە شارى جۇھاننەسبىرگە، بەھۆى تاوانبارەكرىت كە لە پىناو دەستبەسەرگىرتەن پارىكرىن بە نىرخى ئەلماسەھۆى بىرىكى زۆرى ئەو

ماتىرئالەيان بۇ خۆيان قۆرخكرىدووە.

چاكى ئەلماس؟

ھەمىشە باشى ئەلماس بە جوار پىوانە دپتەپىوانە كىردن برىتىن لە: قىرات، باكى (رەوونى)، رەنگ، تۈانى شىكاندن، ياخود كەرتىوون. بەلام بەرانبەر ئەلماسى سىروشتى ئەلماسى دەستىكرد ھەيە كە نىزىكەى جوار بەرانبەرى ئەلماسى سىروشتى لىبەرھەم دەھىنرىت لەگەل ئەھۆىدا ئەلماسى سىروشتى قەبارەى پىچووكەو تەشۋىھاتى زۆرى پىوئە واپىردووە نىرخى زۆر كەمەرتىبەت لە چاۋ ئەلماسى سىروشتىدا، ئەلماسى دەستىكرد بەكارھەئەئەنى زىاتەر كورت دەپىتەھۆى لە بوارى پىشەسازىدا، لەمىرئەھۆى ھەمىشە بىروانامەى دىنپاى لەگەل ئەلماسى سىروشتىدا بەكار دەھىنرىت، بەتايىبەت لەگەل جۆردە دەگەنەكانىيان ئەو بىروانامە لە شىوئە تايىبەتو پىسۆر بەو بوارانەھۆى دەھىن كە ئالوگۆر بە ئەلماسو بەردە بەنرخەكانەھۆى دەكەن وەك Gia ئەمرىكىو HRD و Igi بەلجىكى كە ورتەرىن باس دەخەنە رەو سەمبارەت بە پىوانەكانى ئەلماس، ئەو بىروانامە بەشىوئەھەك داپىزراونو رىكخراون كەس تۈانى گومانى نەبىت لىيان، چونكە لە رۆزگارى ئەمىرۇدا بە ھۆى لىزەرمەو دروستىكرىنى ئەلماسى دەستىكرد لىچوونى لەگەل ئەلماسى سىروشتىدا زۆر نىزىكە، ھاۋاك تا رادىيەك تىچوونىشى كەمە. باشتەرىن جۆرى ئەلماس ئەھۆى كە لە ناوەرەستى ئەفرىقادا بە ھۆى كۆمپانىيا بەلجىكىيەكانەھۆى دەردەھىنرىت، كە قۆرخى ئەم بازارگانىيەيان لە جىيەئەئە بۇخۆيان كىردووە.

شىوئەكانى ئەلماس، ئەو شىوئەھۆى ئەلماسى پىدەناسىرپتەھۆى برىتتە «Cut» واتا شىوئە بىرىنو چەندىھا شىوئە ھەيە لەوانە، مەركەزىت، بازەنى، زومردىو رەنگى ئەلماس سەپو رەشەو ھەروھەا زەردىش لە خۆ دەكرىت.

لە كۆنەھۆى تا ئىستا ئەلماس جىگەى قەسو باسى زۆر بوو لە نىوان زانابانو بازارگاناندا، ئەوانەى لە رۆزگارى كۆندا لەسەر ئەلماسيان نوسىووە قەسەيان لەسەر كىردووە نىين سىنا، بىرۆنى، كىندىو ... ھتە. لە دىنپاى ئەمىرۇدا لە ھەردو بوارى مادىو مەنەھۆىدا تادپت بەھۆى ئەلماس ھەلەكەشەئە لای بازارگانانو دەرەمەندەن بەھۆى لە پىش زىرەھۆى، چونكە جۆرى ئەلماسەكە تا كۆنتر بىت نىرخى گىرانترە.

سەوداگەرى و كارىگەرى لە فرۆشتندا

ئەسكەندەر رەجىم

ئەو نرخى داۋات لېكىر، رازى ئەبوو، ئەو تۆى فرۆشپار لە رېى سەوداگەرىيەو، دىتوانىت ئەوۋى بەراسىتى دىتەوۋىت، بە دىستى بېئىنىت. پىۋىستىشە لەم قىمىيە دىست ھەلېگىرىت: «نرخەكانمان بەم جۆرەيە، بەس ئا بەم نرخە دىدەم بە تۆ». چۈنكى ئەم قىمىيە نرخى شەك و بەرھەمەكە، پان ئەو خىزمەتەى كىپار بە ھىۋايەتى، كەم دىكاتەو.

۲- لە فرۆشپارانى دىكە جىپاۋاز بە:
ئەمەش ئەركىك دىخاتە سەرشانى فرۆشپار، دىبىت تۆى فرۆشپار، سەرودىرىكى باش لەو نرخ و شەكە ھاۋشپوانەى لە بەردەم كىپاردايە، بىكەيت. مەبەست لەمە ئەو بەرھەم خىزمەتگوزارىپانەيە، كە رىكابەرىكانت برەۋى پى دىمەن. دىبىت بەدۋى ھەلى فرۆشتندا، بە بەرزىرەن نرخ كە دىست بىدات، بىگەرىت. لەبەرئەو شاپىستەو پىۋىستە تۆى فرۆشپار ئەو ھەستە لاي كىپار دروست بىكەيت، كە ئەو شەك و بەرھەمانە، ياخود ئەو خىزمەتگوزارىپانەى تۆ برەۋىيان پى دىمەيت، گەر بەو بەرھەمە، پان ئەو خىزمەتگوزارىپانەى كۆمپانىي رىكابەرىكان برەۋى پى دىمەن، بەراۋرد بىكرىت. ئەو ئەمەى تۆ، ناۋازمە

كردوۋىيەتى، پان لەو پىشنىيازو نرخى خىستوۋىيەتىيە روو، پەلەى كىردوۋە. ھەر ئەم كارمىشى ۋاى لە فرۆشپارەكە كىردوۋە، يەكسەر رازى بېت. ئىدى بە خۆى دەلىت: دىمەتۋانى بە خۆگرتىو سەوداگەرى زۆرتى، دىسكەۋتى باشتر بە دىستبېئىم.

* ياخود كىپار ۋاگومان دىبىت، ھەرچەندە فرۆشپار لەسەر ئەو سەۋايە دىستبەجى رىكەكەۋىت، كە كىپار لە بىنەرىتدا باۋەرى ۋانەبوۋە، بەم ئاسانىيە پى رازى بېت، ئەو ۋا ھەست دىكات شىك ھەمە ئەم لىي بى ناكايە.

۲- داۋاى زۆرتىر بىكە:
ھىنرى كىسەنچەر دەلىت: «نەپنى سەركەۋىن لەسەر مىزى ۋتوۋىز ئەۋمە، گەۋىتر لەۋى چاۋەرى دىكەيت» لە بەرامبەرىكەت داۋابىكەيت. ئەمە تا رادىيەكى زۆر راستە، چۈنكى لەو بەھايەى كىپار لە بەرھەمەكە چاۋەرى دىكات، زۆرتىر دىكات. ھەرۋەھا لەو خىزمەتەش كە ھەۋلى بەدەسەپنىانى دىمەت. ئەمە جگە لەۋى فرۆشپار، زۆرىيەى ئەو داۋاكارىپانەى لە بەرامبەرى ۋىستوۋە، بەدەست دىمەپنىت. گەر لە بارىكىشدا كىپار لە بەرامبەر

سەوداگەرى، ئەو ۋتوۋىزۋ مامەلەمەيە، كە لە نىۋان كىپارو فرۆشپاردا روو دىمەت، زىرەكى سەلىقەى فرۆشپارىش لە سەوداگەرىدا دىمەدەكەۋىت.

بە ھۆى داۋوۋخانى بارى ئابوۋرىشەۋە، پان كورتەپنىانى داھاتى كىپارەۋە، ۋايلەتەۋە زۆر بە گران، سەوداگەرى ئەنجامى بېت، زۆرجار كىپار سەۋداۋ مامەلە دىكات، دواترىش ئەنجامىكى لى ناكەۋىتەۋە.

ئەمەش تەنھا گىرەت فرۆشپارىك نىيە، بەلكو زۆرىيەى فرۆشپاران دەلىن، پىزەى فرۆشى ئىستەمان، لە چاۋ سالانى راپىردوۋا، زۆر دابەزىۋە.

لېرىدا چەند خالىك دىخەينە روو، بۆ ئەو كاتەى كىپارو فرۆشپار، دىست بە سەۋدا دىكەن، پىۋىستە تۆى بەرپىز بە بايەخەۋە لىيان برەۋانىت، ئەۋانىش:

۱- بە پىشنىيازى يەكەم رازى مەيە:
كاتىك بە كىپارىك دەلىت: ئەو بەرھەمە، پان شەكە بە ئەۋمەندە. ئەۋىش دەلىت، ئەى بە ئەۋمەندە ناپىت؟ تۆش دىمەدەست بەم سەۋداگەرىيە رازى دىبىتو دەلىت: بۆ ناپىت! ئەم ناكارە مىشكى كىپارەكە بە لاي دوو شىدا دىبىت: - پان ۋا دىزانىت لەو قىمىيەى

چۆن ھېما بازارگانى بە زىندوىى دەمىنىتەو؟

NOKIA

TOYOTA

SAMSUNG

ئەو ھېما بازارگانىيەنى لەجاو ھېما بازارگانىيەگانى دېكە، بەھايەكى بەرزىرى گەشەنەشەيان ھەيە، تا رادەى دۆستايەتى، بەكاربەر بۇ لاى خۇيان رادەگىش. لىرەدا شەمش خال دەخمەنە روو، كە پىوپیستە ھەر كۆمپانىيەك خۇيانى ھى بخەملەن، تا ھېما بازارگانىيەكەى، بە زىندوىى بىمىنىتەو بەكاربەر بەرەنگارى نەبىتەو. ئەو خالانەش:

۱- دەبىت ئەو كۆمپانىيە، داھىنەرە بویر بىت، لە ھەمان كاتىشدا شادىبەنەر بىتەو ھەستى رەزامەندى بە خەلکى بېەخشىت.

۲- دەبىت ئەو كۆمپانىيە، لەسەر رەوتى ئامانچو بەھاو بۇچوونەگانى بەكاربەر، رى بگات

۳- دەبىت ئەو كۆمپانىيە، بە بەردەمى خۇى نوئ بگاتەو.

۴- دەبىت ئەو كۆمپانىيە، ناوازەو نایاب بىتەو سەرنجى بەكاربەر، بۇ لاى خواستە تايەبەتییەگانى راپكىشیت.

۵- دەبىت ئەو كۆمپانىيە، ھانى بەكاربەر بدات، بۇنەو بىت بە دۆستو بشتیوانى.

۶- دەبىت ئەو كۆمپانىيە، لەبەرەو پىشەردى كلتورو ناستى رۆشەنیرى كۆمەلگە، پان ھەموو جیھان، رۆل بگىریت.

خلاصات: ۴۳۱

چەندە؟

بىگومان، زۆربەى فرۆشیارەكان دەكەونە ناو ئەم داوودو برىكى زۆرى نرخەكە دادەبەزىنەو چاوپۆشى لى دەكەن.

۶- شىوازی پىچەوانە بەكاربەنە:

ھەرچى فرۆشیارى سەرگەوتو، بە باشى گۆى بۇ كپار رادەگىریتو لەو پىشەو دەزانیت ئەو نرخەى كپارەكە بە بەرەمەو شەكەكەى دەدات، چەندە؟ ئىدى فرۆشیارەكە دەلایت، بە داخەو، ئەو نرخەى ئۆە دەلین، ھەر دەست نادات.

ئەگەر بە پىچەوانەى ئەمەش روو دا. واتە: گەر لە پىشدا كپار گۆى بۇ فرۆشیار راکرتو پاشان لە پىش فرۆشیاردا، لە بارەى باشتىن نرخى گونجاوى دەسختنى ئەو شەكە بەرسارى كرد. لىرەدا فرۆشیار پىى دەلایت، ئەو نرخەى تۆ دەتەوئ چەندە؟ یاخود بەرەزتان چەندى ھى دەدەن؟

۷- چارەسەرى سىنەم مەخەرە روو:

واتە: بەر لە كپار دەسپىشخەرى مەكە، بە چۆرىك بۇ سەربەسەرکردنى سەوداگەرىيەكە، زەمىنەيەكى ھاوبەشى نىوانتان بەدى مەھىنە، بەلگە ھەولیدە، ھانى كپار بدەیت، تا ئەو دەسپىشخەرى بگاتو رىتجارەكەت بۇ بخاتە روو، كە ھەردوولا پىى رازى بن. كاتىك كپارەكە بەم كارە ھەلدەسیت، سەرەتا دوودلى خۆت دەربخەو پاشان لە كۆتاپیدا رازى بېە. ئەم كارە وا دەكات ئەو ھەستە لاى كپارەكە دروست بگەیت، كە ئەو سەرگەوتو بوودو سەوداگەرىيەكەى پردووتەو.

۸- بىن بەرامبەر نرخ دامەبەزىنە:

كە كپار داواى چەند چاوپۆشیەكە لى دەكات، پان برىك لە نرخەكە دابەزىنیت، یاخود چەند دەسكەوتىكى پى بدەیت، ئەو لە بەرامبەر ئەو، شتىك داوا بكە. بۇ ئەوونە، كاتىك كپارەكە داوا دەكات، چەند رۆژىك بەر لە وادەى دیارىكراو، بەرەمەو شەكەكەى بەدەست بگات، ئەو ئەگەر توانیت، لە رازىبوون لاریت نەبىت، گرتىكىش لەو، كە داواى زۆرتەردى خەرجیەگانى بارکردن بگەیت، بەلام نەكەیت ئەم شىوازە، لەگەل سەرچەم كپارەكاندا، ھەروەھا لە گشت كارىكى فرۆشتندا، بە كار بېنیت، چونكە پال بە كپارەو دەنیت، واژت لى بېنیت.

سەرچاوە: المختار الإدارى: ۹۴.

بىلەنەيە. پىوپیستە ئەوشت لە بىر بىت، كپار ھەولى رازىكردن بەو دەدات، كە زۆر رۆو كەسى دېكە ھەن، تا ئەم چى بویت، بە كەمترین نرخ دەستى بكەوئ.

۹- سەرسامى خۆت دروست بكە:

زۆرچار كە فرۆشیار لەگەل كپاردا، خەرىكى سەوداگەرىيە، دەكەوئە ناو ھەلەيەكەو. ئەویش ئەو، كە سەودا پىشنىازى كپار دەبىسیت، ئەم سەرسام نەبىت، پان سەرى نەئاوسیت، چونكە كە كپار سەودا پىشنىازەكەى دەخاتە روو، لاى روونە ھەرگىز فرۆشیارەكە پەسەندى ناكاتو بەزوویى چەندو چۆن سەوداى لەگەلدا دەكات. ئەگەر سەرسامى فرۆشیارىشى نەدى، ئەودەم كپار ئەو پىروايەى لا دروست دەبىت. كە پىشنىازو سەوداگەى تا رادەيەكى زۆر پەسەندە. ئەمەش واى لىدەكات، لە كاتى سەوداگەرىدا، جەلەوى كاروبارى سەوداگەرى بەدەستەو بگرت.

لەبەرەمە دەبىت فرۆشیار، ھىرى ئەو بىت كە چۆن لە سەروپەندى سەوداگەرىدا، سەرسامى خۆى دروست بگات، چونكە ئەو سەرسامىيەى ئەو، ھانى دەدا، بە بەرامبەرەكەى شتىكى كەمتر بدات، پان چەند تايەبەتەندىيەكى زۆرتە لە پىشنىازو سەوداى دەست بكەوئ.

۵- ئاگات لەخۆت بىت. نەكەوئە ناو

داوى كپارى راراو:

كپارى بە ئەزموون، لە سەوداگەرىدا شىوازىكى دیارىكراو لەگەل فرۆشیاردا بەكار دەھىنیت، تا گوشارى بخاتەسەرو چى بویت، بە كەمترین نرخ دەستى بكەوئ. ئەویش بە ھۆى گرتە بەرى ئەم ھەنگاوانەو:

* كپار نرخى چەند شەكەك دەپرسیتو گۆى بۇ ھەموو ئەو نرخانەى تۆى فرۆشیار دەیانخەیتە روو، شل دەكات. پاشان گشت ئەو پرسارىانەى بە بىرىدا دین، دەیانكات.

* لەسەرەو كاتى خۆت پى بەخشىو، كپارەكە سوپاست دەكات، پاشان دەلایت: ئەمە رىك ئەو شەكەو بەرەمەنە نىيە، كە سەروسۆراغى دەكەم.

* پىش جىھىشتنى فرۆشگەكە، كپارەكە لەو شەكەى خۆى دەپەوئ، لىت دەپرسیت: ھەزناكەم بەمى كپرن، لىرە دەرىجە. بە ئەرك نەبىت كەمترین نرخى ئەو شەكە، كە بۆت دەست دەدات،

مەحمۇدى موعەززەمى،

دامەرزىيەرى «مەكتەبى كەمال»

بۇ بىر يار دەدوئىت.

جاويلىكەتتى، عومەر موحەممەد سەئىد
ئامادەكردىن وەرگىرانى، سەرور عومەر

«مەكتەبى كەمال» لەو باومەردىن زۆرىيە
مروۋفەكان لانى كەم ئەمرو دوزان جى باشەو
جى خراپە. بەلام بەمەپەرى سەرسوورمانەو
ئەو كارانەى پىيوستىنە لە بەرمەومندى
ئەواندەپە ئەنجامى نادەن. بۇجى؟

بۇ ئەمرونە زۆرىيەمان دەزانىن، پان
ئەگەر ئەزانىن دەتوانىن بېرسىن ۋەزىر بېيىن،
ۋەرزىو چالاكىيەكانى جەستە، ۋەزىر بېيىن،
ھۆشيارى خوارىن، دابىنكىردىن كاتى تايىمەت
بۇ خىزان ۋەندالەكانمان، پىشۋى پىيوست،
باشەكەوت كەردىن، سەردانى پىزىشك، ۋەزىر
سەبارت بە ماددە سەركەرو زىانبەخشەكان، ج
رۋلىكى گىرنگىيان ھەم بۇ تەندىروستى ھەم بۇ
خۇشەختىو ئارامى زىان ھەمە. بەلام جەند
كەس كار بەم ئاگاپىيە ئەرزىشمەندەنى خۇى
دەكات؟ بۇجى كارى پىناكەن؟

لە «مەكتەبى كەمال» دا، ئىمە ئەو
باومەردەپەن ھۆكارىكى گەورەى ئەودى كە
ئىمە دەزانىن ۋەزىر پىناكەپەن، ئەومە بە
پىچەوانەى ئەودى بىرى لىدەكەپەنەو، «بە
ئەندازەى پىيوست خۇمان خۇشناۋىت» ۋە
لەگەل خۇماندا ئاشتەوا نىن.

ئىمە لە «مەكتەبى كەمال» بە شىۋازى
سادو شىۋازى جىبەجىكىردىن سەرمە نىشانى
ئارەزوومەندانى دەدەپەن كە:

۱- ئەومەندەى كە بىرى لىدەكەپەنەو خۇيان
خۇشناۋىت. رەنگە باشتر بىت بلىين، زۆرىيە
كات لەگەل خۇيان لە دۋابەتىو نكولىدان.

۲- بۇجى خۇيان خۇشناۋىت؟
۲- دەتوانىن جى بىكەپەن ۋەزىر جەجە
جىيە؟

بۇ كارىگەر بىوون ۋەزىر پىنى ۋەزىر كەردىن
بە رەقتارى پۇزانە، شىۋازەكانى ۋەزىر كەردىن
لە «مەكتەبى كەمال» دا بەسەر سى رەنگەدا
دەپەش دەپەت:

۱- ۋەزىر كەردىن تىۋرى كە بە شىۋەى
سىمىنارو خولى ئامادىي، پان ئامادەپەى ساز
دەكرىت.

۲- ۋەزىر كەردىن بە شىۋەى ۋەزىر شۆپ،
پەھىنان لەسەر پەكارەپەنەى ئەو خالانەى
ۋەزىر بىوون دەكرىت، تا «ئاگاپى» بۇگۇرپەت بۇ
«لەتھاتوۋىي».

جىز ۋەزىر كەن لە چارسەرى گىرەتەكان؟
موعەززەمى بەرمەدوام لىو بە خەندەپە،
زۆر ئارامو شادومانەو بە روۋى گىراومەو
لەگەل كەسانى دىكە روۋىرەمرو دەپەتەو.
ھەلەتە ھەمەشە وانەبوو، رۇزانىك ئەمەش
زۆر توۋرە دەبوو، دەپوست قەسى خۇى
بەسەپەنەت، شەرمەن كەم مەمانەبوو بە
خۇى، لەگەل ئەودى لە تاقىكەندەو سەم
كاغەزدا نەمەى زۆر باشى دەپەنە، لە كاتى
تاقىكەندەو زارەكى لە پۇلدا دەستوبىي
خۇى ۋە دەكرە. تەنانەت چارىكىيان لە
ئامادەپەى كاتىك ئەپەتوانىبوو لەسەر تەختە
شەپەزىيە شەرمەنىيەكەى كۇنترۇل بىكات،
ئەومەندە توند لەگەل مامۇستاكەى قەسى
كەردىبوو لە پۇل كەربوۋىيە دەردەو. ئەم مروۋفە
شەرمە سالاىنىكە بۇتە كەسەكى دىكە.
چونكە خۇى ۋەزىر ۋەزىر ۋەزىر ۋەزىر ۋەزىر
پىناكەپەنى زۆرى ھەبوو.

مەحمۇدى موعەززەمى ئىستا لە
سىمىنارەكانىدا بەرامبەر سەدان ۋە ھەندىجار
ھەزاران كەس رادەوستىتە بەدلىپەپەو
پىيان دەلەت: «دەتوانىن ۋەزىر باشتر بىكەن،
دەتوانىن ئەو ۋەزىر كە پىتان خۇشە دروستى
بىكەن دەتوانىن خۇتان زىاتەر خۇشناۋىت»

روۋىرەمرو گامپەرى تى ۋەزىر دەدەپەشەتەو
بە زەردەخەنەو ئارامىيەو بۇ مىليونان بىنەر
قەسە دەكات، كە لە سەرتاسەرى جىھاندا
بەرمەمانەكانى ئەو دەپەنەن. ئەمەو لەگەل
ھەبوۋىنى چالاكى زۆرى دىكەدا، زۆرىيە
كاتەكانى لە «مەكتەبى كەمال» دا خەرجى
ھاۋكارى كەسە ئارەزوومەندەكان دەكات. سالى
(۱۹۹۱ز) «مەكتەبى كەمال» ى دامەزراندەو ۋەزىر
بارەپەو لە يەك رەستەدا دەلەت: «مەكتەبى
كەمال تىروانىنىكە دەتوانىت ھاۋكارى
بىكات لە ھەر پەنگەپەكدا بىت، باشترىتەو
خۇشەخت بىت».

+ دەكرىت كەمەك سەبارت بە «مەكتەبى
كەمال» قەسە بىكەت؟

= رەنگە تەنە شەتەك كە ئەتوانم كەم
لەبارەپەو قەسە بىكە «مەكتەبى كەمال»
بىت. «مەكتەبى كەمال» تىروانىنىكى جىپاۋەزە
بۇ مروۋفە رەقتارو ئەندىشەكانى. ئىمە لە

سەبارت بە مەحمۇدى موعەززەمى:
«خۇت خۇشناۋىت ھاۋكارى كەسانى دى
بىكە، تا ئەوانىش زىاتەر خۇيان خۇشناۋىت»
بە قولى باومەرى بەم ۋەتە ھەپەو
كەردەپەتەى بە دروشمى سەرمەكى ئەو
تىروانىنىكى لە «مەكتەبى كەمال» دا بەروى
پەدەپەت. دەلەت: كەشەى سەرمەكى كۆمەلەكان
ئەومە مروۋفەكان خۇيان خۇشناۋىتو لەگەل
خۇياندا ئاشتەوا نىن. لەبەرنەو ئەگەر ھەر
ئىستا پاكەتەكىيان بەدەنىو بلىن خۇشەختى
ئىو لەناو ئەم پاكەتەدەپە، دەلەن بىگومان
ھەلەپەك روۋىدەو ئەم پاكەتە ھى كەسەكى
دىكەپە!

ناۋى «مەحمۇدى موعەززەمى» يە،
لەدەپەپەو (۱۹۵۲ز). سالاىنىكە دابىشتوۋى
كەندەپە، لەگەل ھاۋسەرو سى كەپەكەى
لە شارى ۋەزىر ۋەزىر ۋەزىر ۋەزىر ۋەزىر
ھەپەو بەرمەدوام لە نىۋان ئىران ۋە كەندەپە
لە ھاۋچۇدەپە. جەندەپەن پىروانامەى
زانكۇپى ھەپەو خولى جۇراۋچۇرى لە بۋارە
جىپاۋەزەكاندا بىيىو. تەنانەت ئىستاش
بەشەپەپەكى ناۋەندى مانگانە ھەزار دۇلار
لە ۋەزىر بىوۋىنى خۇيدا خەرج دەكات. لەگەل
ئەمەشدا شانازى ئەو بە پىروانامەكان، پە
زانستىيەكان، زۆرى زامەپەن ۋەزىر ناۋەزى
زانكۇۋ دامەزۋانەو نىيە كە پىروانامەى
تىادا بەدەستەپەنەن. ئەو دەلەت: ۋەزىر نىن
كەسەكى نەخۋەندەپە! لە مەن بېرسەن: ئاپا
بەختەومەرىت؟ ئاپا لە ۋەزىر پازىت؟ ئەگەر
بە دىلەپەپە ۋەزىر ئەزەپە بەدەپەو، ئەو
كات دەتوانىت مەمانە بە قەسەكانم بىكەپەتو
كارپان لەسەر بىكەپەت.

مەحمۇدى موعەززەمى، سالاىنىكە تەۋاۋ
خۇى بە خۇشەخت دەزانىت. خۇشەختى
بە تىروانىنىكى ئەو، نەبوۋىنى كەشەو نىگەرەنى
نىيە. ئەو ھەر ئىستاش لە ۋەزىر ۋەزىر
كۆمەلەك كەشە روۋىرەو، كە رەنگە كەسەكى
ئاساپى لەپەن بىكات. موعەززەمى دەلەت:
تەنە ئەم كەسانە كەشەپەن نىيە كە ئىستا
لە گۇرەتەكاندا خەتوۋەن! مروۋفە تاكاتەك
زىندەو، كەشە، پان كەشەگەلىكى ھەپە
دەپەت چارسەرىيان بىكات، زىان ۋەتە ئەمە:

بېچەوانى كەسە بېچوۋەكەكانەمە كە بە شۇن ئامانچى بېچوۋەكە بېچەھاون. ئەگەرنا سەرگەوتتوتىن گارىگەرتىن كەسەكانى مېزۇ، ھەر ھىندى كەسە داماوو بېچوۋەكان دەرھەت «تەمەن» يان ھەمبە. تەمەن جىاۋازى گەورە نېۋانچان لە جۇرى ئەم ئامانچانەدا بوۋە كە بۇ خۇيان ھەلېزاردوۋە.

ئامانچ تەمەن ھۇكارىكە ھىزە مەزەنە شاراوۋەكانى ناو مەرۇف بېدار دەكاتەمەو دىخانخاتە رازى خۇدى مەرۇفە. ئامانچ مىكانىزىمى مەزنى سەرگەوتن لە مەرۇفدا بە ئاگا دېنېتەمەو دىخانخاتە كار. جەند زۇرن ئەم بلىمەتەن لە ئىگەيەكى بېچوۋەكە بە ھەزارى ئەدارى ئان بەسەر دەبەن جەندە زۇرن ئەم كەسانە خاۋەن زېرى ھۇشكى ئاسايىن بە ھۇ ئامانچە بەھادەركانىيەمە نە نازونىمەتەدە دىن.

+ سەردەمى مىندالى چ رۇلىكى لە ژيانى مەرۇفدا ھەمە چۇن بىتوانىن گارىگەرىيە خراپەكانى ئەم قۇناغە قەربوبو بېمەنەمە؟

- سەردەمى مىندالى كاتىكە كە ياساى بىنەرەتى ژيانى مەرۇف تىپايدا دروست دىمېتە رېكەدەخىت. ئاسايى ئەم قىربوبونە كە دواتر دەبەن سەرمەشى چالاكى تېرۋانېن رەقتارى مەرۇفەكان لە مامۇستاپانىكى ۋەك، داپكە باۋك، مامۇستاپانى قوتابخانە، نەزمونى تەكەكەسى مىندال و زەمىنەى ژىنەتىكى كە لەودا ھەن، دروست دەبىن.

ھەر بەھجۇرى كە ياساى بىنەرەتى ۋالەتلىك سەرچاۋە تەۋاۋى پاساۋ دەستورى كارەكانى بەرپەۋەردىنى ۋالەم دىيارىكارى جۇرى ئاستى ژيانى ھالەتەن دىمېت، قىربوبون دۆزىنەۋەكانى مىندالى دىمېتە سەرچاۋە تەۋاۋى رەقتار، گوشتار، تىگەشتىن، ھەستە بېرگەندەۋەكانى مەرۇف لە سەردەمى گەورەمبونەدا. كۆمەلگە خۇشەختە سەرگەوتتوۋەكان ئەم كۆمەلگەبانەن كە ئاگادارى ئەم قۇناغە چارەنوسسازەن زۇربەى كاتو تەۋاۋى پارەيان بۇ پەرۋەردى دروستى مىندالەكانى خۇيان تەرخان دىگەن. ھەر لەبەر ئەم ھۇيەشە لەم كۆمەلگەبانەدا كە ئان رېزو دىنەيەكى زىاتىران ھەبە، كەسانى سەرگەوتتوۋە و شادومان زىاتەر، تا ئەم كۆمەلگەبانەى ھىشتا دەرگىرى ياسا سەرەتايى بېسودەكانى پەيۋەندى نىۋان زىن بىاۋون لە تەلەى باۋەرە ھەلەكانى ئەودا گىرەنخواردوۋە.

نايەندە كۆمەلگەكان پەيۋەندىيەكى راستەۋخۇى بە جۇرى پەرۋەردى مىندالەكانىيەمە ھەبە ئەمە بە نۇرەى خۇى پەيۋەندى بە بارۋۇخى ژاننى ئەم كۆمەلگەيەمە ھەبە. رېزگرتن لە ماھى ژان، ۋاتە ھەببونى نايەندىيەكى رۇشتىرە نەۋەيەكى شادومانترە داھىنەرتە سەربەخۇ تر.

كەۋاتە بە ناچارى، يان بۇ ئامانچىك كە خۇى ھەلېزاردوۋە، كار دەكات، يان بۇ ئەم ئامانچانەى كە ئەۋاننى دىكە بۇى دىيارى دىگەن. ئەگەر لە خىزانىكە گەورە نەبويىن كە ئۆتۈماتىكى بىتوانىن ئامانچەكى بەھادارو گەورەمان ھەبىت، پېشنىيازى مەن ئەۋمە، بۇ ژياننە نەۋەن، يان نەۋەنەگەلەك ھەلېزىرن. بۇنەۋەنە بۇ كارو كاسىو كۆرگەندەۋە سامان، سەرگەوتتە تەكەكەسى، مەنەۋى، خىزانى تەندىرۋىستىيەكانى خۇتان، جەند نەۋەنەيەك ھەلېزىرن بىزان ئەۋان جىيان كىردوۋە چى دىگەن؟ ئەم كات دىمېن چۇن زىمىن بە تەۋانان دىخانخاتە سەر رېگەى بەھا مەزەكانى ژيان. خۇيەندەۋە ژيانى كەسە مەزەكانى مېزۋى مەرۇفەتەش پارمەتەردىكى زۇر گەورەى مەن بوۋە ھەبە. لەبەرەۋە پېشنىياز دىگەم ژيانى كەسە چارەنوسسازەكان بىخۇيەندەۋە، بەدلىيەيەۋە ژياننە دىگۇرېتە دىگەنە ئەم باۋەرەخۇبۋە تەندىرۋىستەى كە شايستەى كەسىكى ۋاقىيەى.

خالىكى دىكە ئەۋمە لە كەسانى نەرىنى بۇلەبۇلكارو رەشېبىن كە خاۋەنى ئامانچى بېچوۋە، يان خراپ، خۇتان بەدوۋر بىگرن. چۈنكە زۇربەيان نە ھەزىان لە پېشكەۋەنى خۇيانەۋە نە رېگەش بە پېشكەۋەنى ئىۋە دەمەن.

+ ھەببونى ئامانچ چ رۇلىكى لە ژيانى مەرۇفدا ھەبە؟

= رەنگە باشتەرتىت لە خۇمان بېرسىن، نايە بە بىۋەننى ئامانچ نەخشەيەكى رۋونو ئاشكرا دىتوانىن بىزىن؟ لە سىمىنارى «ئامانچ»دا ئەم بېرسارەى ئىۋەم بە نەۋەنەيەكى (ئەلېرت ئەنەشتەين)، ۋەلەمەۋەتەۋە، ئەم دىلەت مىشى مەرۇف ۋەك پاپىسكىلىك ۋاپە، تەمە لە دىۋەباردا دىتوانىت ھاسەنگى خۇى بىارېزىت، بە شىتلىك، يان كەسەكەۋە پال بەتەۋە، يان بىجولەت. زىمىن مەرۇف تەكەتلىك ئامانچىكى دىيارى نەگەدەت بۇ خۇپاراستن لە كەۋەن پال بە كەسەك، يان كەسانىكەۋە دەتەۋە تا ئەۋان ئامانچى بۇ دىيارى بىكەنە ناچارە كار بۇ ئامانچەكانى ئەۋان بىكات. مەرۇف دانا زۇربەى كاتەكانى بۇ ئەم ئامانچەى بە ئاگانە ھەلېزاردوۋە تەرخان دىكات ھەر بەم ھۇيەۋە لە ژيانىدا ھەم شادومان سەرگەوتتوۋە، ھەم جىگەى رېزو خۇشۋىستى ئەۋاننى دىكە.

«ئامانچ ۋەك فەنۇسى دىريايى پارمەتىمان دەمەت كەشتى ژيانمان لە دىريايى زىياناۋى شەبۇلاندا رېگەى خۇى بىدۇزىتەۋە لە نىۋان تاشەبەردى كىشەكاندا تىك نەشكىتە نىۋوم نەبىت»، بە ۋەيەكى دىكە، «مەرۇف بە ئەندازى ئامانچەكانى گەورە دىمېت».

مەرۇفە مەزەكان ئەم كەسانەن كە «ئامانچەل»ى گەورەيان لەسەرداپە بە

۲- شۇنكەۋەنى رېكخراۋ كە بىرېتېيە لە «پەيۋەندىيەكى دىۋالەيە» تەكەكان بە باۋەرەى كەسانى شارەۋ، ئەم لېتاتوۋىيەنى قىربوبون بۇ «خوۋ»، يان «خۇۋى باشى رۇۋانە»ى خۇيان دىگۇرن.

لە «مەكتەبى كەمال»دا رەقتارە مەرۇفەكان بەر لەۋەى بە كەمەۋەرتى، يان گىرە ئەۋمار بىرېن، بە جۇرلىك «بەرگى» دەرۋونى كە بە مەبەستى پاراستنى ھاسەنگى رۇخى لە كەسەكەدا بەكارەمەنېرېت، لىكەدەرتەۋە. بە ۋەيەكى دىكە، لە «مەكتەبى كەمال»دا كەسەكان بە گشتى بە نەخۇش ناپەنە ئەۋمار، بەلەكە كەسانىكى بۇ پاراستنى ھاسەنگى دەرۋونى كەسىتى خۇيان لە شىۋازى پېتچوۋون بىكەك سوۋد ۋەردەگرن. ھەر بەم ھۇيەۋە ھىندە بەسە لە جىياتى رۋوبەرۋوبونەۋە، پا زىۋونىكرەنى كەسەكان، ئەۋان قىرى شىۋازى كارىگەرتە بەكەلگىر بىرېن. ھەرەۋەندى كەسەكە باۋەر بە كارىگەرى شىۋازە پېشنىيازكەۋەكە بېنېت، بەخىرايى دىمېتە مەرۇفكى باشتە بۇ خۇى كۆمەلگەكەشى. ھەر لەبەر ئەم ھۇيەشە تېچوۋنى گۇرېنى رەقتارەكان لە «مەكتەبى كەمال»دا زۇر كەمەۋە كاتەكەشى ھەندىچار زىاتەر لە جەند خەلەكەك ناخايەتت.

+ ئەم زانستەى ئىۋە لە بەرنامەۋ سىمىنارىكانتەندا پېشكەشى دىگەن جىيەۋ چ ناۋىكى لىدەنن؟

- پىرسارىكى زۇر جۋانە. لە راستىدا ئەم بايەتەنەى پېشكەش دىكرىن لە دىۋە بەش بىكەن:

۱- بەكەم ناۋەرۇك، يان بايەتەگەلى قىركارى كە كۆمەلەيەكە لە زانستە دۆزىنەۋە دەرۋونناسىيەكان، ئەزمونى تەكەكەسى، شىۋازەكانى خۇناسىنى زانستەى زانستە بىۋەندىيەكانى دىكە، ۋەك فېزىك، كىمىك، بايۋلۇزى... ۋە ئەم جىيان بىنېيەى لە ئەنجامى بوۋە ھۇتابى مامۇستاپانىكى بەرېزدا، كە ھەمببونو خۇشەختەنە ھەمەۋ رۇزلىك ژمارەيان زىاتەر دىمېت، لە مىندا دروستىۋە.

۲- شىۋازى پېشكەشكرەن ھىبەجىكرەنى ئەم بايەتە قىركارىيەمە، كە ئەۋەش لە لى مامۇستاپانىكى بەرېز لە ئەمەرىكاۋ كەنەدا قىربوبوم. بەم مانايە «ھىركەرن كاتىك كارىگەر دىمېت، كە بېتە ھۇى گۇران لە رەقتارى قىرخاۋادا»، ئەگىنا تەنەا گۈستەۋەى ئاگايىو زانست ئەنجامدراۋە ئەنجامە زانستىيەكەى زۇر نەزم لە كىرداردا كارىگەرى زۇر كەمە دىمېت.

+ چۇن بىتوانىن ئامانچىكى گەورەمان لە ژياندا ھەببە؟

ھەر بەم شىۋەيە لە سىمىنارى «ئامانچ»دا رۋونم كىردۋەۋە، مەرۇف بوۋەۋەرىكە ناتۋەت بى ئامانچ بېت،

خەنزۇنىڭ خۇيەندىنمۇ

دەتوانىت خېرايىو لەشسۇكى تەۋاۋى مېژوۋى جېيان بگەرپىت، دەتوانىت سەمىرى بىيادنانو پروخانى شارسىتانيپەتو دەۋلەتمەكان بگەپت، دەتوانىت لە مەزنى شاعىرەكانو خىكەمەتى فەپەلسوفەكانو ئەنجامى توۋزىنەۋەكان سودمەند بىت.

ھېچ سەخت نىيە بچىتەۋە ئەسسىناى كۆنۈ پروخسارى سۇقراى بېيىنىۋ لەگەل نىين بەتوتە سەرقالى گەشتو گەران بىت، دەتوانىت لەگەل تارىقى بىن زىاد بچىتە ئەۋروپاۋ سەمىرى كەشخەپى ئەندەلوس بگەى. خۇيەندىنمۇ ئەۋ شەرقەت پى دەدات كە لەگەل مۇنئىسكۇۋ رۇسۇۋ ئەۋانىتەردا گەشتوگۇبەكىتو تەننەت رەخەنشىان لى بگىرىو شان بەشانى شۇرەگىرانش بىندەخانەى باستىل بىشكىنىۋ بەپى پەتىۋ بەجلىك دار زەيتونەۋە لەگەل گاندى مۇۋف دۇستو شۇرەگىرە دۇى داگىرگەر بوۋەستىتەۋە

بە ھاورپىيەتى كىتېب ئەمەۋىت دەست بىن بگە تائىۋارەت لى بىت، ۋەك بىرمەندىكى گەۋرە! چۈنكە كىتېب زانىيارى ئەبىراۋە لە بىن نەھاتىۋى مۇۋفابەتت پىدەمەخشىت! ھەر لە پىگەى خۇيەندىنمۇ دەتوانىت لەگەل ئەۋ بىرمەندەنە پىاسە بگەپت كە ھەزاران سالە لە ژيان دەرچوۋن، مەترسە لەگەل زاناكان بچۇرە كەشكەلانى فەلەكو قۇلايى دەرياۋ زەرباكانەۋە.

مالەكەتو شۇنى كارەكت بە كىتېب بىرازىنەرمۇۋو بۇنخۇشى بگە، چۈنكە بە ھاورپىيەتى كىتېب دەتوانى لەگەل ژيانو دىنيا بسازىت، لەبەرنەۋەدى كىتېب پەردى پەيۋەندى نىۋان رابىردوۋ ئىستەۋا داھاتوۋە، بىخۇنەرمۇۋە، دىئىام بەھەشتىش كە بىن كىتېبو كىتېبخانە نىيە!

(سەلامى خۇي لىيېت) "اقرا" نەۋو!!! لەسەردەمى نۇشماندا خۇيەندىنمۇ پەككە لە چالاككە پۇۋانەپپەكان، چۈنكە تاكە پىگەى داھىنانو بىيادنانى داھىنەرو بىرمەندو ئەدبەپەكانە.

بەلى گەلى خۇيەنەر گەلى نۇنەرمە! خۇيەنەرمەكان ئازادەكانن، چۈنكە لە پىگەى كىتېبەۋە بۇ ھەر كۆپەك بىيەنەۋىت گەشت دەمەنۋ لە كۆپلاپەتىۋ نەزانىن رەزگاربان دەپىت، ئەۋان ھەرجى بىيەنەۋىت بە دەستى دەپىن بىيى پاسپۇرتو بازگەۋ خالى بىشكىن.

مۇۋفى خۇيەنەر شەكستو ھەزىمەتى سەختەۋ خۇراگرو بەھىزە لە بەردەم ئەزەمۇ پەستانو نازەمەتپەكانەۋا تۋانى ھەلگرتنى بەرپرسارىتتى ھەپەۋ تىگەپىشتى بۇ شەكان فراۋاتەرە.

بىخۇنەرمۇۋو ۋەلامى پەرسىيارەكان لە دوۋتۋى لاپەركەندە بىدۇزەرمۇۋو، كاتىك كىتېبەكان دەكەپتەۋە دەرگاكان دەكرىنەۋەۋە خەنزۇنى پەر فەرو بەرمەكتى دانايت بۇ دەخەنە سەرىشت، ھەروەك لە پىگەى خۇيەندىنمۇ دەتوانىت ھەزاران سال بۇ تەننا لە پىگەى ژيانكەۋە، چۈنكە تەننا ژيانكە بىس نىيە، پان ۋەكو عەباس مەحمود عەقاد دەلىت، "خۇيەندىنمۇ چەندىن تەمەنى تر بۇ تەمەنى مۇۋف زىاد دەكات!"

لە پىگەى خۇيەندىنمۇ دەتوانىت لەگەل كرىستۇفەر كۆلۇمبس، ئەمەرىكا بىدۇزەرمۇۋو لەگەل ئەدىسۇن لە تافىگەكەيدا كارىكەپت، زۇر ئاسانە دەتوانىت لەگەل قازىۋ شىخى مەحمود نەخشى سەربەخۇي كوردستان دابىئىتو شۇرە بگەپتو لە خەزەت مەخپىشدا لە خانەقاكەيدا ئەدەبىو شىخىرو عىرفان قىرەپت. تەننا بە ھۇى كىتېبو خۇيەندىنمۇ

خۇيەندىنمۇ خۇراكى بىرى مۇۋفەۋ كەردارى پۇشەنپەكەتتى رۇشەنپەرىش بىيىن خۇيەندىنمۇ زەخمەتەۋ پىكناپەت، ھەروەك چۈن خۇيەندىنمۇ دادەنرەت بە پەككە لە گىرەگىرەن ھۇكارەكانى قىرەۋونى مۇۋف، كە لە پىگەپەۋە چەندىن زانستو زانىيارى ھەزرى جۇراۋجۇر ھەلەمەزىتو دەپىتە ھۇى گەشەپىدائى مۇۋفەۋ ناسۇۋى فراۋانى بۇ دەكاتەۋە، دىگىرەنەۋە پەكەم كىتېبخانە كە فەرعەۋنەكان دروستىيان كەرد لەسەر دەرگاى كىتېبخانەكەپان نوسىپوۋ، "ئېرە خۋاردىگەى دەروۋو نەخۇشخانەى ژىرىيە".

ئىستاشى لەگەلدا بىت خۇيەندىنمۇ سەرمەكتىرەن ھۇكارى گۈستەنەۋەى بەرھەمى عەقلى مۇۋفەۋ ئادەپو ھونەرو داھىنانەكانە. سەمىر لەۋەدەپە ۋەكو پىۋىست قەدىرى ئەم بەخشەمان نەگرتوۋە، بۇ نەۋونە ئەگەر بلىن دەۋلەمەنلىك سەروۋەتەكەى خۇۋى ئەۋەى چەند سالە كۆى كەردۇتەۋە دەپەخشىت، ئەۋا گومانى تىيەپە كە شەقامەكان لەبەر قەربالىقى جەمىيان دى، ھەرگەسەۋ پەلەپەتى بەلكو بىشلىك لەۋ سەروۋەتەى بەرىكەۋىت، بەلام كەم نىن ئەۋانەى كە سوۋد لە بەخشىنى نوۋسەران ۋەرنەگىر، نوۋسەرانو زاناكان ئەۋەى ھەۋلى بۇ دەمەنۋ شەۋنخوۋنى لە پىناۋادا دەكەن، دەپەخش. كەچى ئىمە بە باپەخەۋە سەمىرى ناكەپىنۋ باۋەشى بۇناكەپنەۋە، مەگەر لە خۇتان پەرسىۋە كام سەروۋەت ھەمەشەپە؟ ناۋى دەۋلەمەندەكانى سەردەمى ئەفلاتۇن مانەۋە، پان ناۋى ئەۋ؟ ناۋى شەكسپەر مایەۋە، پان ناۋى بازىرگەكان! ناۋى نىيىن خەلەۋن مایەۋە، پان ناۋى زىرەنگەرمەكانى سەردەمەكەى ئەمىر پەكەم ۋەشە كە جۈپەرمىل (سەلامى خۇدەى لىيېت) بە پىخەمبەرى نىسلاى فەرمۇۋو،

ئېمە گەلتورى رۇزئاوا

اماره 40 ساله 2011

۷ ئامۇزگارى بەسوود، بۇ زىادىكردى بروا بەخۇبوون

۱- ئەم پىرسىيارە زۇر چار لە خۆت بىكە،
" خراپترىن شت گە لەوانىيە پروبىدات
جىيە؟" ئىمە گىرنگى زىادو لە رادىمىدەر بىو
كىشانە دەمىن كە تەنھا لەوانىيە پروبىدەن.
ھەموومان بىرى پىويستو دىيارىكراوى خۇمان
لە وزە ھەيە، بۇيە با لە دروستكردى
بەيومانىيە سەپرو كەم وۆنەكاندا بەكارى
بىننن، لە بەرەوپىشېردىنى زىانى پىشەپىرو
گەپشەنمان بە ئامانچەكان بەكارى بىننن،
لە جىيانى لە دەستدانو بەھىرۇدانى ئەم
وزەيە، لە نىگەرانىو بىزارىدا. كارىك بىكە
بۇ ئەم شتانەي گە كۆنترۇلت لەسەريانەو
مەترسى ئەم شتانەش كەم بىكەرمەو كە
كۆنترۇلت بەسەرياندا نىيە. پاشان زىرانەو
بە حىكمەتمەو وەزەكت وەگەپىخەو بىيخەرە
كار.

۲- لە ئەنجامدانى شتېك بۇ يەكەمجار،
وابىنە بەرجاوت كە ئەم شتەت پىشتر لە
رەبردودا ئەنجامدادە، چاوەكانت بگرە، پاشان
بە ھەستىكى بەھىزو ھۆلەو سەركەوتەتت
بىنەنرە بەرجاوت لەو شتەي كەوا بە نىيازىت
بۇ جارى يەكەم ئەنجامى بىدەيت. مېشك
ئاتوانىت جىياوازي بىكات لە نىوان شتېك
كە بە ھەستىكى بەھىز ھىنرابىتە بەرجاوت
(خەپاڭكرد)و شتېكى راستەقىنە. بە
بەكارەپنانى ھەر پىنچ ھەستەكانت ئەم شتە
بىكە بە شتېكى چالائو زىندوو.

۲- كەستىك بىدۆزەرمەو لە نىزىك خۆت كە
بىروى بەخۇى بىتو كۆپى ئەم ھەلسوكەوتەي
بىكە. ئەمەندەي دىتوانىت بە دواى پەقتارو
ھەلۆستو بەھاو بىروباومەكانىيان بىكەو
لە ھالەتېكدا كە دىتەوئىت بىروا بە خۆت
بىت. چۇن دىتوانىت ئەمە بىكەپت؟ ئەگەر
بەيومانىت لەگەلئاندا ھەيە دىتوانىت

قەسەيان لەگەلدا بىكەيت. ئەگەرنا ئەوا
بەيومانىيان لەگەلدا بىيەستە، ئەمەندەي
دىتوانىت سوودىيان لى وەربىگرە. ئەمە لەو
ھالەتەشدا دىكرىت ئەگەر قەسە لەگەل ئەم
كەسانە بىكەيت كە كەسەكە دىناسن.

۴- رېساي " ئەگەر" بەكارىنە، مەن
زۇر ئەم رېسايەم خۇشەدەيت. ئەگەر بىروا
بەخۆت بىت، ھەلسوكەوت چۇن دىبىت؟
چۇن دەجووئىيەتەو؟ چۇن قەسە دىكەپت؟ بىر
لە جى دىكەپتەو؟ لە ناخەو جى بەخۆت
دەللىت؟ بە ئاراستەكردىنى ئەم پىرسىيارە لە
خۆت، تۇ ھاندەمىرئىت بۇ وەلامدانەمىيان بە
چوونە سەربارى بروا بەخۇبوون. ئەم كاتەش
تۇ كارت بە رېساي " ئەگەر" كىردوو. ئىستا
لە بىرى بىكە كە ئەم شتە تەنھا نوواندەن،
لە كاتىكى زودا پەرى بى دىدەيتو دىبىتە
نەرىتېكى رۇزانە.

۵- بىرۇ بۇ ئاوا دىتاتوو، پىرسىيار بىكە
ئەگەر پروبەرووى مەسەلەپەكى وا گەورە
بىيەتەو. ئەمە لەوانىيە تا رادىيەك
رەشەبىنانە بىت، بەلام زۇر بە باشى كار
دەكات. بىنە بەرجاوت كە لەسەر تەختى
مىردىنايتو سەپرى دواوئى زىانت دىكەيت.
ھاوپىو ئەندامانى خىزانەكەت لە دەورتدا
كۆپوونەتەو خەرىكى بىدەچوونەو مەيەك بە
زىانى رەبردودا دىكەيت. ئاپا ئەم شتانەي
پروبەرووى بووئەتەو ئىستا دىدەمەكەوت؟
ئەمە تارادىيەكى زۇر دوورە لە روودان.
ھىشتەنەوئى شتەكان لە دىدەگى دروستەو
بەپىستى ترس كەم دىكاتەو.

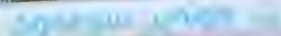
۶- لە يانت بىت كە ۱۰۰% ئەم ھەلانە
دەمۇرئىت كە ھەرگىز ھەول نادىت
بەدەستىيان بىننن. بۇ بەدەستىيەننى ئەم
شانەي دىتەوئىت، بەدەستىياندا بىگەپى. بىروا

تەواوم ھەيە كە ئەگەر پىرسىيارى ژمارەپەكى
پىويستى خەلك بىكەم لە ھەر شتېك كە
بەمەوئىت بە دەستى بىنن، دىتوانم بە دەستى
بىنن. ئەمە ھەموو كاتىك راست نىيە،
بەلام خۇ بىرۇكەپەكى باشە. كاتىك بىر لە
ئامانچەكانتو ئەمەي لە بىناوئىدا تىدەكۇشەيت
دىكەپتەو، چەندە كارىكەرى بەسەرتەو
دىبىت لە كاتىكدا ئەگەر بىروا بە خۆت
ھىنا كە ھەموو خەلكى ئەمە دىيانەوئىت
پارمەتەيت بىدەن، تەنھا ئەگەر تۇ داواپان لى
بىكەپت؟ ھەرچەند ئەمە راست بىت، پان نا،
لە " جىيانى راستەقىنە"دا، ئەمە كىشە نىيە.
ئەگەر بىننن ئەم بىرۇبوچوونە ھىزو وەزەت
پىدەمەخەيت، ئەمە داوا تىدەكەم كە بەكارى
بەپىنن.

۷- " ئەمە دىنگە بىزاركەرو رەخەنگەرە
نەرىننىيە ناوخۆت لە كار بىخە، ئەمە دىنگە
نەرىننىيە ناوخۆيە دىتوانىت ھەموو كەستىك
رەبىرئىتو بىيەستىننن. بۇ ئەمە دىنگە
ناوخۆيەكەت لە كار بىخەيت، كۆنترۇلى دىنگە
بىنەبەرجاوتى خۆتو دىنگەكە كىز بىكە. پان
چۇنە ئەگەر دىنگە ناوخۆيەكە بىگۇرپىت بۇ
دىنگى مىكى ماوس؟ پىت واپە ئەگەر مىكى
ماوس رەخەت لى بىگرت، ئەمە بە جىدى
لنى وەردەمىرئىت؟ دىنگەكە بىگۇرە بۇ دىنگىكى
كاتەنامىز. خالەكە لەمەدەيە كە دىنگەكە
لە كار بىخەيت، بە گۇرپىنى ئەمە رەكەپەي كە
رەخەت لى دىگرت. ئەگەر گۇرپە لە دىنگى
خۇم بىت رەخەت لى دىگرت، دىمەستىننن.
ئەگەر گۇرپە لە دىنگىكى كاتەناپەرو
كاتەنامىز بىت، ئەمە پىدەكەنەمە بەردەوام
دەم بەرمە پىشەو.

سەرجاوە:

www.selfgrowth.com

အနိစ္စသုတ္တံ ဝဂ္ဂပါဌာန ဝဂ္ဂ

له گهل درانی پانتۆله کهما نهو دستمشم
ههلدرابوو، که واته سهیر کهو بزانه
هیج ناسه واریکی نهو ههلدرانه ماوه؟
پیره میرده که سربوو، سهیری ناو دستنی
دمکردم، هستم کرد کهوا لژیومکانی
دهلمرزنو چاوکانی پرپوون له ئهسڕین،
به پچرپچرده وتی: راست دمکهیت
کورمکه؟! زۆریش راست دمکهیت، له گهل
نهوشدا که تهمننی خۆم له سههر نهو
پیشه داناوه، به لām تا ئیستا بهیم بهو
گهوره پیشه وهره نهبردووه، له کۆتاییدا
زۆر به زحممت توانیم وا له کابرای
به سالاجوو بکهه، هیج نه بێت که مێک
پارهم لی وهربرگرت، لهوه بهدواوه زوو
زوو سهرم لی دداو له حالو نهحوالو
گوزهرانییم دهههرسیو زۆر خۆشحالبوو
بهوهی کهوا گهر له کۆتایی تهمنه نیشیدا
بێت گهوره پیشه وهریکی دۆزیوتهوهو
دمیگوت، (دواي چل سال و مستایی بوومهوه
به شاگرد)، له کۆتاییدا دهمهویت نهوه
بلیم کهوا با ههموومان ناگامان لهوه بێت
که تا شارمزابین له بواریکاو بهناوبانگ
بین، ناگامان لهوه بێت کهوا لهخۆمان
بهههزتره به تواناته ههیه، که نهویش
خوا گیانهو هیج کات خۆمان به گهوره
نهزانین.

له‌بهر نه‌وه‌ی فرە سەرقال بووم تا دواى مانگيك نه‌متوانى بچمه‌وه، پاش چوونه‌وه‌م بينيم پانتۆله‌كه‌ى چاكره‌بووه‌وه‌و خستبوويه سەر په‌مه‌يه‌ك، كه ده‌ستى بۆى برد داى بگرئ وتى: قوماشه‌كه‌ى زۆر جيا‌بوو، زۆر خه‌رىكى كردم، نرخه‌كه‌شيم له‌سەر نووسيووه. كه سه‌ه‌يرى كاغه‌زه‌كه‌م كرد زۆر سه‌رم سوڤماو پرسيه‌م: نه‌رئ نه‌و نرخه زۆر نيه‌يه؟ خۆ نه‌و شوينه‌ى چاكت كردووه‌وه ئاسه‌ه‌وارى دپاو‌كه‌شى زۆر پتوه دياره‌! پتده‌جوو زۆر توڤه‌م كرده‌يت، چاويلكه‌كه‌ى له‌ چاوى كرده‌وه‌و وتى: سه‌ه‌ر كه‌ گوڤم، نه‌وه‌ چل ساله‌ خه‌رىكى نه‌م پيشه‌ميه‌م، نه‌گه‌ر ده‌متا‌نيت پيشه‌وه‌رىكى تر بدۆزيتوه‌وه كه‌ له‌ من باشتر بێت، نه‌وا قروشيك چيه‌يه ليت وهرناگره‌!

بۆنەمەى چىتر بەرگىرووى بەسالاچوو
تۆرە نەگەم، بىريارم دا چىتر قەسە نەگەم،
دەستەم بۆ باخەلم بىردو گاتىك پارەگان
بەر ئەو شوئىنەى دەستەم كەوتن كە بەر
لە جەند ھەفتەبەك پېشتەر بىرىندار بېوو،
بەلام ئىستا بە تەواوى چاك بېوومەو، وەك
بلىئى بىرىسكى دای لە مېشكەم ھاوارم كرد؛
دۆزىمەو، ئەو پېشەمەرە بە توانايەى
كە باسەت كرد دۆزىمەو، سەير كە، لەو
كەوتنەى كە بۆم باس كرىبوويت، كە

هه‌موومان دزمانین، گهر کەسێک چل
سائ کارێک بکات، ئه‌وا ده‌بێته‌ کەسێکی
شارمزا له‌و کارمیدا، به‌لام ئه‌گهر دواى ئه‌و
هه‌موو ماوه‌یه‌ که‌ ته‌مه‌نیکه‌ بپێته‌وه‌ به‌
شاگرد؟ با بزانیین چۆن؟ ده‌گه‌ڕێته‌وه‌و
ده‌لێت، که‌ ئه‌و قاته‌یه‌ که‌ تازه‌ که‌ڕه‌بووم
کردمه‌ به‌ره‌و جانتاکه‌شم که‌ هه‌مان رهنگی
هه‌بوو، هه‌لگه‌رتو بۆ یه‌که‌م وانم له‌ کۆلیژ
که‌وته‌په‌ڕه‌، کاتێک که‌ به‌ره‌و ئه‌و گه‌راجا
ده‌ڕۆشتم که‌ ئۆتۆمبێله‌که‌م لێ پارگرتوو،
ئه‌وه‌نده‌م زانی خۆم له‌سه‌ر زه‌ویه‌که‌
بپنیه‌وه‌، وانپاره‌ که‌مێک له‌ خۆبایی بووم
به‌رزایه‌یه‌که‌ی پێش خۆم نه‌بینی بوو، سه‌ر
ئه‌ژنۆی پانتۆله‌که‌م درواو له‌ی جه‌یم
به‌ خراپی به‌ڕێندار بوو، یه‌که‌سه‌ر خۆم کۆ
کرده‌موو به‌ جانتاکه‌م درواوی پانتۆله‌که‌م
دابۆشوه‌ گه‌رامه‌وه‌ ماله‌وه‌.

دواتر پانتۆله کم برد بۆ لای
بەرگردرویهک، لێو نێواندا ئەوی بەسەرم
هات بۆم گێرایەموو برینهکە ی ناو لەپێشم
پێ نیشان دا، بەرگدرووهکە که کابرایەکی
بەمسالاجوو بوو، چاویلکەکە ی لە چاو گرد،
یەکەمجار سەیریکێ برینهکە ی ناو دەستە ی
گردو پاشان سەیری دراوی پانتۆلهکە ی
کردو وتی: سەری هەفتە وەرموه کوێ ی
خۆم، بەرلهوه پێم تەواو ناکرێت، منیش

كارزان رەشىد

ئۈمىد بۇ مەۋق، ھېندەى بال بۇ بالئدەكان گرنە!

بەردەوام بوو لەسەر ئارمىزومكەىو بە ھۆى
بىروا بە خۇبىوونو ئارامگرتنەو، رۇژىك
داھات بوو بە پالەوانى پېشېركى!

لەمە بەدەواو (ويليما) لە ھەر
پېشېركىيەكدا بە شدارى كىردىت
بىردىيەتپىيەو، لە سالى ۱۹۶۰ چوۋە پارىيەكى
ئۆلۈمپى، لەمۇئ كەوتە بەرامبەر يەكەم
يارىزانى راكرىنى ئۇ، بەلام ئەو وردى خۇى
نەرووخاند، ئەمگوت؛ مەن ناتوانم سەرىكەوم،
بەلكو دەمگوت دەتوانم سەرىكەوتن بە
دەستبەيتىم، ئەم كچە كە بەر (ويليما)
كەوتىو، كچىكى ئەلمانى بوو، تا ئەو كاتە
كەس نەيتوانى بوو شكىستى پېشېركىيە،
بەلام (ويليما) بە ھۆى بىروابەخۇبىوونەو
توانى سەرىكەوتن بەدەست بەيتىتو
پېشېركىيە كەبائەتەو، لە راكرىنى ۱۰۰مەترو
۲۰۰مەتر، ۲ مەدالىيە ئۆلۈمپى وەرگرت،
ئەو لەو رۇژەدا يەكەم ئۇ بوو، كە تۈانى
لە خولتىكى ئۆلۈمپىدا (۲) مەدالىيە زىر
بەدەست بەيتىت، لە كاتىكدا بىزىشكەكەكان
بېيان وتىو كە ھەرگىز ناتوانىت دووبارە
بە رېگەدا بىروا. (ويليما) لە ئۇياند ھەرگىز
وشەى مەحالى بەكارنەھىناو، چۈنكە لە
فەرھەنگى ئۇياند سەرىپىوويەو، ئىمەش
باومكو (ويليما) وشەى مەحالى لە فەرھەنگى
ئۇياند سەرىپىوويەو.

چۈنكە ئەگەر ئىمە لە يەكەم ھەنگاودا
بە سەرىكەوتن بگەمىشتىنايە، ھەول و
تەقەللاو ماندووبوونو تېكۇشان، ئىدى
واتايەكى نەدەمىو!

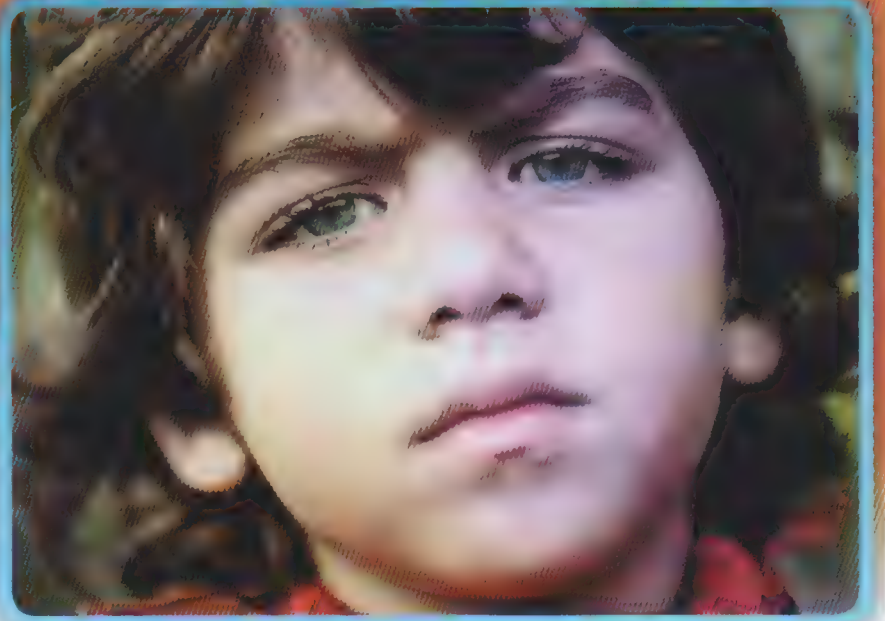
نەبوو، ھەموو جارىك دايكى پېى دەگوت،
وېراى ئەو كىشەيەى كە لە ھاجتا ھەيە،
دەتوانىت ھەر كارىكت پېخۇشېت لە
ئۇياند ئەنجامى بەيت، ھەر ئاۋاتىكت
ھەيت پېى بگەيت، بەلام تەمنا شتىك كە
پېيەستە، باوم بەخۇبىوونو ئارامگرتنە لە
بەرامبەر ئەو كۇسپانەى كە لە ئۇياند دېتە
رېگەت.

بەردەوامى لە كارو بوېرى، رۇخىكى
خۇراگىيە. ئەم كچە لە تەمەنى ئۇ سالىدا
بە ھۆى ئارامگرتنەو ھالە ناسىنەكانى
دەرھىنا، بە پېچەوانەى ئەمىزىشكانەو كە
دەيانگوت، ھەرگىز ناتوانىت بە شىۋەيەكى
سروشىت پېرگەدا بىروا، بەلام كچەكە
بە ئۈمىدو خۇراگىيەو بەردەوام بوو لە
مەشقىرىنو خۇراھىنان لەسەر رۇشېتن،
تا سەرمەنجام تۈانى ھەنگاۋى رېكۇ بلىند
بەيتو بە رېكى بە رېگەدا بىروا، ئەمەش
جوار سالى خايدان، ئەمە مەعجىزەيەك
بوو. ئەم ئارمىزومەكى ھەموو كە شايەنى
باومېركىن نەبوو، ئەم ئۈمىدەوار بوو بەيت
بە گەورەترىن راكرى ئۇنى جېيان، بەلام
بە ھاجانەيەو واتاى ئەم ئارمىزومەكى
بوو؟

لە (۱۲) سالىدا بەشدارى لە پېشېركىيەكى
راكرىندا كىرد، بوو بە دواھەمىن كەس، ھەموو
ھاورىو دۇستانى بەردەوام ئامۇزگارپىيان
دەكرى كە واز لەم كارە بەيتىت، چۈنكە ئەو
بەو ھالەو ناتوانىت سەرىكەوتن بە دەست
بەيتىت، بەلام ئەم ھسانە چۆكى پى دانەداو

ئىمەى مەۋق بۇئەو بە ئاۋاتەكانەم
بگەمىن، پېيەستەم بە ئۈمىد ھەيە، چۈنكە
ئۈمىد كۆلەكەى ئۇياند، ھەك چۇن بال
بۇ بالئدەكان پېيەستە، ئاۋاش ئۈمىد بۇ
مەۋقەكان پېيەستە، ھەموو كەسك لە ئىمە
دەتوانىت ئەم ئۈمىدەى كە ھەيەتى بە ھۆى
خۇراگىرى باومبەخۇبىوونەو بەيتىتە دى.
ھەرگىز ناپىت ئىمەى مەۋق ئانومىد بىن
لە ئۇياند، چۈنكە واروويەو دواھەمىن كىل
لە ئاۋ كۆمەلىك كىلىدا دەرگى داخراومان
لە بىكەتەو. بۇيە لەم چىرۆكەو فېر
دەمىن، ئەگەر بىتوانىت خۇت واپىيەت كە
بە ئامانجەكانت گەمىشتووت ئەم نىوئە
رېگەكەت بېرەو.

ئەگەر مەۋقەكى شەل نەبىت، بە
پالەوانى راكرىن، تاۋانبار خۇدى خۇيەتى!
(سەرىكەوتن، ئەنجامى مەن دەتوانمەكانە)
چەند سالىك لەمەو بىر كچىك لە
ئاۋ كەپرىكى سادەو دور لە شار لە ئاۋ
خانەوادەيەكى ھەزاردا، لە دايكەو، بەلام
ئەم كچە بىر لە كاتى خۇى ھاتەندىاۋە،
كۆرپەيەكى پېنەگەمىشتو لاۋازو ناسك
بوو، ھەموو گومانىيان لە زىندومانى
بوو، كاتىك تەمەنى بوو بە جوار سال،
نەخۇشى رېخۇلەو زەردىيى پېكەو گرت،
تېكەلەيەكى مەترسىدار كە ھاجى جەپى
لە كارخستو شەلى كىرد. بەلام ئەم بەختى
باش بوو، چۈنكە دايكىكى ھەبوو كە ھانى
دەدا ئۈمىدى بە ئۇياند ھەيتو ھىچ كات
ئانومىد نەبىت، ئەمەش مايمەى دلخۇشى

بەلە كاتى نىگەرانىيە كاندا، بەلە بالاكاخ لە دەست نەزەيخ

نىگەرانىيە جەند سودو دانايى تىدايە ئەوا
خۇمان داواى ھاتنى ئەو نىگەرانىيە دەكەين،
وتراوہ بۆنەوہى ئالتوونىكى پالغەم ساغت
دەستبەكەوئەت، دەيىت بىدەى لە ناگر تا
پووە راستەقىنەكەى بىنئىتەوہ، بە راستى
ئىمەش بە ناردەختىو تافىكرەنەوہكان
ژەنگو چلكى خراپەكانمان لىدەيىتەوہ.
گەر كەسكى خۇگرو ئارام گرپىن،
دەتوانىن ئەزموون وەرگرپىن و لە ھەموو
نىگەرانىيەكدا حىكەمەتيك بدۆزىنەوہ، چ
دايكو باوكىك لە كاتىكدا لە منداڵەكانيان
دەدەن رھقان لە منداڵەكانيانە؟ بە راستى
ئەوہ لەو پەرى خۇشەويستىيانە بۆيان،
بۆنەوہى باشتەين كەسبەتو دوور لە
ھەلە بىت، خواى گەورەش كاتىك زللەى
مىھربانىمان لىدەدات ئەوہ لەو پەرى
مىھرو سۆزبەيەوئەتى بۆمان تافىرمان
بكات، زۆر بە دونياى نزمەوہ نەيشىن و
ژىن ئومىد گەلىكى بۆدەگرئ نەدەين، بە
ھەموو ھەلەپەك بمانەوئەت بە تەواوى
خۇشەيەكان بگەين، بەلگە ھەمىشە لە
خۇشەيەكانماندا بەشيك تالىو نەھامەتى
واى تىدەكات تابزانين ئەمە دونيايەو لە
دونياشدا دەيىت وەك رەپوارىك لە زۆر
ساپەو سەبەرى دارىكدا وچانىك دەدەين و
پاشان دەپۆين، گەر ئاوابووانىنە ژيان،
ھەرگىز بە لە دەستدانى شتانىك بەھابالاكان
لە دەست نادەين و ئارامگرانە وەك كۆيەك
پووبەپووى نىگەرانىو تەنانەت زولم و
ستەمەكانىش دەيىنەوہ، وەك جيايەكى
سەرگەش بۆنەوہى پووداوەكان بمانخەن،
ژيانمان بە رەدەكەين.

بگەن لە سەر شانۆى ژيان، مەزەنكى بى
ئەزموون دەين و ھىچ كات نابنە پىشەنگو
نەموونەى جوان، نابنە سەرمەشتى
مەردانەتى، راستىيەكان دەشۆيەن و بە
شكاندى كەسانى دى نزمىيەكانى خۇيان
دەشارنەوہ، بە تالە مووى بارىكى درۆوہ
گورپى سەختى ژيان گرەدەدەن، بەمەش
ژيانىكى پەر لە ناسۆر بەسەر دەين، چونكە
نايانەوئەت پۆزەسەختەكان بگەنە پەيزەو
پەيدا سەركەون بەرمو پۆزە ئاسودەيەكان و
دونيايەك لە رەزى بەرزىو مەمانە بە دەست
بەين لە دەوربەريانەوہ، خۇشەويستان
زۆر گرنگە كە بزەين ژيانى دونيا كۆمەلىك
تايەتمەندى ھەيە:
۱- ژيان بى كىشە نەبوو و نايەت،
كەواتە كاتىك كىشەيەك پووبەپوومان
دەيىتەوہ، پۆيەستە ئارام بگرين.
۲- مەزەن بە ناردەختىو نىگەرانى
پەندەكاتو ئەزموون وەردەگرەت، كەواتە
با كاتىك دووچارى نىگەرانىيەك دەين
وابزانين لە خولىكى رەھبەندان بووين، بۆ
گەشەى ناخو بەھىزكرەنى كەسايەتيمان.
۳- كىشەكان تاسەرنابن، كەواتە يا لە
كاتى بوونى كىشەكاندا ئەوہى ھەمانە لە
دەستى نەدەين.
۴- بزەنە ھىچ شتىك لە خۆوہ پوونادات،
بەلگە بەرپەيەرىكى زۆر ورد بىن و كارسازو
دانا، ھەموو پوداوەكان پىش دەيىتەن.
كەواتە خۆى دەزانيت كەى وەختى
نىگەرانىيەو كەى وەختى شادمانىيە، ھەمووى
بە ويستى ئەوہو پەيەتى لە دانايەكى بى
وئەنە، گەر ھەر كام لە ئىمە بزەين ئەو

مەزەن لە كايە جۆرەجۆرەكانى ژياندا
پەي لە زۆر ھەمرازو نشۆي سەخت
دەكەوئەت، ھەندىجار لە بەرزىيەكا خۆى
دەيىتەوہ كە پەي وايە ھەرگىز رەشمەي
بەھوياسى ناتوانيت جەرا ئومىدى خامۆش
بكاتو دەستەوسانى كات لە ناست نامانچو
خولياكانىدا، بەلام ھەندىجارىش شەپۆلە
سەختەكانى ژيان بەرمو نزمىيەكى دەين
كە ھىچ پوونەگىو ئومىدىك بە دى ناكاتو
وا دەزانيت چىدى ئومىدىك بۆ ژيانى
نەماوہ، ناتوانيت دلى بە ژيانى خۇشباتا
ئەمە ھەمووى راستەو پۆزانە ژيانمان
بەمەجۆرە دەگوزەريت، ئەوہى كە گرنگەو
مەيەستى سەرمەكى بابەتەكەى ئىمەيە،
ئەوہىيە كە بۆ دەيىت ژيان ھەمرازو نشۆي
سەختى تىدەبەيت، بەلگە ئەو ياساى ژيانى
دونيايەو بۆ ھەمووان ھەر بەو شۆيەيە،
ھىچكات ژيان بى زەرى نىگەرانى نەبووہ
بۆ ھىچ كەس، بەلام ئەوہى ئىمە باسى
دەكەين ئەوہى كە مەزەن سەركەوتوو
ھەلەوئەستى چۆن دە بىت لە كاتى تەنگانەو
نىگەرانىيەكاندا، ئازىزان ھەندى كەس
لە كاتى پووبەپووبوونەوہى پۆزە دۆوارو
ھەنگاوە سەختەكانى ژياندا، چى بە ھاي
رەوشتىو مەزەن دۆستىيە لە دەستى دەدەن،
بەمەش رەبەردووى خۇيان دەخەنە زۆر
پەرسپارو گومانەوہ لای دۆستانو ھاوہلانين،
نەيەكانىيان بىھويە دەكەن لە داھاتوويان!!
بە جۆرىك سەركەون دەشكىن وەك ئەوہى
مەزەن بىن زەربەيان لە دەستدەيىت،
ئەمەش ئەو جۆرە مەزەنەن كە ناتوانن
ھىچ سەرمەيەك بۆ خۇيان تۆمار

چەند خولەككە لە كاتى تۆ، ھەموو ژيانى منى پزگار كرد!

ژيانم زۆر ئالۇز بوو، ئاخىر جى بىكەم
منىش گەنجىك بووم ئاۋاتەخۋازبووم
ۈەك ھەموو گەنجەكانى دونيا، گرافتەكانم
بەرمەۋە بۇ لاى دايكو باۈگم، يان خوشكو
براكانم، بەلام قەدەمى خۇدا وابوو ھىچ
يەككە لەمانەم نەبوو. من قوتابى بۆلى
ستىيەمى ناۋەندى بووم، پۇۋانە كۆمەلەك
پىداۋىستىم ھەموو، ۈەك بىرىك پارە لە
باخەلما ھەبىت، پىداۋىستى ۈەرزىشى
ۈەك كالىو جىلى پارى، بۆنەۈمى ھەزە
ۈەرزىشىيەكانم بىنەمە دى، بەلام كى بۇم
بىكرىت، دەرۋە مالىۈە تەنھا نەنكىكى پىر
نەبىت كەس چاۋەرىم ناكات، نەنكىشەم
ھىچ كات لە من تىنەدەگەشەت، ھەر كات
پىم دىگوت، ئەو شتانەم بۇ بىكرە بە توندى
بەرىپەر جى دەدامەۋە دىگوت، ئاخىر تۇ
ئەمانەت بۇجىيە، چىيان لى دىمەيت؟
سەرمەنجامى ھەموو داۋاكارىيەكانم بە
شەرو دەمەقائى كۇتائى دەھات، ئەم شەرو
پىكدادانە كارى پۇۋانەمان بوو. پۇۋانە من
لەم بىكەسىيەدا دەتلامەۋە، ھەر بەم دلە
شكاۋىيەو دىروۈنە ئالۇزمەۋە دەرۋىشتە
قوتابخانە، لەۋىش نە ھاورپىكانم نە

مامۇستاكەم بە ھالى شېرىزى منىيان
نەدەزانى، ھەموو پۇۋىك ھەر ئەركى
قوتابخانە، لىپرسىنەۋە، بۇ سەعت
نەكردوۋە بۇ، بۇ، بۇجى...؟ ھتە.
سەرمەنجام ئەم ھەموو كارىساتانە
كە نەدەزانى چارسەرىيان لە كۆيە
منىيان بە ئاراستەيەكى خراپدا گۆرى،
ئىتر گۆم لە ھىچ شتىك نەما، ژيان
لاى من ھەموۋى بى بەھا بوو، ھەموو
ئەم خۇخواردنەۋانەم بە جۆرى جىاۋاز
بە روۋى چۈاردەۋەركەنما دەتەقاندەۋە،
بە مامۇستاكەم دىگوت، ئىتر من ھىچ
ئەركو پىرسىارىكى ئۆۋە ۈەلام نادەمەۋە،
بە نەنكىشەم دىگوت، ئىتر من جگە
لە نەۋمىەكى لاسارو خراپ ھىچ شتىكى
تر نىم بۇ تۇ، بە ھاورپىكانىشەم دىگوت،
بە شاغەبەۋە ھارىيەكانم پۇلەكەتان بۇ
تىكىدەم، نايەلم ھىچ سودىك لەۋ ۈانانە
ۈەرگىن. بەلام لە ناخىشەدا دىگوت ئاخ بۇ
كەستىك لە نىگاكەنى چاۋم دىگەشەت، دەدا
لە دەرگاى دلەۋ بۇ چەند خولەككىش
بوۋايە پازەكانى دلە منى لەكەل خۇى
دەكردە مىۋان. تۇ بلتى لەم دونىيەدا ۈمھا

كەستىك نەبىت؟

ئاخىر دىگوت مامۇستاكەنىشەم ھىندە
دلەرق بىن، خۇ مامۇستا ۈەك دايكو
باۈك ۈايە بۇ قوتابىيەكانى، ئەى بۇجى
دەنگى مېھرىبانى ئەۋان ناكاتە من؟ خۇ
من ھىندە تاۋانبارنىم ھەموو پۇۋىك لە
زۈۋرى بەرۋەبەر لىپچىنەۋەم لەكەلدا
دەكرىت، باشە دىگوت ئەۋ ھەموو
پىرسىارانە ۈەلاميان نەبىت؟!
بەلام خۇشەختانە ھەلى پزگاربوون
لە مەپتىيەكان ھەردەم ۈالايە، گەر
كەستىك بىيەۋىت، دۋاى چاۋمروانىيەكى
زۆر سەرمەنجام ئەۋ دەستە مېھرىبانە
پىمگەشەت، مامۇستايەك ھەستى بەم
ھاۋارانەى ناخى من كرد، ئەۋ مامۇستايە
ناۋى م. قىتەك بوو، چاۋەكانى لە ۈنەى
خۇشەۋىستى خوشكىك دەجوو، كاتىك
دەستەكانى ھىنا بە سەر ئەم ھەموو
پىرنەمەدا، قىتەككى سەرتاپاى جەستەى
تەنمەۋە. بۇ يەكەمجار پىنى ۈتم، مەمەد
بۇجى بەم شىۋە خراپە ھەلسۈكەۋەت
دەكەيت؟ سەرنجى دىروۋىر بۇ لاى خۇت
رادەكشەيت؟ من خوشكى تۇم، تۇش ۈەكو

زانست

مامەلە

ئەخلاقيەت

دېئېت، با چارەسەرى ئەخۇشەيەكەشى ئاسان بېتو لە ئەخۇشەكەشى چارەسەر بىرگەيت، ئەو پەوانەنى ئۆزىگە تاپەتتى خۇى دەكات، يان ئاشىراكرىنى ئەنپىيەكانى ئەخۇشە... ھتە. ھان پىشەيەكى وەك ئەندازىارى بە ھەمان شىو ئەگەر مامەلە ئەخلاقيەكانى لە بونىاتانى كەسپىتيدا بوونى ئەپىت ئەو لە پەزەكە دزى غەش دەكاو لە دروستكرىنى بالەخانەو پەگاو بانەكانى كەمترىن كەرسەتى پىويست بەكاردېئېت، ھەربۇش سەرەنجام ھەرسەپىنانو دارمانو ھەلەشەندەو بەرھەمىتى.

بۇيە لە نەپوونى مامەلە ئەخلاقيەكاندا ئەو كەسە چەندە شارەزاو زىرەكترو بە تواناتر بېت، ئەو گەندەلەرە جا بە تىروانىنەكانى دەغلى شەرىعەتى ئەو رۇشنىپىرىكى گەندەلە بەلام ئاللىردا پىسارىكى گرنگ دېتە ئارادو بوونى خۇى فەرز دەكات، دەپرسىت ناخۇ سەرچاوى مامەلە ئەخلاقيەكان چىيە؟

لە وەلامى ئەم پىسارىدا پەنا بۇ نووسىنەكانى دەغلى عىزەت بىگۇفەچ دەپەين كە لە باسى ئەخلافا دەلەت، (دەكرىت كەسانىكى بېباومر ھەبن لە ھەلسوكەوتو مامەلە كۆمەلەپەتپاندا، (ئەخلافى كىردارىان) ھەپەيت، واتە، وەكو بوونەورەكى كۆمەلەپەتسى ئەخلافاىر بىن، بەلام ھىچ سىستەمىكى ئىلحادى نىيە بىتوانىت لە بىنچىنەدا پارىزگارى لە بىنەما ئەسلىو جەوھەرىيەكە ئەخلافاىر بىكات)!

بۇيە ئەگەر بەم پىوەرە لە كەسپىتى مەرفەھەكان بىروانىن، ئەوا لەو ساتانەشدا ناكەوينە ھەلەو كە كەسانىك ھەبن لەبەرئەو سىمى ئاپىيان نىيە، ئىدى لە پەزى ئەخلافا كىردارىدا پەزىنەپان نەگەپەن لەم بىنەمايە كەسپىتپاندا بېشەپىان كەپ، ئەمە لە كاتىكدا كە ئەو كەسانە خاۋنى مامەلە ئەخلافاىر بىن.

ھەر لە ھاتنەبوونى مەرفە، تا ئىستاش زانست سەرمەشقى مەرفەھەكان بوو لە داھىناندا، ئەزمونىش زۇرچار بىنەمايەكى گرنگى داھىنان بوو، ھەر زانستشە پۇچ بەپەر داھىناندا دەكات. داھىنانىش بە رەخنەو كاملەر دەپىت.

بەلام ئەو كەسپىتى گرنگە، ئەمەيە ئاپا زانست بۇ مەرفەھە زىانى، تاكە بىنەمايە لە كەسپىتيدا، يان لەگەل ئەم بىنەمايەدا ئاراستە تىر بوونى ھەيە؟

نا مامەلە ئەخلاقيەكان بىنەمايەكى تىر كەسپىتىو زىانى مەرفەھە، لەو بىروايدام زانست بەبىچ مامەلە ئەخلاقيەكان زۇرچار ماناى خۇى لە دەست دەكات، ھەندىچار نەك ھەر خەمەت نەكرىن، بەلكو گەندەلى بە ھەموو جۇرەكانىيەو دېئېتەبوون! ھەر بۇيە گرنگىدان بە پەكەپەن وازەپان لەوى تىران كارىكى زۇر ھەلەپە.

بەلكو پاستروايە رەزىبەندى ((يوسف پەپامبەر) سەلامى خۇاى لىيىت) ئاسا بەكەپەنە پىوەر لە گرنگىدان بەم دووانە، كاتىك دەپەوت بېيىتە دەسەلاتدارى مىسر، لە بەرەمبەر بەرپەسەكانى ئەو سەردەمەدا دەفەرەمەيت، (ئى حەفەظ عەلىم)، واتە من پارىزگارو دانام، سەرنج بەدە ئەگەرچى (يوسف) پەپامبەرە لە گشت مەرفەھەكان زاناترو داناتر بوو، بەلام پەكەل لە مامەلە ئەخلاقيەكان كە پارىزگارى كەندەو بە بەھاترو لە پىشتەر دەزانىت لە بەجەپەنەنى پىشەكاندا، ھەربۇش ئەگەر لەو سۆنگەپەو لە پىشەكانى ھەر مەرفەھەكان پەوانى كە بە كەردەپى كەردى فەكر وە زارەكەپەكانىتى، ئەوا كەتەم گرنگى ئەم پەزى بىنەپە بە دى دەكەپەن، ھەر لە پەمانى پىشەيەكى وەك پەزىشى دەپەپەن، ئەگەرچى بوونى بىروانەمە پەزىشكە پىويستە، بەلام ئەگەر لە كەسپىتيدا مامەلە ئەخلاقيەكان بوونى نەپەت، ھەندىچار ئەو ھەر لە پەو پىشەكەى وەك ھەلەكى بازىرەكانى بەكار

بىرا بەكۆلەنەكەم، چ كەشەپەكت ھەيە من دەتوانم پەرمەتەت بەدەم؟

ئاى مامۇستا گىان، ئەو وشانەت چەندە جۋانن، بۇنى مەپەپەنى لى دېت، من ئەمەندەش خەپ نەم، بەلام كەسەم نىيە، جگە لە نەكەكى پەپ، ئەویش ھىچ لە من تىناكات، داۋاى ھەرچەپەكى لى دەكەم بە تەرمەپەو شەرمەو وەلامە دەمەتەو، نازانم داۋاى پەداۋىستەپەكانم لە كە بەكەم؟

- مەمەد ئەو نەكە تۇيە، تۇ دەپەت ئىستا ئاكات لەو بېت، ھەول بەدە بە زەمانى خۇى داۋكارىو كەشەكانى تەپەپەپەنەت، پەشان تاكە چارەسەر بۇ پەزەپەپەنەت لەو كەشەپە، ئەمەيە تۇ گرنگى بە خۇپەنەن بەمەتە بىتوانىت سەركەوتەوانە خۇپەنەنەكەت تەواو بەكەپەت، داۋەزۇك بۇ خەت دىارى بەكەپەت، من بەلەپەت پەپەمەد، گەر تۇ بەرمەو باشى پەپەيت، بە ھەموو مامۇستاكان دەلەپە: كە بە باشى مامەلەت لە گەلەدە بەكەن، ھەر پەزەپەپەپەكەش ھەبوو، لەمەودا وەرە بۇ لای مەن بە خەشكى خۇتى بىل؟

ئەم وشانە بۇ مامۇستا چەند خەلەكەكى پەچەو، بەلام بۇ مەواۋى گۇرەپەكانى بوو لە زىانەدا، چۈنكە لەو پەزە بە داۋە وازم لە دەمەفەلەك لەگەل نەكەدا ھىنا، پەپەپە ئەمەد دا، پەوتى خەم لە خۇپەنەنەكە بگۇرەم، ھەر ئەو سەلە پەلە (۳) ناۋەندەم تەواۋەكرد، لە نامادەپى پەپەسەزى وەرەپەم، ئەویش بە سەركەوتەپە تەواۋە كەرد، بە ھۇى پەوانامەكەمەو كارىكى باشم دەستەكەوت.

پەزەكە جانپەپەكە پەپەو، لە كار دەگەرەمەو، لە پەگاندا مامۇستا فەپەكەم بىنى، خەزم دەكەرد پە بە دەنگ ھاۋار بەكەم، بلىم مامۇستاگان، ھەموو زىانە فەپەت بىت، وەپەم بەرمەو پەو پەپەو دەستە فەپەكەكانى ماچ بەكەم، بەلام پەو نەھات، ھەربۇيە تەنھا لە ناخەو سەپاسم كەردو پەزە پەزەپەنى خەم بۇ ھەموو ئەو نامۇزگارى دەسەزەپە دەرەپە كە بوو ھۇى گۇرەنى سەرتاپا زىنى من.

لەرمە دەلەپە: مامۇستاپانى بەپەزە، پەنگە ھەتەپەپە ھاروھاجەكانى ناۋ پەل، ھەكارەك ھەندەر بىت بۇ ئەو كارەنەپان، تەخوا مامۇستاپان لە دەرگە دىان بەدەن چەند خەلەكەك لە كاتى خۇتەپەپە تەنھا پە بەدەن، وەكانى ئىو بۇيان لە ھى ھىچ كەسپىكى تە ناچەت، پەپەپەپەپە مەپەپەپەپەپە ئىو، تەكەپە پەزەپەپە بەكەن.

دوینت له بیر بکه و
دهست به رڼۍ کی نوڼ بکه

بېبىمىت بۇ پۇزى دواتر.
 دووم: بۇ مورگرتنى پەندو نامۇزگارى،
 پىرسىيىرى دروست لە خۇت بگە،
 بۇ ئەمەي ئەمە ھەلەلەي ئەمە
 ئەنجامت داو، بېن بە پەند بۇ سىبەينى،
 پىئوستە دوو پىرسىيىرى راستو دروست لە
 خۇت بگىمىت،
 - ئەمەي چ شىكىم بە باشى
 ئەنجامداو؟

نەگەر ئەمىرۇ چەند شىئىكى باشت
كردىت، ئەوانە جىزو چۇن ئەنجامتدانو؟
دەتوانىت جى بىكىت بۇئەۋى دۇنيا بىت
كە دەتوانىت دووبارە بەردەۋام بىت لەسەر
بە ئەنجامگە ياندانان بە باشىو تەنانەت
باشتر.

- نەمروچ شتىكم به ههله
نەنجامداوه؟

ھەروەھا وەكو ھەمىشە پۇژانە
مىۋەلەكەن ھەلە دىمەكەن چەند كىرەككە
كەتتى ئەنجامدانىدا بە شىۋىيە دىرناچىت
كە چاۋىرەنەت دىمەكەن، ئەوانە چىنەن چۈن
پۇياندا؟ دىمەكەن چى بىكەيت بۇئەۋى
خۇت ھاك بىكەيتەۋەن خۇت بە دۈۋر
بىگىرەت لە دۈۋىبارە پۇدانى ھەمان ھەلە
لە داھاتۇدا.

سَيِّئِهِمْ: پابه‌ندبسه به نه‌نجامدانی
به‌ندو وانه‌گان:

هه‌میشه له‌گه‌ل هاتنی پۆزی نویدا، دست به پۆزیکسی نوێ بکه‌ن، به بیئه‌وه‌ی بێر له دوێن بکه‌ینه‌وه. ئهم شیوازش یارمه‌تیدهرمان ده‌بێت بۆئه‌وه‌ی به ته‌واوی توانای قالیبونه‌وه‌و چاککردن و نه‌نجامدانی باسترین کاروگردارمان هه‌بێت.

ئه‌مانه‌ش چهند هه‌نگاوێکن بۆئه‌وه‌ی ده‌روونیکی پاكت هه‌بیت و بتوانیت له‌گه‌ل هه‌لهاتنی پۆزی نویدا کاری نوێ به ئه‌نجام بکه‌ینه‌یت.

په کمه: رۆز مکت هه لسمنگینه؛
له گوتایي رۆز مکتدا هه نديک کات
تهرخان بکه، بۆ بهیر کردنه وه دهر باره ی
ئهو کردارانه ی ئه نجام ته داو، ئه مه ش
دعیت له هه مان رۆژدا بکرتو نه خرپته
رۆژی دواتر، چونکه دعیت مامه له له گه ل
ئهمرۆت ته وواو بکه یه ت پيش ئه و ی چاو
به رۆژیکی تر هه له ی نه یته.

مەبەست لەم گاتە تەرخانگراو بۆ
ئەو نەییە پەشیمان بێتەو لە خراپ
پۆزەگەت، لە ھەلەکانگە ئەنجام
داو، یاخود ئەوێ کە خەلکی چۆن خراپ
مامەلەێ لێگەڵدا کردوویت، چونکە ئەمە
یارمەتیت نادات ژانی خۆت بەرمو پێشەو
ببەیت، بەلکو مەبەست ئەوێە بتوانیت
چەند وائە پەندێک لە دەرئەنجامی
کردارەکاندا دەرئەنێتو لێگەڵ خۆدا

ئىمە ھىندىجار چاۋ لە پۇۋىكى ئوتىدا
دەكەينەۋە، بەلام بە ئەقلى دوتىن مامەلە
دەكەين، بىر لەو ھەلەنە دەكەينەۋە كە لە
پۇۋى پىشودا ئەنجاممانداۋە، لەوانەيە بە
خۇمان بلىين؛ چۈن ئەو كارەم كىرد؟ چۈن
ئەو شتە روۋىدا؟ ھەستمان چەند خراپ
بىوۋ لە بارەيانەۋە؟ شتىكى سەير نىيە
ئەگەر ئەمچۆرە بىر كىردنەۋانە بىن بە
بەربەستىك بۇ قالبوۋنەۋە لە پۇۋى ئوتىدا،
ھەربۆيە ئاتوانىن بە تەۋاۋى قال بىيىنەۋە
لە پۇۋى ئوتىمان ۋەركو كىردارەكانمان
ئىظلىغ دەكەين ۋە جارىكى تر ۋەك پۇۋى
پىشۋ ھەمان ھەلە دوۋبارە دەكەينەۋە.

ئەم شىۋازىش دىگىرىت دووبارە سى
بارە بېيتەۋە، لە كاتىكدا ھەرجى بارى
پۇۋى راپردو ھەيە بېيىنىن و بىخەينە
سەرشانى ئەمىرمان و بارگرانى بىكىن،
پاشانىش دىسانەۋە بېيتەۋە بە بارىك پۇ
پۇۋى دواترمان. ئەمما ئەم زىنجىرىمە ھەروا
بەردەۋام دەبىت، لەۋانەيە بېيتە پىگر
لە بەردەم سەركەۋىتى ئەركو كىردارى
پۇۋانەمان و تىكىدانى بارى دەرونىمان و
ھەيۋىنى مىشكىكى ئارام، مەگەر بە
ھەول و كۆششىكى زۆر نەبىت بىتوانىن
بىيجىرتىن.

له بهر نهوه زوړ گرنگه دوتنه له دواي
خومان به حبه تلين و مالواوي لي بکه بن،

هەسنىك

بۆ ئىيە

پەيام عوسمان

تەمەنتان دەمىت، ھەولى ئىيە بۆ دەستەننىيان، مەن لەو پەرى بەختەمورىدا دەمە!

چەند جوانە مرۇف بۆتوانىت بەرامبەر كەسەكان ھەستەكانى ناخى دەمرېت، بەرامبەر چاكە، پېزانىنى ھەمىت، بەرامبەر ھەلەكانىيان لېيوردنى ھەمىت، نەك تەنھا لە خۇيان، بەلگە لە خودى ھەلەكەشيان خۇشېن، دلنەواپيان بەرامبەر ئەو كەسانە ھەمىت كە دۇستو نازىزانىيان لەدەست داو، بەھەر ھۆكاريك بېت، باوشى مېر بۆ فرمىسكە بەخۆرەكانىيان بگەنەو، بەرامبەر ھەر كېشەيەك ئەوان نامۇزگارېكار بىن، دلئۆزى بۆ ھەمووان جوانە، بەلام رەنگەكانىيەو لە كارو كەدەوى ئىمەدا جوانترە، با بەرامبەر مرۇفەكان دلئۆزىيەن، بە وفاق بە ئەمەك بىن.

ئەم ھەستەنە رەنگە كەمەك بىن كە لە ناخماندا ھەن، بەلام تۆى نازىزم ھەستى جوانترە بەنرخترت لايە، تەكات لېدەكەم بەرامبەر خۇشەويستانت دەريان بېرە، ئەو بزانە ھۆكاريكە بۆ بەختەمورىت، چونكە مرۇف بە ھەستەكانىيەو جوانە، ھۆى دەمرېرى دلۆ رۆحى يەك بە يەكەى ھەموومانە.

مەن ھەستەم بەرامبەر تەن جوانترىن ھەستە، لە نزاكانم لە پادتان ناكەم، چونكە ئۆيەن رېگەى راستو بەرەو پېشچوونم پېشان دەدەن!

ھەر ئۆيەن دېرەكانى سەر ئەم رېگايەم دەگۆرن بە گول، يارمەتيدەرن بۆ چارسەرى گشت كېشەكانم، منىش بەنرخترىن ديارى خوداى مېھربانم بە ئۆيە دىمەخشم، تەكام لە دلە بچكۆلانەكەتەنە وەرى بگرن. (خۇشەويستيم پېشكەشتان)!

چەند جوانە مرۇف لە ناو ئەو ھەموو جەنجالىو نەرەختىو نازارى ژياندا لۆو بە خەندە بېت، تەنھا بۆ رازىكردنى ئەو پارچە گۆشتە بچكۆلانەى مرۇف كە تەنھا بە وەستانى تەپەكانى، ژيانى كۆتابى دېت، ئەويش ئەو شوئەيە كە مەلەبەندى خۇشەويستىيە.. (دلى بەرامبەر).

كاتىك نەرەختەم مەلەن خەمبارە، چونكە ئا لەم ساتە وەختەدا بېر لە خەمەكانى ئىيە دەكەمەو، بېر لە كۆسەپەكانى بەردەمتان دەكەمەو، كە رېگرن بۆ سەركەوتەنتان لە كاروانى ژيان، بېر لە گەشتەكانى ناو خىزانەكانتەن و مالو مەندالتان دەكەمەو، ئەو كاتەنەى لەو پەرى بى ئۆمىلەيدان، بەلام خوى گەورە بە تەنھا چەپەيەك رۆختەن نارام دەكەتەو، ھەمىنى دەكاتە مېوانتەن، دەزانن چۆن؟؟ كاتىك رۆو دەكەنە مەنزىلى پەرومردگارو بەو پەرى تەواناتان لىى دەپارەنەو، تا كارەكانتەن بۆ ناسان بگات، خەم پەژارەكانتەن لەسەر لاپەرت، ژيانىكى بەختەمورتان پېشەخەشت، بېر لەو كەسانە دەكەمەو كە چەندەن شەو بى شۆو سەر دەنئەو، تەنھا پارچەيەك نانىش شەك نايەن تا سوكنايى بە گەرووى برسىيان بەدات، دەمىت ئىمە چۆن مرۇفكە بىن خۆمان تىرو كەسانى تر برسى؟

كاتىك لەو پەرى خۇشەجەلەم مەلەن دلخۆشە، چونكە بە خۇشەو كامەرانىيەكانى ئۆيە منىش شادو خۇشچالەم، بە ھەنگاوە نوئو پېشكەوتەنەكانتەن بەرەو ئاپەندەيەكى رۆون، بەو ئامانچو ھىواو نازەرووانەى كە لە ناخماندا ھەشاردراو تەنھا بە دەستبەگرن سەرمەتاي قۇناغىكى نوئى

لە پاش ئەووى زانیت ھەلەكان چىن و كرىت بە وانەيەك بۆ خۆت، ئىستە كاتى ئەو ھاتووە پابەندىيەت بە ئەنجامدانىيان. بۆئەووى بۆتوانىت ئەم ھەنگاوە جىيەجى بگەيتو پەشتوگويان نەخەيت، لەسەر زەنگى مۆپابەلەكەت، ياخود لە ناو دەقتەرىكەدا ھەلەكان ديارى بگەو وانەكان بىنوو سەو، بۆئەووى بە بېرى خۆتدا بېيەنئەو بۆ ئەنجامدانىيان.

جوارەم: رۆزەكەت دابخە:

دواى بە سەربەردنى ئەو كاتەى كە داتناو بۆ بېر كەردنەو لە بارەى رۆزەكەتو دەرهتەننى پەندو وانەكان، بېرەبەدە دەركا لە رۆزەكەت دابخەم بۆل مەتەواو كارى خۆم كەرد لەگەل ئەم رۆزەداو ئىتر بېرى لى ناكەمەو، چونكە تەوگە دەركا لەسەر رۆزى رابەردو دانەخەيت، ناتوانىت بە شۆيەيەكى گونجاو دەست بە رۆزىكى نوئ بگەيت.

بۆئەووى بۆتوانىت رۆزەكەت بە ناسانى دابخەيت، بېرەك لەم نامۇزگارېيانە بگەرەو.

- رۆزەكەت تەپەرى تازە ناتوانىت ھىچ شەك بگەيت. ھەرگىز ناتوانىت رابەردو بگۆرەت، ئىتر گەنگ نىيە چەندە بەبى ماندووويون كارى بۆ بگەيت.

- لە جياتى ئەووى بېر لە شەك بگەيتەو كە ناتوانىت بېگۆرەت، بېر لە شەك بگەرەو كە دەتوانىت بېگۆرەت، ئەووش برىتەيە لە ھەنووكە، چونكە قالىوونەو لە ھەنووكەو گۆرەنى شەكان، يارمەتەت دەدات بە ناسانى رۆزەكەت دابخەيتو لە دواى خۆت بەجى بېيەت.

پىنچەم: جگە لە وانەكان ھىچ شەكى تر لەگەل خۆت مەھىنە بۆ ناو رۆزى نوئ:

پاش ئەووى بېرەت دا، رۆزەكەت دابخەيت، پىيەستە ھىچ لەگەل خۆت ھەلەگەرى بۆ رۆزى دواتر، جگە لە ئەو وانەنى لۆوى فېرەوويت، چونكە وانەكان مامەلە لەگەل شتى نوئدا دەكەن دەتوانىت خۆت پېش بەخەيت لە كارو كەدەمتەدا. ئەو وانە مامەلە لەگەل ھەنووكەدا دەكەن ئەو كە رابەردو، بۆيە لە جياتى ئەووى بېر لە رابەردو بگەيتەو، بېر لە پابەندىيەت بەو وانە بگەرەو لە ھەنووكەدا جىيەجىيان بگە. بەم شۆيەيە دەتوانىت دەست بە رۆزىكى نوئ بگەيت، بەبى ھەلگەرتى بارى دۆنى.

سەرچاوە: lifehack

چۈن تەركىزىت لە ناو پۇلو ھۆلەكان بەھىز دەكەيت؟

مىشكىش لە حالەتى ئامادەباشى دەپىت بۇ ۋەزىرەتو زۇر بە جوانى چاۋدېرى خۇتان دەكەنە ھىچ شىتېكتان لە بىر ناچىتو تەركىزىش بەھىزىتر دەپىت، ۋەكو پۇژنامەنۋوسو پەيامنىرەكان كە ھەرگىز توۋشى بى تەركىزىو بىزىرى نابىن، يان زۇر بە كەسىو ھەرومە ھەر بە ھۇى ياداشت ھەلگرتن دوور دەكەنە ۋە لە خەۋالۋىو باۋىشكەنە بە تابەتە كاتىك مامۇستاگە بەشۋەدەكى لەسەر خۇ بابەتەكە روون دەكەنە ۋە لە ھەموو خالە گىرەگەكان، پىۋىستە ياداشت ھەلگىرىن، ۋانەكە ھىچ جىۋاۋىزىيەكى نىيە لەگەل سەرمەكەى لە روۋى ماندوۋنەبوون.

۲- دانىشتن لە پىزە بەكەمەكان:
چۈنكە ئەۋانەى لە پىزەكانى بەكەم دادەنىش، مامۇستاۋ پىداۋىستىيەكانى تىرى شىكەرنەۋەى ۋانەكە دەپىنە كەمتر توۋشى بىرپىلاۋى بى تەركىزى دەپن، بەلام ئەۋانەى تىر ھەموو كەسەكانى پىش خۇيان دەپىنە سەرمەنچام بە جوانى گۈپىستى شەكان نابىن تەركىزىشيان بە زەھمەت كۆدەپىتەۋە.

۴- رۇلى ھەرمەنى زەپىنى: ۋاتا پىش چوۋنە ناۋپۇلو گۇرۇ كۆبۈۋنەۋەكان، بۇ خۇتان ئامانچىك دىھارى بەكەنە چەند پىرسىارەك لە مىشكى خۇتاندا دروست بەكەن، ئايا بۇ ھىزىبون دەچىنە ناۋ پۇلو ھۆل، يان بۇ پىكەنەن، يان بۇ باۋىشكەن؟ لەبەرنەۋە زۇر پىۋىستە پىشۋەخت ھەرمەن بە يادگاۋ مىشكى خۇتان بەدەن، تاكو بىرتان پىرشۋىلاۋ نەپىتو رۇگارىبەن لە بى تەركىزى و ۋەرس بوون، بەلكو ھەرمەن بە مىشكتان بەكەنە بلەن: ئەمىرۇ دەمەۋىت ئەم بابەتە ھىزىبەم، بەشۋەدەكى ئارموزومەندەنەۋە گەشەپىنەنە، نەك بە خۇت بلەيت ھەرگىز پىرناپەم لە ھىچ شىتېك تىناگەم.

۱- ھاۋناھەنگى لەگەل مامۇستاۋ ۋەتارىپىز: زۇر گىرەگە بە خىرايى خۇتان لەگەل جۇرۇ چۈننىيەتى ۋانەۋتەۋەى مامۇستاۋ ۋەتارىپىزەكان رىكەبەنە لەگەلدا بچەنە پىشەۋە، چۈنكە نەبوۋى ھاۋناھەنگى لە خىرايى ۋەدوشو چۈننىيەتى ۋانەۋتەۋەى مامۇستا، ئىۋە لە ھىزىبونى بابەتەكانى دۋاتىر بىيەش دەكات، بۇيە زۇر پىۋىستە بە تەۋاۋى ھەرجى لە زارى مامۇستا بىتە دەرۋە گۈپىستى بىن، ئەگەر تىنەگەپىشتن داۋى لىبەكەن بە دوۋبارەگىرنەۋەى بابەتەكەۋخۇتان پاپەپىن لەسەر شىۋازى ۋانەۋتەۋە ۋەتاردان.

۲- گۈپىگىرىكى چالانو ئەكتىف بىن: باشتەن رىگا بۇ ئەۋەى گۈپىگىرىكى باشىن ياداشت ھەلگىرنە لەگەل مامۇستا، ۋاتا تىپىنىيەكان بنوسرىن لە رىگاى كاغەزۋىپىنۋوسو لەۋ ۋانە سوود ۋەرىگىر كە ۋەكو بلەسەپەكە ھەموو بابەتەكان ۋەبىر دەپىتەۋە، بەشۋەدەكى كورت بىت، ئەم نوۋسىنەنە بە شىۋەى خال، يان پىرسىارو داۋى بىر لىكەرنەۋە لە بابەتە تىنەگەپىشتەۋەكان سەرمەنچام ھاندانە بىزۋانەن دروست دەپىت، بەمۇجۇرە نەكات بەمۇرۇدەۋاتو تىگەپىشتى بابەتەكانى دۋاتىرستان لە دەست دەپىت، مامۇستاگەش ناپازى دەكەنە قورسايىپەكى گەۋرەش لە ناۋ مىشكتاندا كەمدەكەنەۋەۋەمىشك ھىز لە حالەتى بۇشاۋى دەپىلەۋەۋە ھەمىشە

بەكەك لە باۋتەرىن كىشەكانى تاكەكان، نەبوۋى تەركىزە لە ناۋ پۇلو ھۆلەكانى خۇپىندەۋە دانىشتىو كۆبۈۋنەۋەۋە كۆنۇراسەكان، زۇر بەى كەسەكان لەگەل ئەۋەى بە ھەزىكى زۇرۋەۋە ئامادەى دانىشتن، يان كۆبۈۋنەۋەۋەكان دەپىنە گۈل لە ۋەكانى ۋەتارىپىز، يان مامۇستا دەگىرنەۋە داۋى چەند خولەكەك تەركىزىيان نامىنىتو كاتىك دېنە سەرخۇ ماۋىيەك تىپەپىۋەۋە ئەۋان لەۋ ماۋەدا لە شۋىنىكى تىردا دەخولانەۋە، رەنگە لە ماۋەى ۲ كاتۇمىر ئىۋە تەنھا بىتۋان ۴۰ خولەك بە تەركىزەۋە گۈل بگىرنەۋە ۸۰ خولەكەكەى تىر بە شىۋىيەكى بىرپىلاۋى لە ناۋ بىرۋەكەكانى خۇتاندا قال بىنەۋە، ئەگەر ئىۋە بىتۋان لەۋ دانىشتەدا زۇر بەى بابەتەكە ھىزىر، دەپىتە ھۇى رادەى كەمبۈۋنەۋەى چالاكى خۇپىنەن لە مالىۋە، بۇيە زۇر بەى كات لەم حالەتەنە بە خۇتانەۋە دەۋرۋەرتان دەلەن: چەند كاتۇمىرەك لە مالىۋە دەخۇپىنەۋە ۋانەكەپىش كەمىش دەخۇپىت كەچى نەردى لە مەن باشتە، بەلام دەپىت ئاگادارىن ماۋەى خۇپىنەن گىرەگە نىيە، بەلكو كاتى بەسوودو تەركىز گىرەگە، زۇر بەى بەشى ھىزىبون لە ناۋ پۇلەكانداپەۋە دەپىت بۇتان تاقى بوۋىتەۋە كە ھىزىبونى ئەۋ ۋانەى كە ئامادەنەبوون چەندە سەختە، لىرەدا گىرەگىرىن ئەۋ تاكتىكانە دەخەپىنەۋەۋە كە كارىگەرىيان ھەپە لەسەر مانەۋەى تەركىز لە ناۋ ھۆلۋ پۇلەكاندا:

زانبارىيە ھەلە كانت

راست بىكەرەو

ئالانى

ۋامرىيەكى كەم لە ۋەنگەكان جىيادەكانتەو، بەلام بە شىۋازى جوولەى كالتەجارى كىيەركىكارەكە ھاردەبىت.

۹- ميوە دواى خواردن بەسوودە:

ھەلەيە، خواردنى ميوە لە كۆتايى خواردندا ۋۇنى ئىتالين لە ناو دەبات، كە ۋۇنىكى سەرەكىيە بۇ تەواوكردى كىردارى ھەرسى نىشاستەمەنىيەكان، خواى گەرە دەفەر موۋىت: ﴿وَكَلْبَهُمْ يَمَّا يَنْتَرُونَ﴾ ۛ سورة الواقعة.

سەرەتا ئايەتە پىرۋزەكە بە ميوە دەستى پىكرەو، پاشان بە خواردن، ئەمەش ئىيجازىكى زانستى قورئانى پىرۋزە، لەبەرەنەو پىۋىستە چاۋدىرى ۋىساۋ بىنەماى خۇراك بىكرىت، لە خواردندا ھەرەكو يەككىلە ۋاۋىزكارانى بواری خۇراك دەلەت، خواردنى ميوە لە كۆتايى خواردندا دەچۈنرەت بە خواردنى ۋەر. ھەرەما ۋۇنامەى ئەھرام لە وتارىكىدا دەلەت، ميوە پىۋىستى بە ۋۇشنى ھىۋاش ھەيە بۇ گەدە، تا بەشىۋمەكى سىروشتى ھەرس بىيىت، بەلام كاتىك ميوە بە كۆشت دەكات لە نىۋ گەدەدا، دەگۈرەت بۇ ماددەيەكى كىۋىلى، كىردارى ھەرس گران دەكات، لە ھەمان كاتدا ميوەكە سوۋدەكانى بە ھەموو فېتامىنىيەكانەو ۋن دەبىت، كىردارى لىكچوۋاننى خۇراكى بۇ پىرۋتىن تىكەدەچىت. لە كۆتايىدا ئەو ۋاۋىزكارى بواری خواردن تەندىروستى گىشتى ۋەرگىرى جەستە، ئامۇزگاريمان دەكات كە لانى كەم سىن كاتىزىر دواى خواردن ميوە بىخۇين، يان كاتىزىرەك پىش خواردن، يا لەو ۋەمە خۇراكەدا تەنھا ميوە بىخۇين!

۵- گزۋگىي سىروشتى زىانى نىيە، ئەم بۇچوۋنەش ھەلەيە، ۋەنگە ۋۇرجار ئەم ۋەشەمان بىيىستىت، بەداخەو تەنانت ھەندىجار لە پىزىشكانى دەرمانسازەو دەبىستىت، دەلەت ئەم دەرمانە لە گزۋگىي سىروشتى پىكەتەو، ئەگەر سوۋدى نەبىت، دىنبايە كە ھىچ زىانىكى نىيە!

لە راستىدا ھەندىك گزۋگىي ۋەرەو، ھەندىك جۋرى دىكەى گزۋگىي دەبىتە ھۇى ھەسەسىت بۇ ھەندىك كەس!

ھەندىك گزۋگىي لە ماددەيەكى كىمىيى پىكەتەو، ھەرەكو دەرمانە كىمىيەكان، بەلام دەستىك نىيە، بەلگە سىروشتىيە!

۶- سابوۋن پاكىزەرمەو پاكەرەمەيە، ئەو بۇچوۋنە ھەلەيە، سابوۋنى ئاسايى پاكەرەمەيە، بەلام پاكىزەرمەو نىيە، واتە ناتوانىت مىكرۇبەكان لەناۋەرەت، ئىستا لە بازارەكاندا جۇرەما سابوۋن ھەيە كە ماددەى پاكىزەرمەو بە ۋىنەى دىتۋلۋ لاي بۇ تىدايە.

۷- ۋۇر خواردنى خواردەمەنى شىرىنو پىر شەكر، دەبىتە ھۇى نەخۇشى شەكرە، نەخۇشى شەكرە لە ئەنجامى تىكچوۋنى خانەكانى پەنكرىياسەمەيە، يان چالاك نەبوۋنى ۋۇرى دەرمانى مادەى ئەنسىۋلەن لە ناو لەشدا.

ھەرەما جەند ھۇكارىكى دىكەش ھەيە بۇ توۋشبوۋن بەو نەخۇشىيە، بۇ نەمۇنە بۇماۋىي، بەلام خواردنى شىرىنى لەو ھۇكارانە نىيە.

۸- گا بە بىنىنى ۋەنگى سوۋر ھار دەبىت، گا ۋەك ھەموو گىياندەرە شىرەرمەكانى دى ۋەنگى سوۋر ۋۇلەمىشى دەبىنەتۋ تەنھا

۱- ۋەھرى دوۋپىشك كوشندەيە، لە ۋوۋى زانستىيەو ئەم بۇچوۋنە دوۋرە لە راستىيەو، ۋۇرىك لە ئىمە لەو باۋەردايە كە پىۋەدانى دوۋپىشك كوشندەيە، لە راستىدا بەھىزىرەن ۋەھرىنى دوۋپىشك، مەۋفى ئاسايى ناكۆۋىت، بەلام ۋەنگە بىيىتە ھۇى مەردنى مەدالى شىرەخۇرە، يان كەسانى بەسالاچوۋ، ياخود ئەو كەسانەى كە نەخۇشى دىليان ھەيە، ئەگەر چارەسەرى پىۋىست ۋەرنەگىت.

۲- دواى ۋەمە خۇراكىكى چەور، پىۋىستە بىجۋنىت بۇ ھەرسىكردى خواردنەكە، ئەمەش بۇچوۋنىكى ھەلەيە، چۈنكە جۋلان دەبىتە ھۇى كەمىكرەمەى گەپىشتى خۇين بە كۈنەندامى ھەرس، سەرەنجام كىردارى ھەرس ھىۋاش دەكاتەو. بۇ نەمۇنە شىر، دواى خواردنى ۋەمەخۇراكىكى چەورو قورس، لە ۋۇر سىيەرى درەختىكىدا پىشۋو دەكات، ئەم ھەلەسوۋكەوتەش بۇماۋىي سىروشتىيە، واتە ئەمە راستە.

۳- شىر لە دارستاندا دەۋى، بەداخەو تەنانت لە قوتابخانەكانىدا ئەم قەسەپە دوۋبارە دەكرىتەو، لە راستىدا شىر لە ناۋچە گزۋگىيۋى دەشتەكاندا دەۋى، ھەرگىز لە دارستانە پانۋەرىنەكاندا ناتوانىت نىشتەجى بىت.

۴- پىشەلە ھەز بە خواردنى مىك دەكات، ئەم ۋەمەش لە راستىيەو دوۋرە، ھەرگىز پىشەلە مىك ناخوات، مەگەر ۋۇر ناچار بىت، بەلام دواى دەكەۋىت بە مەبەستى يارىكرەن ۋەسەرەردى كاتىكى خۇش لەگەلىدا، واتە كاتى پى بەسەر دەبات!

لېكىن بىدەپتەۋە، ۋەك ئەۋەى گومان دەپەيت كە دەپت خىزانە، پان كەسە خۇشەۋىستەكانت، پاخود ھاورىۋ دۇستەكانت، لەۋجۆرە كەسانە نەپىت كە تۆ لە بەسەرھاتەكاندا بىنىۋوتە، دۋاى ئەۋەى ناتۋانىت لېكەنەۋمىيەكى تەۋاۋ بىكەپت سەرەنجام ھىرشى گومان دەست پىدەكات، ئىدى كەسەكە بە گومانەكانى خۇيەۋە خىزانەكەى خۇى دەخاتە نىۋ كىشەۋە، ھاورىكانىش پەكەدى لە دەست دەمەن، چۈنكە بە ھۇى گومانەۋە داۋاى رۈۋنكرەنەۋەى لېدەكاتو بەرامبەرىش ھەست بە كەمى دەكاتو ۋادەزائىت مەمانەى پى نەماۋە. لىرەدا پەرچەكردارىك دىتە نارازە، ئەم لە پەى ئەۋ، ئەۋ لە پەى ئەم، گومانەكان ھىرشەكانىان ھراۋان دەكەن بۇ سەر ھەردوۋ لا، پاشان لېكترازان دروست دەپت، ئەمە ھەموۋ ناۋەرۋكەكە نىيە كە دەموپست بېخەمە ۋو، بەلكو بەشەك بوۋ لەۋ ۋوداۋانەى كە بە ھۇى گومانەۋە سەرچاۋە دەگەن.

ئەگەر كەسەك ھىچ ۋوداۋەك نەپىست، لە مائەۋەش نەپەتە دەر، لە ھىچ شەكىكى دۇنيا ئاگا دار نەپىت، ئايا

نىۋان ھەرتاكىكەمان ۋۇزانە چەندەن گومان زاۋزى دەكات، ئەۋەى نىۋى دەخاتەۋە، بۇ نىۋى بىرۋكەكان، ھەر ۋۇزەۋ بە جۆرىك گومانىكى نىۋى دىتە زىانمانەۋە، چەند كەس بىناسىتو چەند ناسراۋ بىت، زىاتەر كەسەكى گوماناۋى دەپت، ھەرچەند كەسەك بىت ھاورىۋ زۆرۈ تىكەلاۋى زۆرت ھەپىت لەكەل تاكەكان، گومانەكانت زىاتەر دەپت. بە پىچەۋانەشەۋە ھەرچەند كەسەكى كەم گەرۋك دوۋرە پەرەز بىت، كەمتر دوۋچارى گومان دەپت.

ئەمەش لە كاتىكەپە، ئەۋ كەسانەى زۆر لە نىۋى نەپىيەكانى خەلكىدا پىاسە دەكەنۋ نەپىنى زۆرىان ھەلگرتوۋە، توۋشى شۇكى تاپىمەت دەپ، سەبارەت بە خۇپىندەۋەى كەسەپەتپەكان، لەكەل تىكەل بوۋنىان بە چەندەھا كىشەۋ پىشەھاتەكانى دۇنياۋ بوۋنى گەپەنەرى راستەۋخۇۋ ئاگانامەكانۋ تىكەلاۋبوۋن لە ۋوداۋى زىندوۋدا ۋا دەكات بىر بىكەپتەۋە كە ھەموۋمان مەۋفەنۋ ئەگەرى ئەۋە ھەۋە ھەپە كە ھەلخەلەتتىن، لەمەشەۋە دەگەپتە چەند پەرسىارىك كە ناتۋانىت

ۋەك لە بەشى پەكەمدا باسەمان كەرد، گومان ئەۋ ھىرشە تۈندەپە، كە لە لاپەن ھەستەۋە پارگاۋى دەپت، پاشانىش بۇ دەرپەنەكانمان، ئەگەرچى ۋەك خۇى ناتۋانىن ھەموۋ پىشەكانى ھەلېكۋلېنۋ سەرى ھەموۋ پىكەتەكانى بۇ لېكەنەۋمەكانمان بورۋىتىن، بەلام دەتۋانم بلىم، تۋانىۋمانە لەۋە تىكەپەن كە گومان جىيە؟ چى لى دەكەۋتەۋە؟ ھۆكارگەلەك ھەن كە شاراۋمۋ دەستىان ھەپە لە دروستكرەنى ئەۋ ھىرشانە، بۇ سەرلېكەنەۋمەكانمان، ئىمەش ھەستىان پىنكەپەن، پان ئەگەر ھەستىشيان پى بىكەپەن، ناتۋانىن بەرىان پىبگەپەن، ۋەك ئەۋەى ھەموۋ زىانت لەكەل كەسەك بىت، دۋاىى بە ھەموۋ مەمانەۋە گومانى لېكەپەت، ۋاتا لەبەر زۆر بوۋنۋ كەلەكەبوۋنى مەمانەكان، گومانىك سەرھەلېداۋ بىتخاتە ژىر لېكەنەۋەى خرابۋ گوماناۋى، لە كاتىكەش نەتۋانى پىشتىگىرى لە ھىچ بىرۋكەپەكت بىكەپەت، بۇئەۋەى گومانەكانت بىرۋەتەۋە. ئەمە ئەۋ جەنگە تۈۋندەپە كە زىانى زۆرىكەمانى خستۋتە مەترسىيەۋە. لە

پەرىمان غەمگىن

گومانىپەردەن

بەشى دوۋەم

شان

قىرى كىردىم

لەيەر رووناكى مۆمىكىدا، زۇر باشترو
پىژدارانە ترە، لە ژيان بە بىڭ ويژدان لەيەر
چىراخانى كۆشكۈ تەلارە بەرزەكاندا!

ژيان قىرى كىردىم: جوانى، بەيىڭ ئاكارو
رەۋىشتى بەرزو جوان، ۋەكو گۈلى بىڭ بۇن
ۋايە!

ژيان قىرى كىردىم: نە لە خۇشەۋىستى و
نە لە پىقو كىنەدا زىادەمەۋىيى نەكەم، پەنگە
پۇۋىك داپىت ئەۋ ھاورىيەى ئەمىرۇ زۇر
خۇشت دەۋىت، بېيىتە ئاخەزەت، لەۋانەشە
ئەۋ كەسەى ئەمىرۇ زۇر پەقت لىيە، بېيىتە
دۆستە!

ژيان قىرى كىردىم: مەۋف نازانېت ژيان
چەندە كورە، مەگەر ئەۋ كاتە نەبىت كە لە
سەرمەركىدا!

ژيان قىرى كىردىم: ئەگەر بۇ چارىكىش
بېت لە تەمەندە سەردانى زىندانو
زىندانىيەكان بىكەم، بۇنەۋى قەدرى
نەمەتى نازادىكو سەربەستى بزانم، ھەرۋەھا
سالانە چارىك سەردانى دادگا بىكەم، بۇنەۋى
قەدرى ئاكارو رەۋىشتى جوان بزانم، ھەموو
مانگىگ سەردانى نەخۇشخانە بىكەم،
بۇنەۋى قەدرى لەشساغىو تەندروستى
بزانم، ھەفتانە سەردانى باخچەيەك بىكەم،
بۇنەۋى قەدرى جوانىو پاراۋەمىي سىروشت
بزانم، پۇۋى چارىكىش سەردانى كىتېبخانە
بىكەم، تا قەدرى زېرىو دانايى بزانم!

ژيان قىرى كىردىم: سەركەۋتوۋەكان، ئەۋ
كەسانەن كە دەۋان ھەلەكان بىقۇزنامە!

ژيان قىرى كىردىم: ئاۋى زۇرو بەخۇر،
ھەرگىز بۇ دواۋە ئاگەپىتەۋە.

ژيان قىرى كىردىم: مەۋف بەيىڭ ئاكارى
جوان، ۋەكو دەرەخت ۋايە بەيىڭ گەلا، نە
پەنگى ھەيە نە بۇنى ھەيە نە تام!

ژيان قىرى كىردىم: مەۋف بەيىڭ ھىۋاۋاۋا،
ۋەكو جەستەمەكى بىڭ گىيان ۋايە، ئەۋ ھىۋاۋا
ئاۋاتەش، كە مەۋف كارناكات بۇ بەدەپىنەنى،
ۋەكو ئەۋ خۇنچەيە ۋايە كە دەۋىرەت، پېش
ئەۋە مەۋف چىزى لېيىنەت.

ژيان قىرى كىردىم: تەنەنت لەگەل
دوۋمەكەشەدا راستگۇبم!

ژيان قىرى كىردىم: تالېش بە شىيرىن
بېيىم!

ژيان قىرى كىردىم: پېۋىستە چاك بىم
لەگەل ئەۋ كەسانەشەدا كە خراپەن لەگەلەدا!
ژيان قىرى كىردىم: بە زۇرى ئەۋ
كەسانەمان خۇشەۋىت كە لېمانەۋە دوورن!
ژيان قىرى كىردىم: مەۋفى زىر كەم
قەسە دەكات، كاتىكىش قەسە دەكات، راستى
دەپىكىت!

ژيان قىرى كىردىم: مەۋفى نازادو
سەربەست، گەر پەزى خۇى نەگرت، دەپىتە
كۆيەۋ بەندەى كەسانى دى!

ژيان قىرى كىردىم: رووخسارى
زەردەخەناۋىو رووخۇشى، كىلىلى ھەموو
دەپىكە!

ژيان قىرى كىردىم: زىادەمەۋىيى كىردن لە
سۈبەتو گالەۋە گەپدا، دەپىتە ھۇى لە
دەستدانى پەزى خاۋەنەكەى!

ژيان قىرى كىردىم: مامەلەى جوانو
چاكو رەقتارى جوان، دەرمانى ھەموو پىقو
كىنەكە!

ژيان قىرى كىردىم: دلو سەنەم پاك
بىكەمەۋە بەرامبەر بە كەسانى دەۋىرەم،
بۇنەۋى بەرەمەكەى لە دىناۋ دواۋۇدا
بدوورمەۋە!

ژيان قىرى كىردىم: نەپىيەكانت، دىلو
بەندەى خۇتن، ئاگاداربە لاي ھىچ كەس
نەپاندركىنەت، چۈنكە ئەۋ كات تۇ دەپىتە
دىلو بەندەى نەپىيەكانت!

ژيان قىرى كىردىم: ھەرگىز تەف نەكەمە
ھىچ بىرىكەۋە، چۈنكە پۇۋىك دادپەت ئاۋى
لېيخۇمەۋە!

ژيان قىرى كىردىم: كاتەكانى خۇم بە
فېرۇ نەدەم، لەگەل كەسكىدا كە ناپەۋىت
قەسە لەگەلدا بىكات، ھەرۋەھا قەشەش نەكەم
لەگەل كەسكىدا، كە گۈپەكانى داخستوۋە!

ژيان قىرى كىردىم: ژيان بە ويژدانەۋە

دەكرىت ئەۋ كەسە كەسكى گومانىۋى
بېت؟

لە ۋەلامدا دەلېين: ناتوانىن بلىين
گومانىكى لە دالدا چىگىر نىيە، چۈنكە
ھەر كەس ھەستى ھەبىت ناماۋى گومان
بەردىشى دەپىت، بەلام دەۋان بلىين،
كەمترىن گومان لە خۇى ھەلدەكرىت،
چۈنكە تاكە ھۆكارى گومانىردن ئەۋ
ژىنگە كۆمەلەپەتتەيە كە تاپدا
دەخولېنەۋە، ھەرچەندىك ژىنگەيەكى
پېس بېت، بە رووداۋى لەۋ بابەتە
كارىگەرى زىاتارى دەپىت بۇ دەۋىرەم،
مەن رەخنە لە ھەموو ئەۋ كەنلانە
دەكرىت كە بەرنامەى لەۋ شىۋەيە پەخش
دەكەن، بۇ نەۋنە لەگەل پەزىم ھىندىك
كەنال ھەلدەستىن بە دروستكرىنى
سىنارىۋو لەم پىگاپەشەۋە ناۋى دەنن
رووداۋى راستەفەنە، ھۆكەمەتەش لىي
بېدەنگە، دواۋى داپەزاندىنى رووداۋە
شىۋىنراۋەكە، چەندىن گومان بۇ بېنەر
جى دەپىتە، دواۋى ئەمە، دەپىتە
ھۇى ئەۋەى خىزانەكان خىزانىكى
گومانىۋى بىن بەرامبەر بە يەك، لە
پال ئەۋەى خىزانى يەك ھەلۋىستى،
برا گومان لە خوشكى دەكات، برادەر
لە ھاورىكەى ۋاۋك لە كورۇ كچەكانى،
مامەلەجى لە مامەلەكانى، ھەموو ئەۋ
گومانانە ۋا دەكەن كىشەكان پەلەكىش
بىن ۋاۋبارەبىنەۋە، ئەگەر بېتو ئەۋ
رووداۋانە بەراستىو درۋىۋە پەخش
نەكرىن بۇ بېنەر، زۇر نەزىنى ترە، بۇ
دوورخستەۋەى گومان لە ھەموومان.

بۇجى دەلېن: ئىستى سىقەۋە مەمانە
بە يەكتر نەماۋە؟ لە كۇندا سىقەۋە
مەمانە بە يەكدى زۇر بوو؟

لە ۋەلامدا دەلېين: ھەموو
ئەۋەى باسما كىرد دەستىان ھەيە
لە نەمانى مەمانە بە يەكتر، چاران
تەكەلۋجىا لەۋپەرى دواۋە لە
ئېمەدەگوزمرا، ئىستى زۇر جىاۋازە،
ھەموومانى نوقمى نەھامەتتەيەكانى
كىردوۋە، چۈنكە زۇر بە ناپىكى ئەۋ
تەكەلۋجىايانە بەكاردەھىنن، كە
ئاۋيانراۋە تەكەلۋجىاي سەردەم، لە
ھەمان كاتدا چۆرى بەكارھىنراۋەكان
لە لاي ئېمە لەۋپەرى پىشلىكارىيەۋە
خۇى دەپىنەتەۋە، ھەموو ئەۋ
ھۆكارانەش ۋادەكەن، ھەرچى سىقەيە
بەردە كەمترىن خال بېۋا، لە پالېيەۋە
گومانەكان لە لوتكە دابن!

پەيوەندىمە مىمانە لام مىندال

شاھزادە غولمىنجان خوجىيېنى

ئەمەلىيەتتە، بەشەش بەردىمىم ھىۋا
ئارمىۋىيەكى بۇ دىيارى دەمەيت، چۈنكى
سەرەتا خىزانەكان دەستىيان ھەمە لە
ھىۋا ئارمىۋى مىندال، ۋەك زەمىيەك
رادىت جى لەگەل خاكەمەي گونچاۋە بۇ
چاندن، پاخود كاتىك يارى دەكەن پىكەۋە
سەرەتا كۆتايى يارى بۇ دىيارى بىكە
پاشان لە كۆتايىدا خۇت بچووك بىكەۋە
چاۋمەكانت بىرە چاۋە پىرئومىدەمەي
پىيى بىلى؛ كاتىك بە تەنھاي ھەمىشە
بارى خۇشەيەكانى ئىۋانمانت بىرپىت
كە گەۋرە بۈۋىت ئەم رۆزە خۇشانەت لە
پاد بىت، ئەمە ۋادەكات گىرنگى بدات بە
بىرەۋى رۆزە خۇشەكانى.

* بۇنەكانى مىندالەكەت لە پاد
بىت، بەلام سالانە جىۋاۋى تىدا دروست
بىكە، دىۋانىت سالانە لە برى ھەمە
ئەم زىادەۋىيەكى لە ئاھەنگى لە
دايىكۈۋىدا دەكرىت، دىۋانىت ھەر
سالەم پىشنىارنىكى بىر بىدەيت. بۇ نەۋىنە
دىۋانىت باخچەيەكى بۇ ئامادە بىكەيت،

تايىبەتمەندىيەكانى ئەم قۇناغە لەمەرچاۋ
بىكرىت، بەلام ھەندىجار خىزان چەند
تايىبەتمەندىيەكى مىندالى يەكەم
دەخۋىتتەۋە، ئەۋىندىش ھى دوۋەم، كە
ھىشتا لە باخچەيە، بە بىۋىۋى ئەۋەي
نايەۋىت جىۋاۋى بىكات، ھەۋل بىرپىت
قەنەمەت بە مىندالى دوۋەم بىكرىت كە
ئەم دەچىتە قۇتابخانە، ھىۋايەكىشى بىر
بىدەي، كە ئەۋىش ھەمان تايىبەتمەندى
دەبىت كاتىك دەچىتە قۇتابخانە، تا
مىندالى يەكەمىش مىمانە لە دەست
نەدات.

* ھەۋلىدە كە ھەرخۇتو مىندالەكەت
دەبىت خۇشەكانى بىكە لە ئومىدى
گەۋرەۋىۋى، چۈنكى ئەۋان ھەمىشە
جەز دەكەن گەۋرەۋىۋى پاشان پىيى بىلى
تۇ ئومىدو ھىۋا مىنىت، تۇ خۇشەۋىستى
مىنىت، كارىگەرى زۇر باشى دەبىت لەسەر
پەيۋەندى مىمانە مىندال، پاشان
ھەندىك لەم شتانەي لەمەردەستاندايە
بەلپىن بىدە كە لە گەۋرەۋىۋىدا بۇ

پەۋرەمەكرىنى مىندال دەبىت
گۇشەيەكى تايىبەت بىت لاي خىزانو
خۇ ئامادەكرىنى بۇ بىكرىت، مىندال
پىكەتەيەكى بىر لە رەھمەتەۋ لە لايەكى
تەرەۋە پەۋرەمەكرىنى ئەم رۆزگارەدا
يەكجار سەختو زەھمەتە، يەكەك لە
بىنەما سەۋەكىيەكانى تۋاناي قىرگىردن،
بىرپىيە لە خۇراگىرى نەرمۈنىيە،
تەنھا چەند پىشنىارنىك دەخەينە ۋوۋ بۇ
بەھىزكرىنى پەيۋەندى لەگەل مىندالو
دروستكرىنى مىمانە لە لاي، گەر كارىك
نەسپىرپىت، ناتۋانىت مىمانە بەدەست
بەھىرپىت، پىش مىمانەكە پىۋىستمان بە
پەيۋەندىيەكى زىندوۋ بەھىزە.

* ھەمىشە ۋىسقى لايەنى باشى
بايەتەكان بىكرىت بۇ مىندال، تا قەنەمەتى
لادروست بىت، باشتىرەن ھۇكار بۇ
قەنەمەت بىرپىيە لە بەكارھىنانى
جىگەرەۋە (بىدىل)، تايىبەتمەندى مىندال
زۇر گىرنگە، بۇ نەۋىنە مىندالى يەكەم
تازە چۈۋەتە قۇتابخانە بۈۋە، پىۋىستە

ياخود نەمامەكانى بەردەرگای مال بگريته ئەستۆ، ھەرسالەو نەمامىكى تيدا بېرۋىت، پاشان نيازى بى بەدە كە خۇى سەرپەرشتىياری کارمە بگريته دەست، بەلام بۇ پارىزگار يكردى ئەم کار، ھەول بەدە تەنھا پىنماي (نامازە بۇ جۈنپىيەتى کارمە) بەدە، نەك ھەرمانكردن بە کارمە، ياخود سالانە ئەو دەستكەوتانەى ھەيانە بەشىكى بۇ ھاوکاری مندالى ھەزارو كەمدەرەمەتو نەخۆشە درىزخايمەنەكان، تەرخان بکەن، ھەرودھا دەتوانيت بە پىى ورمزەكان خىزان پىكەو ھەر كەس بېريارى بەخشىنى ھەندى لە جلو بەرگى خۇى بداتو راستەوخۇ لە بەردەم كەنتۇردا كۆبىنەموو ھەر كەس نارەزووى چ جۆرە جلىكى ھەيە بېيەخشىت، يان ھەندى لە يارييەكانىو پاشان لەم چالاكپەيدا بەشدارى بە مندالەكەت بکەو پىكەو بېگەيەنە شوپىنى مەيەست..

بەخشىن وانەيمەكى زۆرگرنەگە، جا چ بەخشىنى مادى بىت، يان مەعنەوى، چونكە دەبىت ھەناعتى بەخشىن وەك ھەر بابەتلىكى تىرى پەرۋەردە ھەر لە مندالىيەو دەروست بگريته، چونكە ھەستىكە ناتوانرئە لە پىر بىتەدى، بەلكو دەبىت كارى لەسەر بگريته، ھەول بەرئەت جىاوازى رەگەزى مندال پەيپەو نەكرئەت لە رىكخستىو پاكراگرتنى مالو شوپىنى تاپەت كە ئەمەش خواستىكى ژىنگەيە. * ھەفتەى يەك رۆژ، مندالەكەت سەرپەشك بکە لە پۆشىنى جلو بەرگى، ئەمە وا لە مندال دەكات، قىرى سەلىقەى خۇگۇرپىنو پىكپۇشى بىت، ياخود ھەندى مندال بىزارن بە خەوى نىومەروان، بە تايپەتى لە ورمزى ھاويندا، دەتوانيت ھەفتەى يەك رۆژ سەرپەشكى بکەيت كە نەخەوئەت، نارەزوويەكى خۇى جىيەجى بكات، پىويستە مندالان جگە لە دىيارىكردى تەواوكردىنى ئەكادىمىيەكى دىيارىكرەو، بە بابەتلىكى تر شارمەزى لا دەروست بگريته، لىرەدا مندال تىدەكات نارەزووھەكانى دەخوئىرئەتەو گرنگى پىدەدريته. خويئەنەو بۇ مندال ھەول بەرئەت ھەمىشە لە كاتى خەوتندا، يان لە نىو پىخەفدا نەبىت، وەك بەرئەتلىك دەلئەت، (ئەو وا لە مندال دەكات، ھەر كات كىتپ بگريته بەدەستىيەو خەوى دىت)، ئەمەش لە داھاتوويەدا كىشەى بۇ دەروست دەكات، بە شدارىكردىنى مندال لە ژماردىنى شتىكى بەرجەستەيى بۇ

نەموونە كىسەيەك گۈز، يان دەروستكردىنى ملوانكەيەك بۇ خۇى، مندال لىرەدا قىرى نارامىو بەردەوامى دەبىت..

* ھەول بەدە سزاگان پووخسارى نەبىن، ھىندەش سزايەكى سەختى مەدە كە بەدريزى ژيانى بىرى نەجىتەو، ياخود يارييەك، يان ھەرشتىكى تىرى كە خۇشى دەوئەت، رەنگە لاى ئىمە سادەبىت، بەلام لاى مندال تايپەتەندى خۇى ھەيە، نازارى مەدە بە لە ناوچونى ئەو شتە، جارجارە لە ھەلەى مندال جاوپۇشى بگريته، واخۇت نىشان بەدەيت كە نەترانىو، يان شكاندىنى شتى ناومال، دەبىت قىرى بکەيت ئاگادارت بكاتەو كە شكاندوويەتى، بەلام بە بى سزا لىى خۇشە، ئەمە مندال وا لىدەكات ھەلە بوونى ھەيەو مەمانەى بە خىزان ھەيە، گەر بىگريتهتەو سزاش نادرئەت. زۆرچار دەمانەوئەت مندال گۈيرايەلىمان بكات، ئىمەش لە كەم نەزموونى خۇمان وادەزىن دەبىت ھەر نامۇزگارى بگريته، كە ھەندىچار لە زۆر نامۇزگارى كرىندا مندال لاسار دەبىت، دەلئەن، بە مندالەكە كەر فلان كار نەكەيت گۈيت دەبىر، ھەول بەدە سزاو كار بە يەكەو مەيەستەرو، سزا دوى نەكردىنى كار نامادە دىكرئەت، گەر سزايەك گۈنجاو بگريته، رەنگە كارمەش نەكاتو تۇش ناتوانيت ئەو سزا فورسەى بەدەيت لە پىناو ئەنجامدانى نىش وگارى مال، مندال سزا مەدەو مەرجى بى مەدە، بەلام دەتوانيت قىرى ھارىكارى بکەيت، چونكە مندال ناچار نىيە كار بۇ مال بكات، جا لە ناو، يان دەروەى مال بىت، بۇ يەك ھەلەش چەند سزايەكى مەدە، بۇ نەموونە مندال جۈيەن دەدات، پىتتاخۇشەو لىى تۈرە دەبىتو نازارى جەستەى دەدەيت، پاشان ناچارى دەكەيت نەگرىو نەجولئەت، لە سى جار زياتر ھەولبەدە ھەلەكە نەلئەتەو بە پوويەدا، ئەو دەتەوئەت نامازەى پى بەدە نەك ئەو دەتەوئەت.

ھەول بەدە ھىچ كات ناواناتۇرە لە ھىچ منداللىك نەنئەت، رەنگە مندالى يەكەم كەم دووبىتو مندالى دوووم پووخۇشەو قەسەخۇش بىت، ئەوا نامازە بەو مەدە كە مندالى يەكەم گىزەو مندالى دوووم چەنەباز، پىكەتەى خۇگونجاندىنى مندال جىاوازە، گەورەكان بىزاردەبىن كە مندالەكان قەسەيان پى بېر، بەلام جارلىك ھەقى پى بدو پووخسەت لە گەورەكان بخوازە لە پىناو گۈيگرتن لە مندالەكان، ياخود

زۆرچار بىزار دەبىن لە دەنگە دەنگيان، كە جى ئىمە ھاوادمەكەن بە سەريانداو دەنگ بەردەمگەيەنەو، لە پىناو پىدەنگى مندالدا دەتوانيت ئەو دەتەوئەت دەبىت لە پىشدا خۇت جىيەجى بکەيت، بە پىدەنگىو بە زمانو پوويەكى خۇشەو پى بلى دەتوانى بە دەنگى نەزم بدوئەى؟

* خالىكى زۆرگرنەتەر دەمەوئەت بە كورتى نامازەى پى بەدە، ئەو مندالانەى كە داپك، يان باوكيان نەماو، ياخود بە ھەر ھۆكاريكى تر جىابوونەتەو، دلىنام ئىمە بۇ يەكەميان بەزەيىمان ھەيە، بەلام بۇ دووەميان جۈرلىك نادروست لىيان دەروانين، كە ئەمەش بۇجۈونىكى ھەلەيە، چونكە مندال ھەرگىز دەستى نىيە لە بېريارى گەورەكاندا، دەبىت ئەو بەش بزانين كە ھىچ كات نابىت باگراوندى داپكو باوك بگىشىنەو بۇ مندال، دەبىت ھەول بەدەن وەك مندالى ناسايى رەقتارىان لەگەلدا بکەين، زۆرچار كەس وگارى دەروويەرى ئەم دووگەمەلە مندالە لە دلىسۇزىو خەمخۇريان بۇ ئەو مندالانە راستەوخۇ تەدەخولى پەرۋەردەى مندالەكە دەكەن، بەلام دەروسترو وايە دلىسۇزى خۇيان لە رپى بەخىوگەرەو، ئاگادارىكەيەنەو، تا ھاوسەنگى مندال نەشپوئەت، چونكە مندال تووشى شۆك دەبىت، لە واقىقىدا دەزى لە بىرى داپكىك چەند داپكىكى ھەيەو لە بىرى باوكلىك چەند باوكلىكى ھەيە، مندال ھەست دەكات سىنورەكانى تىكشكاو، بۇيە ھەندىچار ئەم مندالانە لە داھاتوودا كەمتر پەرۋەردەيان بىو ديارە، بەلام دەتوانرئەت بەشدارىيان پى بگريته لە خىرو خۇشى مندالەكانى تەرداو بەجاوئەى پىنومئەيدىشەو لەوان بېروانين، لە رپى دەستى خىرى خۇمانەو، (جوانترەن نەمۇنەش كاتلىك ئەبوتالپ ھەموو پەرۋەردەو قىركردنى پىغەمبەرى (درودى خەوى لىبىت) گرتە ئەستۆ، قورەيشىيەكان ھەر كارلىكان بە دل نەدەبوو، دەجۈونە لاى مامىو ماميان رادەسپارد، يان ھەرەك پىغەمبەر زەكرىا (سەلامى خەوى لىبىت) ھەموو پەرۋەردەو جاودىرى خاتوو مەرىمى گرتە ئەستۆ سەلامى خەوى لىبىت، گۈنجاوترە يەك كەس بەرپرسىياريەتتەيەكەى بگريته دەست، تا سىنورى خىزانى ئەو مندالە نەشپوئەت. ھىواى نەمۇيەكى دەروسترو پىر لە سەرۋەرى دىناو دىن، بۇ ھەموو لاپەك دەخووزىن.

ئەو سىفەتلىرى پىياۋ ھەز دەكات لە ھاسەرەكەيدا ھەيىت

ھاج پىيۇستەر، بەلام ئەمرىكىيەكان
لەبەرئەۋدى ھەموو شىتلىك بە پارمو سامان
لېكەمەنەۋە، سەبارت بە ئافرىت دەلېن؛
ئافرىتى پووخۇش، يەكسانە بە يەك
مىيۇن دۇلار، ئافرىتى جوان، يەكسانە بە
سئ مىيۇن دۇلار، ئافرىتى چاك، يەكسانە
بە ھەموو بودجەي ئەمرىكا!

۵- تەندروستو پووخۇش:

پىياۋ ھەز دەكات ھاسەرەكەي
خاۋنى ئەم سىفەتە بىت، چونكە
بەردەۋام بەختەۋمى شادمانى بە ژيانى
دەبەخشىت، لە خەمو پەژارە دوورى
دەختەۋە، خىزانى باش، ھاورئو ھاوکارو
دۆستو خۆشەۋىستى ھاسەرەكەيەتى،
ئافرىت دەتوانىت بە ئەرئىتى، پاخود
نەرئىتى كاريگەرى ھەيىت لەسەر مىزاجى
ھاسەرەكەي.

۶- شەرمى: شەرمىنى جوانى ئافرىتە،
ئافرىت بەبى ئەم سىفەتە دەبىتە كەسكى
نەخۋازراۋو ئاشىرىن، ھەرچەندە لە
شۆمو پووخسارىشدا جوان بىت، چونكە
ئەگەر ئافرىت خاۋنى ئەم سىفەتە،
ۋاتە شەرم نەبوو، ئەۋا بە كەسكى
بى چاۋمپروو خراپو زمان درىژ ۋەسەف
دەكرىت. ئەگەر مەۋف بە گشتى شەرمى
نەكرد، ئەۋا ئامادىيە ھەموو خراپەيەك
بكات.

۷- جوان كۆنگرەن: پىياۋ ھەز دەكات
ھاسەرەكەي بە باشى گۈيى بۇ بگرىت،

دروستى مەدالەكانىدا، يارمەتى دەدات...

۲- دىندار: بىگومان دىندارى يەكەمىن
گرنگرەن سىفەتە بۇ ھەردوۋلا، ھەرومكو
پىغەمبەر (سەلامى خوداى لىبىت)
دەفەرموۋىت:

(تنكج المرأة لأربع: لمالها ولحسبها
وجمالها ولدينها فاضطر بذات الدين تربت
يذاك).

ۋاتە: ئافرىتان بۇ چوار شت خوازبىنى
دەكرىن: لەبەر سەرومى سامان، بىنەمالەۋ
پەۋپەيە، جوانى، دىندارى پابەندىۋونى
بە ئايىنەۋە، با تۆ خوازبىنى كىرنەكەت
لەبەر دىندارى پابەندىۋونى بىت بە
ئايىنەۋە، دەستت دەجىت بەخۇلا، ۋاتە:
بەرمەكت بە سەردا دەپژىت!

لەبەرئەۋدى دىن، مەۋف بىنەد دەنئىت،
ھەموو خىرىتىكى تىدا كۆدەكاتەۋە، مەۋف
دەكاتە كەسكى ئاكار بەرزو رەۋش جوان،
دىندار ئەمىنۇ باۋمپېكرەۋە، پارىزەرى
مالو ئابرو مەدالى ھاسەرەكەيەتى، لە
كاتى بوونو نەبوۋنىدا.

۲- جوانى: ئاسايە گەر پىياۋ ھەزبكات
ھاسەرەكەي جوان بىت، بەلام جوانى
لاى ھەر پىياۋىك مانايەكى ھەيە، بە پىي
سروشتو ژىنگەي پىياۋەكە دەگۆرئىت!

۴- ھاسەرەي چاك: چاكى ھاسەر،
ۋشەيەكە بە ۋاتى كۆكەرمەۋى ھەموو
سىفەتە جوانو ئايابەكان دىت، چىنپىيەكان
دەلېن: ئافرىتى چاك بۇ پىياۋ، لە دەستو

لە ژمارى راپردوۋا باسماۋ لەو
سىفەتەنە كىر، كە ئافرىتان ھەزەكەن
لە ھاسەرەكانىدا ھەيىن، لەم ژمارىيەدا
باس لەو سىفەتەنە دەكەيىن كە پىياۋان
ھەزەكەن لە ھاسەرەكانىدا ھەيىت،
گەر ئافرىتو پىياۋ بىتوانن خۇيان بەم
سىفەتەنە پىرايىنەۋە، ئەۋا بىگومان
دەتوانن بىنە خىزانىكى بەختەۋمرو
شادمانو ئاسوۋدو بەسوود بۇ خۇيانو
مەدالەكانىيانو دەۋرۋەريان، بىم ھىۋايەي
بىتوانن خۇمان بە ھەموو ئەم سىفەتە
جوانانە پىرايىنەۋە..

۱- كۆپرايەلۋ نەرمو نىان لەگەل
ھاسەرەكەيدا، بەھىزو بە تۋانا لەگەل
كەسانى دىدا:

پىياۋ بە سروشتى خۇي ھەزەكات
ھاسەرەكەي كەسكى نەرمو نىان
گونچاۋو كۆپرايەل بىت لەگەلئىدا،
ھەرومە ھەزەكات ھاسەرەكەي تەنە
لەگەل ئەۋدا خاۋنى ئەم سىفەتەنە
بىت، لەگەل كەسانى دەۋرۋەردا كەسكى
بەھىزو بە تۋانا خاۋن كەسايەتتەيەكى
ناۋازە بىت، پىياۋ بەم سىفەتە زۆر شادمان
دەبىتو ھەست دەكات ھاسەرەكەي رىزى
لەدەگىرئىتو مافەكانى جىبەجى دەكاتو
كارۋىارەكانى بۇ ئاسان دەكات، چونكە ئەم
سىفەتە نىشانەي خۇشۋىستىنى ئافرىتە
بۇ ھاسەرەكەي، بە ھۇي بەھىزى
كەسايەتتەۋە لە پەرومردەكردىن جوانو

پەيغ

ئازاد مەيدان

- نىرخى وشە لە دەربىرىدايە

- نىرخى دەربىرىن لە راستگۇيىدايە

- نىرخى راستگۇيى لە دىلسۇزىدايە

- نىرخى دىلسۇزى لە بىرپاردايە

- بەھاي بىرپارىش لە كىرداردايە

- جوانى كىرارىش لە يىتەرانبەريدايە

ھەمىت، چونكى ئەم جۈرە ئافرىتە، ھەر رۇزۇم لە دەرگى ھالچىيەك دەدات بۇ بە دەستەيىنانو خۇشەويستىكرىن لاي ھاسەرەمكە، بەلام ئافرىتى ژىرو دانائو رۇشنىبىر، بە كىردەوى باشو رەقتارى جوانو ئاكارى بەرز، خۇشەويستى ھاسەرەمكە بە دەستەھىيىت، ھەمىشە ھەول دەدات لە ھاسەرەمكە تىيىگاتو ھەرگىز لە وتەكانى بىزار ناپىت.

۱۱- نۆيۈۈنەۋە: ئەگەر پىياو بىتاقەمتو ماندوو خەمبار بوو، ئەموا ھاسەرەمكە لىۋەى دوور نىيە، لەمبەرنەۋە بەردەموا جلوبەرگى نۆكۆ قىسەى خۇشۇ زانىبارى نۆيى پىدەمەخىت، پىياو ھاسەرەمكە ئاجارناكات كە ھەموو رۇزۇك رەۋكەشى نۆيى بىكاتەۋە، بەلكو رۇخو ھەستو دەرپىنەكانى پىۋىستى بە نۆيۈۈنەۋەى بەردەموا ھەمە، تا بىتوانىت بىيىتە خەمپەۋىنو پارمەتيدەرى ھاسەرەمكە، ھاۋكارى بىت بۇ چارەسەرگىرىن كىشەكانى، ئافرىتى چاك خەمۇ پەزارە لەسەر ھاسەرەمكە لادەبات، ئافرىتى خراپىش خەمى بۇ زىاد دىكات.

۱۲- سەرنجراكىش:

شىتەك كە ۋەسەف ئاكرىتو زۇر جىگەى بايەخە لە لاي پىياو، سەرنجراكىشانە، سەرنجراكىشان سىجرى كەسايەتى ھەر كەسەكە كە ھەموو مەسەقاتى رەۋخسارو رۇخو كۆمەلەيتىو رۇشنىبىرى تىدا كۆيۈۈمەۋە، سەرنجراكىشان شىتەكە لە تەمنا سىفاتىكى دىبارىكرادا خۇى نابىيىتەۋە، خۇشەويستى سىفەتەكە سەرنجى پىياو رادەكىشىت، ھەموو پىياۋك كىلىكى ھەمە كە دلى دىكاتەۋە، دەرگى ئەم دىلەش خۇشەويستىيە، ئافرىتىش لە ھەموو كەس بە تۈۋانائىرە بۇ كىردەۋەى دەرگارى دلى ھاسەرەمكە، ئەگەر لىتاتوۋىۋى زىرەكى خۇى بىخاتە كار.

لە كۆتايىدا دەلىن، ئافرىتى چاك، جوانە، پەرۋەردەكارو فىركارى مەندالەكانىيەتى، خىزمەتگوزارى ھاسەرەم نەۋەكانىيەتى، دايكىكى نەۋەنىۋەى بەسۇزو مەھرىبانە بۇ مەندالەكانى، سەرىپەرشىتارى مالىە، خۇشەويستى ھاسەرەمكەمەتى، دىلسۇزو بە ۋەفاۋ خەمخۇرى ئاپىندەى مەندالەكانىيەتى، ئەۋىندارى راستەقىنەى ھاسەرەمكەمەتى، بە كورتى ھاسەرەمكى نەۋەنىيە، دروستكارى مالىكە، كە لىۋان لىۋە لە خۇشەويستىو ئارامى بەختەۋەرىو ئاسۋودەى!

ھەرگىز قىسەكانى پىنەمىرەت، كاتىك قىسەى بۇ دىكات، خۇى بە شتى دىكەۋە سەرھال نەكات، بەلكو سەرنج بىداتە قىسەكانىو بە زەردەخەنەۋە گىرگىيەۋە بۇى پىروانىت، ۋەكۆ ئەۋەى كە ھاسەرەمكەى گىرگىرىنو باشترىنو جوانترىن كەسە بە لايەۋە.

۸- گىرگىدان بە ھاسەر:

پىياو ھەز دىكات ھاسەرەمكەى گىرگى پىدات، بە جۇرەك كە نە مەندالو نە ئىشۋىكارو نە كاروبارمەكانى نىۋمالو نە ھىچ شىتەكى دىكە، ۋاى لىتەكات ھاسەرەمكەى فەرامۇش بىكات، ئافرىتى چاك، پارىكىردىن دىلخۇشكرىن دلى ھاسەرەمكەى لە پىشىنەى كارەكانىدا دادەنىت.

۸- خۇپازاندەۋەى شۇخو شەنگى:

پىياو زۇر ھەز دىكات ھەمىشە ھاسەرەمكەى شۇخو شەنگو پاراۋە بىت، زۇر رەقى لە ئافرىتەكە كە تەمنا بۇ دەرەۋەى مال خۇى جوان دىكاتو لە بەردەم ھاسەرەمكەىدا خۇى فەرامۇش دىكاتو گۆى بە خۇى نادات، پىياو ھەز دىكات ھاسەرەمكەى جوانترىن پۇشاك بۇ مالىۋە لەمبەر بىكاتو بەردەموا لە نىۋمالدا گىرگى بە خۇپازاندەۋەى پاكو خاۋىنىو خۇبۇنخۇشكرىن بىدات.

نەك ۋەكۆ زۇرۇك لە ئافرىتانى ئەمپۇ، بۇ دەرەۋەى مال بە جۇرەما شىۋاز خۇيان دەرپازىنەۋەى لە مالىۋەۋەى بە تەۋاۋى خۇيان فەرامۇش دىكەن، لە راستىدا ئەمە سىفەتەكى زۇر نىگەتەفەۋەى پىياو پەكجار بىزارو ھەراسان دەمىت بە بوۋنى ئەم سىفەتە لە ھاسەرەمكەىدا!

۹- رىزگىرن لە كەسۋىكارى ھاسەر:

بە لاي پىياۋەۋە كەسۋىكارەكەى جىگەۋ مەنزىلى تايىبەتى ھەمە، ھەزەدىكات ھاسەرەمكەى رىزىان بىگىرتو خۇشى بوۋىن، ھاسەرى ژىر، بە رىزگىرن لە كەسۋىكارى ھاسەرەمكەى خۇشچالۋەشادمان دەمىت، چونكى ئەگەر كەسەكە لەگەل كەسۋىكارەكەى خۇى ھاسەرەمكەىدا چاك نەمىت، ئەموا بىگومان ئاتوانىت بۇ كەسانى دىش چاك بىت.

۱۰- ھۇشيارى:

پىياۋك نىيە لەم دىنپادە ئافرىتى نەزان بە چاك بىزانىت، مەگەر كەسانىكى دىگەمەن نەمىت، پىياۋى ژىر ئافرىتى رۇشنىبىرو ھۇشەمەند كە خاۋەنى ژىرىيەكى ئاۋازو دووربىنىيە ھەلەمبىرەت، پىياو ھەز بە ئافرىتەك ناكات كە بىروى بە خوراھاتو درۇۋ دەلەسە

بابە گیان

ھۆزان جەلیل ھەممە سەلىم

ئەگەر ئەومىيەك ھەلگىرى سىقاتى شەرەنگىزى كارى ناپەسەند بىت، ئەمما با ھەممو تاوانەكان ئەومىكان خاۋمنى ئەمىن، بەلكو بەشىكى زۆرى ئەم ھەلانى ئەومىكان دىمىكەن دەرھاۋىشتە ئەم پەرۋەردە ھەلانىيە كە لە باۋانەمە، يان دەورەبەرەم بە تىپەرپوۋنى كات بۆتە بەشىك لە كەسىتقان، ئىستا دىمىيەخشنەم، ئىمە ئەمە ئەمە باۋكانو داپكان مەندوۋىۋونو خەزمەتەكانتان بەرز دەرختىن، بۆ ھەمىشە شانازى دىمەكەن كە زۆرىيە تەمەنتان بەخشى بە پەرۋەردىمىكان ئىمە، بەلام كە ھاتىن بۆ ئەم ئىانە زەردەخەنەم پىكەنىنۇ گىخەم بىقەمان دىمەخشى، درۆۋ رىقو قىنمان ئەمەزنى، ئەماندەزنى رەۋىشتو ۋشە ناپەسەند چ واتايەكى ھەمە، بۆيە ھاورپىكانم ئەم جەند دىرەى دواتر دىمىتە مىۋانى چاۋەكانى ئىۋەى نازىز دەرەدە دلو راستى ئىانى ناخى خۇندىكارىكەم بوو كە دىرپايەك بوو لە رەۋىشت، زىرەكىو

مىۋى جى بىچىنىت ئەۋىش دىدوۋىتەمە. داپكانو باۋكانى نازىز. زۆر دىنىام كە ئەركى سەرشتانتان زۆر گەۋرىيە لە پەرۋەردىمىكانى ئەۋەكانتان، چۈنكە لە رۆۋگارىكە دىزىن ئەركەكان رۆۋ بە رۆۋ سەختىر دىمىت، ئەم سەختىيەش تەمىنا بە پەيداكردى خوارىنۇ پۇشتەكردى ئەومىكان نىيە، بەشىۋەمەك خوارىنۇ جىلۋىرگە گرانىبەھاكان تەمىنا ھۆكار بىت بۆ گەبىشتىن بەپايان، بەلكو ئەۋىش سەختىر پەرۋەردىمىكانى ئەلەلەيى كەسىتو زىرپىيەمە، گىرگە پىش ئەۋى گۆپىمان لە ناۋى باۋك بىت، با شارمىزى تەۋاۋمان ھەبىت بۆ ئەركو مافەكانمان، بەرامبەر مەندالەكانمان، چۈنكە چۈن بە ئەركى سەرشتان مەندالەكانمان دىزىن رىز لە باۋانىان بىگىن، بە ھەمان شىۋىش با دىك بىكەن كە مەندالەكانمان مافىان ھەمە بەسەر باۋانىانەمە لەلەيى بەخشىنى ھەستى خۇشەۋىشتىو بىناتانانىان بۆ كەسىتەيەكى سەركەۋتو.

خۋى گەۋرە لە سەرەتەى دروستىۋونى ئەم ئىانەمە مىۋى نىرو مى بەمەى ھىناۋە، بەم ئامانجەى ئەومىيەك بىخەنەمە كە بەردەۋامى بە ئىان بەخشىت، ئەم ئەۋانە دەرۋازىيەك بىن بۆ خۇشەختى خۇيانو داپكو باۋكو خانەۋادەم ئەم ئىنگەمەى ئىانى تىادا بەرئ دىمەك، دىنىام ھەمموۋمان كۆكىن ئەومىكان كاتىك دىمەنە جىراى خۇشەختىو كامەرانى كە داپكو باۋك بەشىۋەمەكى دروست ئەومىكانىان پەرۋەردە بىكەن، چۈنكە كاتىك مەندال دىتە ئەم ئىانەمە ۋەك پەرمەكى سىبى ۋايە، ھىچ سىفەتتىكى ناپەسەندەم نەخۋازراۋى لەسەر تۇمار نەكراۋە، ئەمە داپكو باۋكو مىۋەكانى ھاۋزىنىتى كام كىدارو كام سىفەت لە پەراۋى ھىزى مەندالەكان تۇمار دىمەك، با ھەمموۋمان دىنابىن جى بەخشىن بە پەراۋى ئەومىكان، لە داھاتوۋدا ئەۋىش دىمەخشنەم بە خۇيانو مىۋەقەيەتى، ۋەك لە كوردەۋارىدا ۋتراۋە

پەيامىك بۇ تۆ

سروش رەسول

- ھەركاتىك كە بېخەمو كېشە ژيانە
بەسەر بىرد، ئەمما بزانە كە لەم دېو
مالەكەتەمە ھەزەرىك ھەمە لە كېشەدەمە
خەمى ژەمە ناننى ئۆۋەردەمە.

- ھەركاتىك لە ماللىكى تەۋاۋو خانوۋىمەكى
خۇشدا ژيانە گۈزەرائەت بەسەر بىرد، ئەمما
بزانە رەشەبەمە ھەمە لە شوشە پەنجەرە
شكۈمەكەنى ماللىك دەمەتو خۇشە ناسوۋەمەكى
ژيانەنى بىردەمە.

- ھەركاتىك دىلت خۇشەبو، لە خۇشەدا
بوۋىتو ناسوۋەمە، ئەمما بزانە كە كەسەك
ھەمە لە ناخۇشەتەن سەمەتەمەكەنى ژيانەدا
دەمە.

- ھەركاتىك كە بېداۋىستە كەلۈپەلىكى
گەنەبەمە بە نەرخەت كەرى، ئەمما بزانە
كەسەكە ھەمە لە دەمەت كېرەنە بەتالو
خالىيەكە دىمەنەنەت.

- ھەركاتىك تۆ لەشەمە تەندەروست
بوۋىت، ئەمما بزانە كەسەكە ھەمە نەخۇشە
پەككەمەمە بى ھاۋەمە غەرىبەن.

- ھەركاتىك گەنەچەك بوۋىت لەسەر
مۇنەلە بە ئارمەۋى خۇت ژيانە بە پەكەر،
بزانە لە دۋى تۆۋە گەنەچەك ھەزە ھەمە
بە ئارمەۋى ژيانە نەتەنەت بىزى، نەك بە
ئارمەۋى خۇت.

- ھەركاتىك ژيانە دۋىتە زۇر
خۇشەبەستو زۇر پەيۋەست بوۋىت بېيەمە،
ئەمما بزانە مەنەك ھەمە سەمەتەمەكەنى
دەتەنەتە ئەم دېو دۋىتە.

- ھەركاتىك كە مەنەت بېرەمەمە،
ئەمما بزانە كە بەدەنەنەنەكە گەمە ھەمە
خەۋەنى زەمە ناسەمەكە گەمەمەمە
دروستەدەمە تۆ ھەنەمە بوۋىت
پەچەكە پەيەخەشەمە پۇتەك ئەم پۇتەك
لەدەنەتەمە.

- ھەركاتىك ھەستە بە ھەمەكە
لەم شەنە كەرد، ئەمما پەيۋەستە لەسەر،
سەمەگەزەرى خەۋە گەمەمە بېتە دىك بە
نەزە نەمەتەكەنى ۋ ھەستە بە مەزەنى
بەخەشەمە پەمەمەگە بىكەت.

نازارو نەپەكەنەت بۇ زەدەكەدە.
بەبەگەنە، ھەزەم دەمەكە نەۋىنى مە
تۆ بى پەردەمەمە، نەك نەۋەنەمە پەنەنە
نەزە ناسەمە بوۋە.

بەبەگەنە، ھەزەم دەمەكە تۆۋى گەلە
لە ناخەدا بېجەنەدە، بۇنەمە نەپەكەنى
خۇشەمەستە گەمە بىكەدە.

بەبەگەنە، ھەزەم دەمەكە لەگەل
بەخەشەنە شەپەنە بەرەت بە مەنەنە،
شەپەنە خۇشەمەستە لېۋەردەمە ۋ
سۆزەت بە مەنەكەنەت بەخەشە.

بەبەگەنە، ھەزەم دەمەكە بۇ تەنە
جەنەكە لە پەكەنى خۇشەنەكە، پەنە زەنەكە،
ۋەك ھاۋەنە دەمەت لەسەرەنە بوۋىنەمە
بە نەۋەكەزەنە شەپەنە جەنەكە تەپەمە
بە ۋە نەزەمەكە بېنە، نەك ھەمە ئەم
سەمەنە پەكەنى خۇشەنەكە، پەنە زەنەكە
مەنە نەزەنەمە.

بەبەگەنە، ھەزەم دەمەكە لە پەكەنى
پەكەكە بەدە بىكەدە، ۋەك بېكەنەمەكە
سەۋەت لى نەكەدە، دەمەت بەكەشەمە
ئەم لۋەت مەكە بىكەدەمە، بۇنە بەرەكەنەت
بەرەكى مەنە بىكەتە، خۇتو تۆۋى جەلە
كەرت، جەلە بەرەكى مەنە داپەشەمە، تە
ھەستە بە مەنەبوۋىنە تۆ بىكەدە.

بەبەگەنە، ھەزەم دەمەكە بەرەمە
كەمەكەنە لەسەر مەزە قەمەر خەمە
نەكەدە، لە پەنەنە مەنەكەنەتە سەمەنە
بىكەدە.

بەبەگەنە، ھەزەم دەمەكە بە دۋەكەلە
جەمەكەنە مەكەتە تەپەكە نەكەدە،
بەكە بە پەدە خەۋە پەكەنە مەكەتە
پەبىكەدە.

بەبەگەنە، ھەزەم دەمەكە پەبەمە
بوۋىتە تە بە ۋەمە نەمەگەنەكەنەت
پەكەنى رەستە ژيانە نەسەتە بىكەدە.

بەبەگەنە، ھەزەم دەمەكە لە نەمەكە
دەمەمە زەنەكە ھاۋەسەمە، پەكەمە
كەس بوۋىتە، ئەمەندە خۇشە بوۋىتەتە
لە تۆ خۇشەمەستە بەدە نەكەدە.

بەبەگەنە، ھەزەم دەمەكە لەگەل شەپە
باۋەك، ۋەك شەپەنە قەمەدە بوۋەمە، نەك
بە بېستەنە لە دەستە ھەلەنەمە.

بەبەگەنە، لە كۆتەپەدە لېمە بېرەمە
ۋەشە زەمەكەنە، بۇ سەتەكەشە نەتەنەمە
پەۋى تۆدە بېرەكەنە، جەنەكە تۆ ئەمەندە
بەزەتە ۋەك مەنەنە، نەمەكە لە ھەمەمە
مەلە كەجەمە كۆنەكە ھەمە بەبەگەنە،
نەمە نەكە پەشە ئەمە جەنەنەشە بېنە،
ھەمە پەلە تۆپەنە تۆشە ھەمە بەبەگەنە.

كەسەتە بەرەمە سەمەكەتە، سەمەمە
ئەمە مەمەتە خۇشەكەبەمەنە لە ھەمەنە
كەتەشە دۋە ھاۋەنە دۋەسەمە رەستەمەنە
پەكەنى بوۋىنە، پەمەبەكەنە نەزەمەكەنى
ئەمەندە كەمەبەمە بە گەنەمە زەنە
رەستەمەكەنى ژيانە خۇشەكەمە
بەكەمەمە كە ھەمەشە تە مەنەنە لەگەل
ئەمە ۋەشەمە ھەمەمە پۇزەمەمەنەنە، بەمە
ھەمەمە بۇ ھەمەمە باۋەكە بەمەزەمەكەنە
ئەمەنە ھاۋەنەنە بېنە ھەلەكە ۋەشە
باۋەك، بېتە سەمەمەنەنە.

بەبەگەنە، ھەزەم دەمەكە پەشە ئەمە
ھەمەمە بېستەنە ھەمەمە لى تۆ بوۋەمە،
ھەمەمە كەتە ھەزەم دەمەكە لەگەل نەۋەمە
خۇشە شەكەمە جەستەمە ۋەكەمە
پە خەۋەنە، بەمەكە لېۋەنەتە بە مەنە
بەخەشە.

بەبەگەنە، ھەزەم دەمەكە لە پە
شەمەمە شەۋەنە ھاۋەنە پەزەمە بە
جەمەمە خەۋەنە، بە گەنەكەنە تۆ تەپە
بوۋەمە، جەنەنە تەپەلە خەۋەنەتە بېنەتە
بېنە، تە مەشە بۇ ئەمەدە لە پەشەنەكە
دەمە ھەمە بەرەتە.

بەبەگەنە، ھەزەم دەمەكە نەۋەنەمە، ۋەك
دۋەرى نەۋەنە باۋەكە ھاۋەنە نەۋەمە،
ھەمەمە كەتە ۋەك شەپەكەنە دەمەدە
لە مەنە بوۋىنەمە بۇ سەتەكەشە لېتە دۋەرى
نەۋەمە.

بەبەگەنە، ھەزەم دەمەكە بەمە تەسە
تەۋەنە، پەزەمە بەرەتەمە ھاۋەنە بوۋەمە،
لە پەشە شەمەمە رەكەنە لېتە، خۇشەمە
بوۋىتەتە.

بەبەگەنە، ھەزەم دەمەكە ۋەك ھاۋەنەكەنە
بوۋەمە، كە ھاۋەنەمە لەگەل باۋەكەنە،
نەك ۋەك پەشە گەمە بوۋىنە.

بەبەگەنە، ھەزەم دەمەكە لە كۆۋەنەمە
باۋەكەنە ھاۋەنەنە باۋەكەنە ھاۋەنەكەنە
بوۋىتە، نەك كەسەمەكە تۆ لە
ھەمەمە كۆۋەنەمەكەنە بېنەنە خۇشە مەشە
بىكەدە.

بەبەگەنە، ھەزەم دەمەكە بە ھەنەمە
پەكە بە پەكە تەپە دەمە نەشەنەمە،
نەك بە گەنە ھەنەمە تەپەكەنە دەمە
پەنەنە لى پەشەكە بىكەدە.

بەبەگەنە، ھەزەم دەمەكە لەمە دەمە
بوۋىتە، لەگەل نەزەمەتەمەكەنە ژيانەدا
ھاۋەنەمە بوۋىتە، خەمەمەكە پەمەنەمە
خەمەمەمە بوۋىتە.

بەبەگەنە، ھەزەم دەمەكە پۇتەكە لە
دەمەكە خەمەكەنەتە بەدە، نەك خەمە

یادگارییە دووبارەکان

بوو، کاتێک ھۆکارمکەیم لە خانمی فەھیمی پرسى، ناھێکى ھەلکێشاو وتى: (سالانێک لەمەوپێش کە منو سێ خوشکو براگەم ھێشتا لەسەر مائ بووین، باوکم دواى مردنى دایکمان بریاریدا ۆن بێنیت، بەلام نێمە ھەرچوارمان بەھەر شێوازوو پێگایەک یوو نەمان ھێشت ۆن بێنیتو باوکیشم تەنھا لەبەر خاترى نێمە ۆنى نەھێتا، دواى چەند سالێک کە نێمە دانە دانە زەماوندمان کردو مائمان پێکەوونا، باوکمان بە تەنھا ماپەو، تەمەنیشی ئەوێندە گەورەبوو یوو کە ئیتەر نەیدەتوانی ۆن بێنیت، لەبەر ئەوە ئەواوى سال لە مائەکەیدا بە تەنھایە ھەر جارو من، یان براو خوشکەکانم، دەپەینە مائى خۆمان تا خەفەت نەخوات، بەلام راستییەکە ئەوێبە کە نێمە سەتەمان لەو کرد، ئێستاش کە ئەوە دەزانین جگە لە سزای وێژدانو خەفەت خواردن ھیچمان پێناکرێت...)

ئەو پۆژە خۆم لە ھالێ کەسایەتى مامۆستاگەیدا بێنى، ئەوێندە رەق لە خۆم بوو کە مانگیگ دواتر دواى کۆتایى ھاتنى تافیکردنەھۆکانى سالى کۆتاییم، ئەمجارە خۆم دەست بەکاربوومو پۆیشتم بۆ لای پورەکانم تا پێگى لە ئایندەى تالى باوکم لە داھاتوودا بکەم.

دۆزینەوى ۆنێک کە لەگەڵ تەمەنو ۆیانى باوکمدا گونجاوبێت زۆر ھۆرس نەبوو، بەلام باوکم زۆر پارابوو، تا ئەوى کە سەرنەجام (نوشین) کە پەکیک لە ھاوڕێکانى سەردەمى خۆیندەگارى پورە بچووکەکەم بوو، لەگەڵ باوکیشمدا پەکتریان دەناسى، بە گونجاو زانیو ھاتوچۆکان دەستى پێکرد، کێشەى پەکەمو گرتگتەر لە ھەمووى رازیکردنى نوشین بوو، ھەلەبەت ئەو ھیچ کێشەپەکی لەگەڵ باوکمدا نەبوو، چونکە لە ئارامى راستگۆیى باوکم ئاگادار بوو، بەلام نیکەرانى ئەو ۆنە سىو

نەمايشێک سازکرد تا سەرنجى باوکم بە جۆرێک رابکێشتم کە بۆ ھەمیشە ۆنھێنان لە مێشکى دەریکات، راکردن لە مائ، ئەویش لە بەیانى تا شەمو بەجێھێشتنى پاداشتێک بۆ باوکم کە تیايدا نوسیویوم کە زەماوندی باوکم ھۆکارى راکردنەکەمە، بە جۆرێک کارىگەرى لەسەر باوکم دروستکردیوو کە دواى گەرانەووم بۆ مائەو باوکم بۆ ھەمیشە ۆنھێنانى لە مێشکى دەریکرد، بیرم چوو ئەوە بایم کە ئەو پۆژە لە راستیدا رام نەکرد، بەلکو نزیکەى دە کاتژمێر لە ھەورەبانەکەدا خۆم شارەببووم، تا تەنھا باوکمو پورەکانم بترسێنم، من ئەم رازەم ھەرگیز بە ھیچ کەس نەوت، بەلام ھەموویم لە دەفتەرى پادگارییەکانمدا کە لە ۆن سالییەو ئەواوى رۆوداوو گرتەگەکانى ۆیانم تیدا نوسیوو.

ھۆکارى رازى نەبوونەکەشم ئەو بێرکردنەو خراپەنەبوو کە بەرامبەر بە باوەژن ھەمبوو، کە دەوترێ باوەژن خراپەو... تەنانت ئەگەر ئەوى باوکم لە باشەکانیش بووایە ھەر دەبوو ھۆى ئەوى کە باوکم ئیتەر خۆشەویستى خۆیم بۆ دەرنەبێت.

بەجۆرموو کە ئەو نەخەشە منداڵانە، بەلام سەرکەوتووانەپەم جێبەجێکردو لە کۆتاییدا بوومە ھۆکارى ئەوى کە باوکم زەماوند نەکات، بەلام.. دواى چوار سال کە خەریک بووم دیبلۆم وەرەگرت، پەک کاتژمێر دانیشتم لە مائى خانمی فەھیمی کە پەکیکبوو لە مامۆستاگەم کە بۆ شیکارکردنى پرسیارێک چوو بوومە لای، بوو ھۆى ئەوى کە ئایندەى باوکم ببینم.

لە مائى خانمی فەھیمی کە لە سالى پەکەمى ئامادەپەمە مامۆستام بوو، زۆر ھاوڕێ بووین پێکەو، پەرە پیاویکەم بێنى کە لە گۆشەپەکی زوورەکەدا لەسەر ھەنەفەپەک دانیشتیوو، ئەواو لاوازوو بێتاقەتو خەمۆک

ئەو کاتەى تەمەنم تەنھا ھەفدە سالان بوو، براکەشم دە سالان بوو، ئەگەر کەسێک لە بارەى زەماوندەو پێشنیاری بە باوکم بدایە، ئەو تەنھا پێدەگەنى، پێکەنینێک کە من بەو جۆرە لێک دەدایەو کە ئەو گالتەى بەو جۆرە مەسەلانە دێت، بەلام کاتێکى زۆر تێنەپەری کە من پێکەنینەکەى باوکم بەجۆرێک تر لێکدایەو، ئەو بەیتە شیعەر تێگەیشتم کە: (خەندەى تالى من، لە گریان خەم ھێنەر ترە) بەلێ ئەو سالاندا من کچێکى زمان لووسو لە خۆبایى بووم، ئەویش لەبەر دوو ھۆ: پەکەمیان ئەوى کە دایکەم لە دەست دابوو، بێنەوى ھەست بکەم خۆشەویستى دایکەم لە مێھەبانییە لە رادەبەدەردکەى باوکمدا دەدۆزییەو..

دوومیان: دەگەرپەمە بۆ جوانى پوو خسارم کە دیارییەک بوو خواى گەرە پێى بەخشیبووم، چونکە ھەمیشە لە لایەن دەورەپەرو خزانو دراوسێکانو ھاوڕێیانو ھاوێلەکانمەو بە جوان یاس دەگەرام، بە داخەو دووچارى جۆرێک لەخۆبایى بوون ببووم، وام بێردەگەردەو ھەرچییەک بووێت دەیت ئێنجام بەریت، لەوانەپە ھەر لەبەر ئەمەش بوو بێت کە باوکى بێچارەم دواى ئەو رۆوداوانەى کە لە سیانزە سالییدا روویدا، تەنانت ئەى دەوێرا بێر لە زەماوند بکاتەو، رۆوداوەکە بەو جۆرموو کە چوارسال لە مەوپێش پورەکانم کە زۆر باوکەمیان خۆشەویست، گەیشتنە ئەو ئێنجامەى کە بە تێپەریوونى چەندسالێک بەسەر مردنى دایکەمداو ئەوى کە براکەمیان وردە وردە لە پێرى نزیک دەپێتەو کاتى ئەو ھاتوو کە دووبارە ۆن بێنیتەو، کە ھەم بە منو ھەم بە برا بچووکەکەشمدا رابگاتو ئەویش لە تەنھایى رزگارى بێت، بەلام من کاتێک کە زانییم خەریکە بابەتەکە دەپێتە راستى

ن: د. ماجد حیدر
و: ئیبراھیم بەھادین

گەشتیارى راستە قىنە

سالى ژبايت لە شارى لەندەن، سەبارت بە ناوى شەقامەکان و شوێنى و مزارەت و ڤىگا و مۇزەخانە. ھەروەھا ژمارەى گشت ئەو پاسانە دەزانم کە بە نزىكى (برج ئىفل) و مۇزەخانەى لۇڤەر دا تىدەپەرن لە پارىس. دەزانم نرخى ھەمىەرگر چەندە لە دىترۆيت. جگە لە ژمارەى نۆمەکانى بالەخانەى شارەوانى لە سان سىياسىيان!

بەلى، گەشتکردن خولیاى منە، سەيران، تاکە خۆشەويستە، گەران، نارامى بەخشى ژيانە.

بۆيە زۆر دلەنگ بووم، کاتىک پەرداخە ئاوەکە ڤاى سەر پاسپۆرتەکم، کە ھەمىشە لەسەر مێزەکەى تەنیشتم دايدەنىم. ھەرچەندە تەنیا بەرگەکەى تىکچوو، بەلام نىگەران بووم، بە تايبەت کە ناچاربووم چاگردنەوى پاسپۆرتەکم دوابخەم بۆ ڤۆزى دواتر، تا ئەو کاتەى براکم دیت بۆ سەردانم، بۆنەوى جلو بەرگم بگۆریتو پىداويستىيەکانى ترم بۆ جىبەجى بگات.

بەراست، بىرم جوو پىتان بلىم، کە من (۲۰) سالە لەم زوورە نەچوومەتە دەرەو، لەبەرئەوى من، ھەر لە سەرەتاوە بە پەككەوتەيى لە دايكبووم ئەندامەکانى جەستەم جوولەيان تىدا نىيە.

زۆر ھەز لە گەشتو سەيران دەگەم. بۆيە ھەر کاتىک بزانم خزمىك، يان ھاوڤىيەكم لە سەفەر گەراوتەو، يەكسەر بانگهێشتى دەگەم بۆ لاى خۆم بە لىشاو پرسىارى ئاراستە دەگەم. بە جۆرىك پرسىارمەکان ڤىكدەخەم کە زۆرتەين زانىاريم سەبارت بە شوێنەكە دەستبەگەوت.

لە کاتى گۆيگرتن دەم ھەمىشە کراومە لە سەرسام بوونم بە وەلامەکان، ھەرچەندە زانىارىيەکانىش دووبارەين! زياتر لە بىست ئەلبوومى تايبەتيم ھەيە، تايبەت بە شوێنە گەشتيارىيەکان لە ھەموو كيشومەكان. جگە لە چەندىن فەرھەنگى جوگرافى قۇناغەکانى قوتابخانە و زانکۆ ھەندىكى تەري تايبەتمەند.

دواى ئەوى پارەى كۆمپيووتەرىكم كۆکردو، يەكەم (دىسك) كە كرىم بىرتى بوو لە فەرھەنگى جوگرافىي جىھانى.

من ھەموو شوێنىكى وىستەگەکانى جىھان شارەزام لەسەر راڤى. ڤوولى دارايى ھەموو وڵاتىكى جىھانم ھەيە، تەنانت ئەو وڵاتانەى كە ھىچ كەس ناوى نەبىستوون. ھەروەھا نامادەم پىشپىركى زانىارى ساز ىدەم لەگەل كەسك چەندىن

حەوت سالەيە كە بە ھۆى گىرۆدەبوونى مێردەكەى بە مادەھۆشبەرەكانەو سالانىك بوو لى جيا ببوو، من و براكم بووين، بەلام خۆشەختانە بە ھاوکارى پورمەكانم چارەسەر كرايەشتۆمەكە لانى كەم من وەكو ھاوڤى ڤەفتار لەگەل ئەودا بگەم، ئىدى توانيم ھاوسەرى ئاينەدى باوكم بى خەم بگەم، دلىاشابووم لەوى كاوى براشم پىشواى لى دمەك، چونكە من ھەرچىيەكم بووتايە كاو ڤبولى دىكردو پى ڤازى دەبوو... بەلام كەمەك ھەلەم كرا!

ھەموو كارەكان ئەنجامدەران و بە پى بەرنامەكانى پورم كە بە تەواوتى دەرھىنەرى ئەمچۆرە مەراسىمە خىزانايەبوو، بپارىبوو كاتژمىر پىنجى دواى نيوڤۆ پىنج شەممە نوشين لە باوكم مارە بگرتو ميوانىيەكى بچووك بەڤۆمەرىن... تەواو! بەلام سەر لە بەيانى ئەو ڤۆزە نزىكى كاتژمىر نۆ بوو، كاتىك جەلەكانم لە ئوتو ھىنايەو ھەمىشە مالىھە، ياداشتىكم بە دەستو خەتى كاو بىنى: (ئىستا كە باوكم دەمەوت ڤى بىنىت، من لىرە دەرۆم تا ئەو ئازاد بىت).

بۆ چەند خولەكەك خەم و نىگەرانى خەرىكبوو لە ھۆش خۆم بەرپىت، لە ناكاو شتىكم بە مىشكدا ھات، (ھەستەكم ھەموو شتىك دووبارەيە)، بەلى ھەر دەنگوت فىلەيكى دووبارە دەبىن! كە باش بىرم كەردو بىرم ھاتەو: (منىش ئەو ڤۆزە كە لە مالىھە ڤام كرا ياداشتەكم بە ئاوينەكەو نووساند... ئەو كاغەزەى كە لەسەرى نوسىبووم ھەر وەكو ئەو ياداشتەى براكم پارچەى يەكەك لە وىنەكانى دايكى خوالىخوشبووم بوو، كاوش ھەمان شتى كرىبوو، تەنانت ھەر ئەو وشانەشى كرىبوو رستە كە من بەكارم ھىنابوو لە ياداشتەكمدا.. دواتر لە پى بىرم ھاتەو كە براكم ھەمىشە بەھۆى ڤزولییەو ھەمىزى دىكرد دەفتەرى يادگارەيەكەى من بخوینتەو... ھەر بەو ھۆيەو دۆزىنەوى كاو پىويستى بە گەرانى زۆر نەبوو.

كاتىك كە لە ھەورەبانەكەدا كاوم دۆزىيەو ئەو (ھەربەو شۆمەيە كە لە دەفتەرمەكەدا نوسىبووم)، كەمەك مەو ىنانو ئاوى لەگەل خۆى بربوو، تا بىرسو تىنوى ئەبىت! كاو لە سەرمەدا بە بىنىنى من زۆر خەجالت بوو، بەلام من بە گالئەو پىكەنىنەو وىم: (تەنیا خۆزگە كۆتا لاپەرى يادگارەيەكانىشت بخویندايەتەو).

پاشان بابەتى باوكى خانمى ھەمىم بەوشۆمە بۆ كاو باسكرد، كە كارىگەرى لەسەر بەجى بەللىت.

سوپاس بۆ خوا ھەرچەندە نوشين ھىچ كات ناتوانىت جىگای دايكەم بۆ پى بگاتەو، بەلام ئەومەندى دايكەم مەھرەبانە بۆمانو باوكىشم زۆر لى رازىيە. سەرجاو! روزھا زندگى.

قەيرانى فىرکردن لە ئەمىرىكا!

فىرکردن بىر نامەنى گىرىنى فىرکردن بۇ
قوتايان روون دەكردمە لە پىناو مانەۋى
ئەمىرىكا، ھەروەھە گىلىتۆن بە ھەمان شىۋاز
بەردەۋام بوو لەسەر بىر نامەكانى پىش خۇي
دوۋپاتى كىردمە كە فىرکردن پەھەندىكى
بىنچىنەيە بۇ ئاساشى نەتەۋىي ئەمىرىكا.
لە سالى راپرودودا ۲۰۰۰ ستراتىژىيەتى
فىرکردن بىلەن كىرايە، لە سالى ۲۰۰۱ تاكو
سالى ۲۰۰۵ ز كە لە سەرتەپەكەيدا دوۋپات
كراۋەتەۋە لەسەر پۇلى فىرکردن لە پىكەتەننى
دەۋلەتى بەھىزو ئەم ستراتىژىيەتە لە چوار
تەۋەرى سەرمەكى پىكەتەن كە ئەمانەن:

ئامانچى يەكەم: فىرکردننى قۇناغى
بىنەۋەتى ھەموو تاكىك بىگىرەتەۋە.

ئامانچى دوۋەم: پىشخىستى چاكسازى
سىستىمى فىرکردننى ئەمىرىكى، بەشىۋەپەكى
گشتى.

ئامانچى سىيەم: بەدىيەننى ھاۋسەنگى
دەرتەتەكان لە قۇناغى ئامادىي دواترىش.

ئامانچى چوارەم: بەرمەپىشېردى
ۋەزارەتى فىرکردن، بەشىۋەپەك لەگەل
ئامانچەكانى پىشودا بىگۈنچىت.

سەرمەپى ئەۋەش سەرنەچمان دا، لە
بانگەشەكانى ھەلپۇزداردا لە نىۋان (بۇشى
كورو ئال گۇر) تەۋەرى فىرکردن بايەخى
زۇرى ھەبىو، كاتىك جۇرچ W بۇش ھاتە
سەرتەخت، بەلئەكانى جىيەجىكردو
راپۇرتىكى بىلەن كىردەۋە بە ناۋى،

(no child Left Behind) ھىچ
مىندالىك بە لاۋە ئانرېتو تىيادا ھاتوۋە پۇلى
ھۆكۈمەتى فېدېرالى لە فىرکردن، تەنھا لە
خىزمەتكردىن پۇمدا نىيە، بەلگە خىزمەت بە
مىندالەكانەن دەكات، سەرمەپى ۋەتەكانى ئىمە
دوۋ جۇر نەخۇندەۋارمان ھەيە، يەككىيان
دەخۇننىتەۋە خەۋەن دەبىننىتو ئەۋى تىران
ناخۇننىتەۋە ئاينەدى لەبەرچاۋ نىيە.

لېرەۋە بۇمان دەردەكەۋىت كە فىرکردن
جىگەي بايەخ پىدانى سىياسەتمەدارانى
ئەمىرىكايە، ئەۋەش لەۋ رۋانگەيەۋە كە
فىرکردن، ۋەكە جەككىي يەكلايى كەردەۋىيە
بۇ گۇرپىنى ۋاقىيە ۋەبەپروۋ بىۋەنەۋە
دۋارپۇز، لېرەدا ئامانچ ئەۋە نىيە بەراۋەد
بەكەين لە نىۋان فىرکردن لە ئەمىرىكاۋ
سىستەمەكانى فىرکردن لە جىيەنى ەمرەبى،
بەلگە تارادەيەك ۋەنكرەنەۋە ۋەپروكارو
گىرگىرەن خاسىيەتەكانى ئەۋ سىستەمانەيە
بۇ تېرۋانن كە جۇن ئەۋ ۋەلاتانە خۇيان
ئامادە دەكەن بۇ مامەلەكردىن لەگەل ئىستەۋ
ۋەبەپروۋ بىۋەنەۋە ئاينەدى لە پىگەي سازدانى
مىرۋى بە تۋانا لەسەر مامەلە كىردن لەگەل
تازە داھىرەۋەكانى سەردەۋە تەكەلۋىزىيە
نۆى، بەبى ئەمانە ھەموۋى ھىچ شىتەك لە
بەردەممان نامىننىت، جگە لە تۋانەۋە
لەناۋچوۋن.

خۇنامادەكردىن بۇ تۋىزىنەۋە پىشېننىكردىن
گۇرپەنكارىيەكان، لە ئىستەۋ ئاينەدەۋە ئەۋ
چاكسازىيە پىشەيى گىتگىرانەي پىۋىستىن
بە ئامانچى ئامادەكردىن ھاۋلاتىيانان بۇ
ۋەبەپروۋ بىۋەنەۋە ئەۋ گۇرپەنكارىيانەۋە
ھاۋشان رۇيشتن لەگەل شۇرشى تەكەلۋىزىيە
زانىرپەيەكان.

ئەگەر سەمىرى ۋەلاتە مەزىنەكان بەكەين
كە مىلەلەنئ لەسەر لۈتەكە دەكەن، دەبىنن
لە سىستىمى فىرکردن ۋەبەپروۋ دەدا زۇر
پىشەكەۋەتوۋن ھەۋلىش دەدەن سىستىمى
فىرکردننى ۋەلاتانى رەبەر تۋوتوۋى بەكەن،
باشترىن نەۋەش لەسەر ئەۋە ۋەلاتەيە
يەكگىرتەۋەكانى ئەمىرىكاۋ ۋەبەپروۋ.

بۇ بەلگە ھىنانەۋە ئەۋەش ۋەلاتەكەي
(مستەر بىننىت) ۋەمىزىرى پىشۋى فىرکردن
لە ۋەلاتەيەكگىرتەۋەكانى ئەمىرىكا
بەسەركەۋەتوۋىيەتى (فىرکردن لە ۋەلاتە
سەركەۋەتوۋىيە گەۋەرى بەدەستەپەناۋە بۇ
بەھىز كىردن ئابۋورى ۋەلات، كە دەتۋانن
كىيەركىيەكى تۋند بىكات لە بازارەكانى
ئابۋورى جىيەنا، لەبەرئەۋە شىتە باشى
بۇ ئىمە مىسۇگەر كىردەۋە كە ئىمە گەلىكى
ۋاقىيە ۋەپراكتىكىن، ئەۋە لە تۋانادەيە فىرى
بىبىن لە سىستىمى فىرکردن لە ۋەلاتە.

ئەمەۋ سەرمەپى ئالۋىزى زامانى ۋەلاتە
ۋەلاتەيەكگىرتەۋەكانى ئەمىرىكا، چەندىن
نېردراۋى پەرمەردەيى فىرکردن رەۋانەي
ۋەلاتە كىردەۋە، تاكو بە چاۋى خۇيان
بىبىن ۋەلاتەيەكان چۇن فىرەدەن، ھەروەھە
شىۋازەكانى فىرکردننى ئەۋان بىناسن.

لەگەل دەركەۋەتوۋىيە ۋەلاتە ھەستىكردىن
ئەمىرىكەيەكان بەۋە كە (يەنى) ۋەلاتە
ۋەلاتەۋە بەسەر بازارەكانى جىيەنا، بە ئاشكەرا
راپۇرتىكىيان دەركەد كە دەلەت، بەشىۋەپەكى
گشتى گەل لە مەترسىدايە، سىستىمى فىرکردن
نۆى دەركىتەۋە بەتەپەتەش قۇناغى
بىنەۋەتى پىشخىستى زانستەكان ۋەبىركارى،
ئەمەش لەسەردەمى سەۋك رېگان بوو، لە
پاشان (بۇش) دىرەۋى دا بە بايەخەدان بە

بىگومان گىرىنى فىرکردن مەسەلەيەكە
ئەمەۋ لە سەرجەم ناۋچەكانى ئەم جىيەنا
جىگەي مىشتو مە، ئەزمۈۋە نۆۋەدەۋەتەيە
ھاۋچەرخەكان سەلمەندۋەپەناۋە ھىچ
بۋارىكىيان بۇ گومانىردن نەھىشەتەۋە كە
سەرتەۋى پىشەكەۋەتوۋىيە رەستەھىنە، بىرىتەيە لە
فىرکردن.

ھەموۋ ئەۋ ۋەلاتەنى قۇناغىكى گەۋەمىيان
بىرىۋە لە پىشەكەۋەتوۋىيە، ئەۋە لە دەۋەزەي
فىرکردەۋە بەرەۋەپىشچوۋن، بەلگە ۋەلاتە
پىشەكەۋەتوۋەكان فىرکردن لەسەرۋەي
بەرنامەۋ سىياسەتەكانىيەۋە دادەننن. شىتەكى
سەۋىتەيە كە ئەۋ گۇرپەنكارىيە ئالۋەگۇرپەنەي
لە جىيەنا ۋەلاتە، رەنگەنەۋە
رەستەۋەخۇيان لەسەر پەۋسەي فىرکردن
ھەيە لەسەرجەم ناۋچەكانى جىيەنا، چۈنكە
بە سىستىمىكى كۆمەلەيەتى دادەننن لە
چۈرچىۋە سىستىمى گىتگىرى كۆمەلەگەدا.

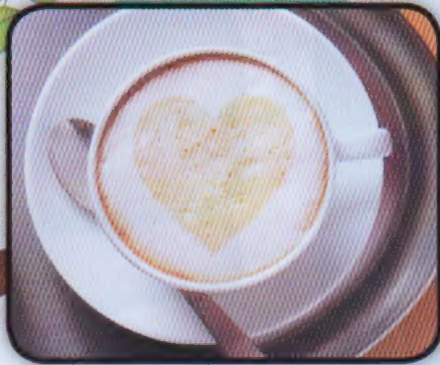
ئىستەكە جىيەنا بە قۇناغىكى
زۇرەستىداردا تىدەپەپەتوۋە لە سەدەيەكەۋە
بۇ سەدەيەكى ترو لە رۇمىكى سىياسىيەۋە
بۇ يەككىي ترو لە سىستىمىكى ئابۋورىيەۋە
بۇ سىستىمىكى ترو زۇرچاۋاز، بىگومان ئەۋ
كاتە بەسەرچوۋە، ھەر ۋەلاتەك لە ناۋ سەۋورى
خۇيدا بىسۋەتەۋە لە جىيەنا گۆشەگىرپەت،
چۈنكە شۇرشى ئەمەۋى گەياندەنەكان، ھەموۋ
بەرەستەيىكى كاتو شۋىنى تىپەراندەۋە.

جىيەنا بەم گۇرپەنكارىيەۋە شىتە دىكەش
بە ئاراستەي سىستىمىكى نۆى جىيەنا
دەۋەت، كە سەۋەشنى رۇيان بە تەۋەۋى
دەگۇرپەتوۋە ۋە لىيەتوۋە لە شارستانىيەتى
شۇرشى سىيەمەدا دەۋى، كە گۇرپەنكارىيەكان
بە خىرايى رۋەدەدەن، ھەروەھە جەشنىكى
نۆى لە تەكەلۋىزىيە پىشەكەۋەتوۋە سەپنەۋە
كە پىۋىستى بە جۇرپەي دىيارىكرۋى كىركارى
ھەيە، كە تۋانەي گۇرپەنى پىشەيە ھەبىت لە
پىشەيەكەۋە بۇ يەككىي ترو، لە چۈرچىۋە
فىرکردننىكى بەردەۋام.

ئەۋە پالى نا بە ۋەلاتە پىشەكەۋەتوۋە
تازە گەشەسەندەۋەكانەۋە ۋەكە يەك، بۇ

گفتوگوۋو راگۇرپىنەۋە

ھەۋىيىنى
پىڭكەۋە بوونو
بەردەۋامبوونى
ژيانى
ھاۋسەرىيە!

يىگەرد فارس

نيازى ئامۇژگارى پرسو راي پى بکە،
دلىياپە زۇر خۇشحال دەبىتو بەۋ شىۋەى
تۇ دەتەۋىت گفتوگوۋت لەگەلدا دەكات.

سېيەم: يىگومان ھىچ كەسك نىيە
ھەلە، يان كەمۈكورتى نەبىت، شەۋان
مەخەۋە تا دلىيا بىت كە ئەۋ لىت رازىيە،
يان نا؟ پىيى بلى كە ئەۋ رەقتارانەى كە
تۇ بىزار، يان دلتەنگ دەكات، ئاگادارت
بكاتەۋە، بۇتەۋەى ھەۋل بىدەيت چاكيان
بكەيت لە پىناۋ رەزامەندى ئەۋۋ راگرتى
كۇلەكەى بەختەۋەرى ھەردوۋلا، ئەۋ
كات ئەۋىش بەم دەستپىشخەرىيەى تۇ
خۇشحال دەبىتو بە ھەمان شىۋە ھەمان
پرسىار لە كەم كوپىيەكانى خۇى دەكات،
ئەمەش خۇى بۇ خۇى گفتوگوۋىكى چىرو
پىر بەرھەم دەخۇلەتەنەت.

چۈرەم: دەربارى كەسۋ كارو مالى
باۋكى پرسىارى لى بکە، يان خۇت جارجار
بەسەردان بىت، ياخود پەيۋەندىكرىد
بىت، ھەۋالىان بېرسەۋ پاشان ھەۋالى
سەلامەتىۋ باشى ئەۋان بەۋ راگەيەنە،
دلىياپە ئەۋىش دىتە گۇۋ رازو نىازى خۇى
دەلىتو ئەۋ كات خۇشەۋىستىۋ ھەستى
بەرپرسىارى دەبىتە بەرنامەيەك تىپىداۋ
ئاسوودەيىۋ خۇشگوزەرانى دەبىتە مىۋانى
مالەكەتان.

لە كۇتايىدا دەلئىم: خوشكى نازىز،
ھەرگىز گرنگى پىدانى ھاۋسەردەكتو
دەربىرىنى سۆزو خۇشەۋىستىت بۇى، بە
كەم مەزانە، دلىياپە ئەگەر بۇى بىيەتە
زەۋى، ئەۋا بۇت دەبىتە ئاسمان!

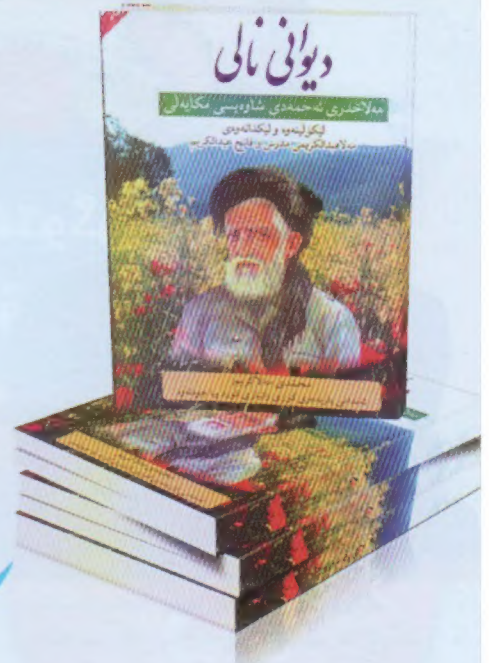
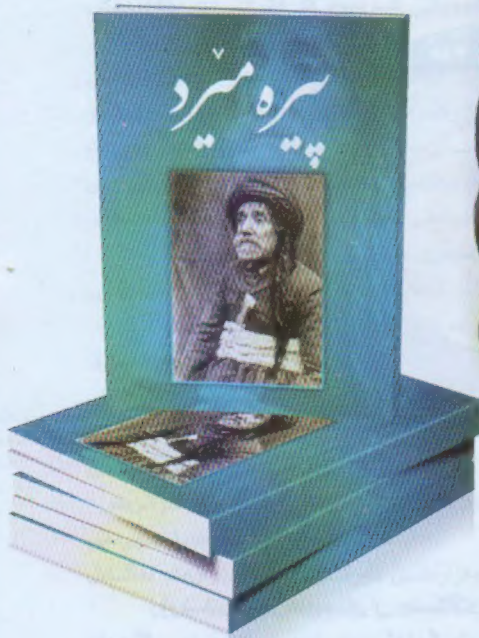
ئەۋەى ئىمە مەبەستمانە لىرەدا،
ئەۋەيە ئافەردتان راپەيىن لەسەر چەند
ھەنگاۋىك بۇ دروستكرىدى كەشك
بۇ گفتوگوۋ، چۈنكە بەراستى نەبوونى
گفتوگوۋو راگۇرپىنەۋە، ياخود دىيارىكرىدى
رەقتارى باشۋ ناپاشى يەكدىۋ باراستى
پىزو خۇشەۋىستى، سەرەراى بوونى
جىاۋازىيەكان، يىگومان ئەمە خۇى لە
خۇيدا، ھەنگاۋىكە بۇ دروستكرىدى
كەلئىكى گەۋرە لە ناۋ خىزانداۋ پاشانىش
جىابوونەۋە، يان نەمانى ھىچ ھەستو
سۆزى خۇشەۋىستى نىۋانىان. كەۋاتە تۇ
دەستپىشخەرىيە بەم ھەنگاۋانەش دەركاى
گفتوگوۋ بىكەرەۋە:

يەكەم: لە جۇنئىتى تىپەرپوونى
ئەمەرىۋى بېرسە، كاتىك ھاۋسەردەكت
دەگەرپتەۋە، پاش ئەۋەى بە رۋويەكى
خۇشەۋە پىشۋازىت لىكرىد، خۋاردى بۇ
ئامادە بکە بەۋ شىۋەيەى ئەۋ پىيى خۇشەۋ
پاشان لى بېرسە ئەمەرىۋت چۇن بەرپىكرىد؟
بەلام بە مەرجىك كاتىك قسەى لەگەل
دەكەيت با رۋوت لەۋ بىتو بە گرنگى
پىندانەۋە لە نىزىكىيەۋە دابنىشە، سەرقالى
شى تر نەبىت ئىتر خۇيەندەۋە بىت، يان
سەيركرىدى تەلەفزیۋن.

دوۋەم: پىۋان پىيان خۇشە
ئامۇژگارى بکەن ھەست بکەن
يارمەتیدەرنو راي خۇيان لەسەر ھەندىك
شت بلىن، بۇيە تۇش بە جۇرىك داۋاى
يارمەتى لى بکە لەسەر باسك كە لات
بوۋمە پرسىارو ۋەلامت بۇيىنيە، تۇ بە

زۇرىك لە ھاۋسەران سكالای
بىدەنگىۋ دوۋرە پەرىزى گفتوگوۋى
ھاۋبەشى ژيانان دەكەن، لە ھەمان
كاتىشدا خۇشيان دەستپىشخەرى
دروستكرىدى كەشك نىن بۇ گفتوگوۋو
قسەكرىد لەسەر كىشەۋ ئەۋ بارودۇخانەى
كە چەندىن پرسىارى بى ۋەلاميان كەلەكە
كردوۋە لە ژيانى ھاۋسەرىتەدا!
دەلئىن «كورتترىن رىگای
جىابوونەۋە بىرىتيە لە بىدەنگى نىۋان
ھاۋسەران» بۇئەۋەى تۇ ھۇكارى ئەۋ رىگە
سەختە نەبىت، پىۋىستە دەستپىشخەرى
بکەيت لە دروستكرىدى ئەۋ گفتوگوۋىيەى
كە زياتر نىكتان دەكاتەۋە لە يەكتر،
نەك دوۋرەكەۋتەۋە.

زۇرجار ئافەردتان باس لەۋە دەكەن
بوۋنەتە ئامىرىكۋ دەرنەنجامى ھەموۋ
كارەكان بۇ ئەۋان دەگىردىتەۋە، ئەمە
بە ھەلە پىناسە كراۋە ۋەرگىراۋە
بەۋ مانايەى كە پىۋىستە ھەموۋ كات
ئافەرت ۋاز لە مافو پىۋىستىيەكانى
بەيىت، چۈنكە قسە ھەر قسەى پىاۋە!
بەلام مە ئەۋە بە راست دانانئىم، بەلكو
دەيگەرپىنەۋە بۇ سۋوشتى ئافەرت كە
ھەمىشە بە رۇخى فراۋان ۋە لىبراۋانە بۇ
كەمكرىدەۋەى كىشەكان بىدەنگى قىۋول
دەكات، ئەمەش ئەۋە ناگەيەنەت پىۋان
خاۋەنى كىشەكان بىن، بەلام بە شىۋەيەكى
گشتى ئەمە لە ئافەردتاندا بەدى دەكرىت،
ئەۋىش لەبەر چەند ھۇكارىك ئەۋانىش
«مەندال، كەسۋكار، كۇمەلگە»..

ئەدەبی کوردی

لە ھەفتەپەگدا، بناخەنریت لە میژووی میرنشینە کوردەکان و میژووی کۆن و نوێ وشیعری کرمانجی سەروو، ھەندێجار بە زمانی لۆریش؟!

بۆ ئەکریت بە وانەپەک بۆ شیرینکردنی زمان و ئەدەبی کوردی لای خوێندکاران و ناشناگردانیان بە زمانی نەتەوەکیان و ھاندانیان بۆ خوێندنەو و تێگەیشتن و لە بەرکردنی دھقە ئەدەبیەکان.....

شارەزابوونیان لە دارشتن و گوزارشێ ئەدەبی و ڕەوانبێژی، زمانیکی پڕ ماریفەت و مانای بەرز.

بەو مەبەستە کە لای من کاریکی زۆر پێویست و پیرۆزە لەم ژمارەپە بەدواوە پیش مالآوايی بۆ ئەو کارە تەرخان بکەم، بەو ھیوايە بێوانم منیش مەلۆپەک بێخەمە سەرخەرمانی ڕەنج و ماندوووبوونی دلسۆزان و خۆشەویستانی زمان و ئەدەبی کوردی و بە زیندووکردنەو و شیرینکردنی لە دلی لاوان و خوێندەوارانی ھاوچەرخدا خزمەتیکی بچووک پێشکەش بکەین بەشێک لە ئەڕکی گوردانەمان بەرامبەر زمان و ئەدەب و کەلتوری میللەتەکەمان ئەدا کردبێت، سەرکەوتنیش لە پەرورەردگاری بالادەست بە ناوات دەخوازین.

شیخانی

وێرێ ئەووی کە شارەزابوون لە ئەدەب و میژوو و کەلتورو کەلەپوری میژووی کورد، ئەڕکی سەرشانی یەکە بە یەکەیی خوێندەوارانی گەلی کورد، ھەر کەسەو بەپێی توانا، بەلام خوێندکارانی بەشە ئەدەبی و مرقیپەکان، دەبێت وەک ھەرزێ عەین تەماشای بکەن و بە کیفایەتی ئەزانن!!

وەلێ کاتێک ئەم وانەپە سەرو بن دەرکێو لە بنەپەتەو ناویکی نامۆی لێ دەرئیت، ھەر لە دووررا بە گوێ نامۆ دەبێتو دلی مرۆی لێ دەرئێ!

«کوردۆلۆجی»، وەکو «جیۆلۆجی» یا «سایکۆلۆجی»... ھتد، دێتە بەر گوێ، زمانێک ھێندە دەستەووەستان بێت نەتوانیت ناویک لە خۆشی بێ، ئاسایە کە پشەتگۆی بخرێ، بەلام زمانی ئێمە ھێندە ھەزار نییمە دەرکێت نیو لە خۆی بێ: «کوردناسی» یا «کوردزانی» یا «زمان و ئەدەبی کوردی» یاخود «میژوو کەلەپوری کورد» و دیمان ناوی دی!!

ئایا بیستراوە عەرەب بە ڕێزمانی خۆیان بلین: «گرامەرێ عەرەبی»، یا ئینگلیز بە ڕێزمانی خۆیان بلین: «قواعد اللغة الانجليزية»؟!

پاشان بۆچی ئەم وانەپە کە تەنھا بۆ رۆشنییری گشتییەو دوو کاتریمیرە

پێتان سەیر دەبێت گەر بلیم: لە کۆلێژەکەیی ئێمەدا، وانەپەک کە ببوو مۆتەکەیی سەر دلی زۆرێک لە خوێندکاران و ھەمیشە گازنەدیان لێدەکردو ھەندێک بە زەحمەت نەمری دەرچوونیان دەھێناو ھەندیکیش ھەر دەرئەدەچوون و بۆ خولی دووھەم دەمانەو!! وانەیی «کوردۆلۆجی» بوو!

ھەلبەت جێگەیی سەرسوڕمانەو مافی خۆتانە زۆریشتان پێ سەیر بێت، کە خوێندکار ھەبێت ئارەزووی وانەپەک نەکات، کە زمان و ئەدەب و کەلتورو کەلەپوری خۆی پێ دەناسێنێو زمان و ڕەوانبێژی بەیانی فێردەکات!

بێگومان بۆ ڕەوینەووی سەرسوڕمان، ھەمووان پێویستە ھێمانە بە وردی لە ھۆکارەکانی ئەم کێشەپە سەرئەج بەدەین، بۆئەووی بێوانین چارەسەری بۆ دیاری بکەین.

سەرھتا من کێشەکە لەویدا دەبینم، کە دەبوا لەو ڕۆژێ ڕا منداڵەکانمان زمانیان دەپێ، بە شیعرو ھەلبەستو بەیتو بالۆرو داستانو پەندی پێشینان ناشانمان کردبان، تا زمانیکی پاراوو ڕستەیی جوانو دەستەواژەیی بەرزو پڕمانا فێربو بەھەستیکی ناسکو تەبەیکی تەرو بەیانیکی ڕوون و وتەیی شیرینەو بێووسنو بدوین!